

BERXWEDAN

HER TİŞT Jİ BO'ENÎYA RİZGARİYA NETEWA KURDİSTAN

Sayı 48 / 15 Şubat 1988 / 2.50 DM

DİYARBAKIR DİRENİYOR

Askeri cezaevinde 35 ve 36. koğuşun başlattığı direniş, ikinci haftasında. Direnişe 1000 tutuklu katılıyor. Direnişçilerin istekleri: İdam kararlarının durdurulması, görüşmelerde Kürtçe yasağının kaldırılması, tutukluların dağıtımına ve ırkçı baskılara son verilmesi.

- **Diyarbakır sivil cezaevi dayanışma direnişi başlattı.**
- **Aydın ve Mersin cezaevlerinde de direniş başladı.**
- **Sağmalcılar'da yurtseverlerin tek tip elbiseyi protestosu, direnişe dönüştü.**
- **Eskişehir cezaevinde direniş çatışmaya dönüştü, çok sayıda yaralı var.**
- **Diyarbakır'da tutuklu aileleri dayanışma ve protesto yürüyüşü yaptı.**
- **Eskişehir'de tutukluların aileleri açlık grevini başlattı.**

KOZLUK'TA BÜYÜK ÇATIŞMA

- **ARGK birliği ile çok sayıdaki düşman güçleri arasında meydana gelen çatışma 16 saat sürdü. 2 düşman helikopteri düşürüldü, çok sayıda askeri öldürüldü. Çatışmada 5 ARGK savaşçısı şehit düştü.**
- Mardin'de ARGK'nin eylemleri sürüyor. Köylerde sürekli köy toplantıları yapılıyor. Ömerli köylerinde muhtarlara verilen düşman telsizlerine el kondu.
- **Diyarbakır-Dicle'de köy toplantıları: Bir ajan ölümle cezalandırıldı.**
- Eruh'ta köy toplantıları ve ARGK'ye katılımlar devam ediyor.
- **Siirt'te sonuçsuz kalan operasyonlar. Düşman halka yöneliyor. Çok sayıda tutuklanma oldu.**

HABERİ 3. SAYFADA

Sömürgeci Mahkemeler, PKK'li Bağımsızlık Savaşçılarına Ölüm Yağdırdı

20 idam, 13 ömür boyu, 71 savaş esirine de 3 ile 24 yıl arası hapis cezası verildi.

Savaş esirleri kararı, **"Bijî PKK"**, **"Bijî Serok APO"**, **"Bimre mêtingerî"** sloganları ile karşıladılar. Direniş mahkemede başlatıldı.

Haberi 4. sayfada

HUNERKOM 5. Olağan Kongresi Toplandı

6-7 Şubat '88 tarihlerinde yapılan olağan kongre, şehitler için saygı duruşuyla başladı. Kongre faaliyet raporu okundu, rapor ve yetersizlikler üzerine yoğun tartışma ve değerlendirmeler oldu. Ulusal devrimci kültürün ve HUNERKOM'un geliştirilmesi üzerine geniş değerlendirmelerin olduğu toplantı, yönetimin özeleştirisiyle devam etti. Başarılı geçen kongrede yeni HUNERKOM yönetimi seçildi.

Olağan 5. kongrede seçilen yeni HUNERKOM yönetimi ile gelecek dönemin hedefleri üzerine yapılan röportaj.

20. sayfada

Helsinki Gözlem Grubu'nun Kürdistan Raporu

"Bin yıllardan beri ortak dilleri, dinleri ve kültürü paylaşmalarına ve geniş bir coğrafik alana yayılan Kürdistan'ın adını anmalarına rağmen hiçbir zaman öz ülkelerinin sahibi olamadılar."

Yazısı 10. sayfada

CEZAEVİ MEKTUBU:

Gün Savaş, Gün İnsanlık Görevlerini Yerine Getirme Günüdür

10. sayfada

SÖMÜRGECİ BASINDAN:
Kürdistan'da TC Uygulamaları
7. sayfada
★
AVRUPA BASININDAN:
Batı Avrupa Solu ve Kürdistan İşçi Partisi
12. sayfada
★
Türkiye'de Neler Oluyor?
6. sayfada
★
SHP Heyetinin Köln Toplantısı Komediye Dönüştü
16. sayfada
★
Dünya Haberleri
18-19-20. sayfada

Avrupa'da İdamları Protesto ve Cezaevi Direnişleriyle Dayanışma Kampanyası

- PKK konuyla ilgili bildiri yayınladı.
- **Hollanda (Den Haag) ve İsviçre (Bern)'de açlık grevleri.**
- Avusturya (Viyana) ve Almanya (Duisburg, Hamburg, Hannover, Köln, Stuttgart)'da işgal eylemleri.
- **Fransa (Paris)'da yurtseverler Af Örgütü yetkilileriyle görüştü.**
- Kurdistan-Komite, basın açıklaması yaptı, Af Örgütü merkezi ile görüştü, 100 ayrı kuruluşa mektup iletti.
- **Lyon'da Ulusal Direniş Gecesi yapıldı.**
- YJWK'yi tanıtma toplantıları.
- **Dersim Direniş Şehitlerinin anısına Köln, Stuttgart, Rüsselsheim ve Duisburg'ta kitle toplantıları yapıldı.**

5. ve 6. sayfalarda

Şeyh Said Ayaklanmasının 63 Yıl Ardından

Şeyh Said'in Mart 1924'te Kürt Halkına Yaptığı Çağrı:

"Türkler-Osmanlılar, 400 yıldır din, İslamlık ve halifelik adına yavaş yavaş bizleri köleleştirdiler. Bizi karanlığa ve körlüğe ittiler. Vatanımızı işgal ettiler ve yıktılar. Kürdistan hiçbir zaman bugünkü kadar, virane haline getirilmemiştir. Hiçbir Kürt, hiçbir Allaha inanan bu durumu kabul edemez. Hepimiz, kendimizi bu acı ve talihsiz yaşamdan kurtarmakla mükellefiz. Onun için adalet ve gerçeklik yolundan sapmamalıyız. Ölümden korkmamalıyız. Haklarımızı geri almak yolunda yenilmemeliyiz. Türk askerlerine karşı direnin. Onlar bizi, dine ters olmasına rağmen öldürüyorlar. Silahsız, güçsüz ve korumasızları savunun. Esirlere ve yaralılara karşı dikkatli davranın.

Savaşta elleriniz titrememeli. Ölümden korkmayın. Çünkü, geri bırakılmış, duyarsız, sorunlar ve acı dolu bir yaşam hepimiz için utanç vericidir. Cesaretli bir ölüm, kölece bir yaşamdan daha iyidir.

Onurlu bir yaşamı hedef almalıyız. Özgürlük ve mutluluk için birlikte kurban verelim, ulusumuza şanlı bir ad verelim! Dünyaya, zorba bir egemenliğe karşı olduğumuzu ve haksızlığa karşı direndiğimizi gösterelim.

Siz, Kürt halkı! İyilik ve kötülük bizim elimizdedir. Yalnız kendi çabamızla kurtulacağız ve karanlıktan aydınlığa kavuşacağız. Biz, çok uzun bir dönemdir Türklerin zorba egemenliği altındayız. Onların affını beklersek, çürüyecek ve yok olacağız"

Yazısı 14. sayfada

ARGK gerillası, anne ve babası yoluyla, tüm Kürdistan anne ve babalarına sesleniyor

Babacığım ve Anneciğim!

Sizden yaklaşık 2,5 yıl önce, ülkemiz ve halkımıza karşı tarihi insanlık borcumu kısmen de olsa ödemek için ayrıldım. Ve bugüne kadar da sizinle herhangi bir bağlantı kuramadım. Bu durum belki sizi birçok düşünceye de itmiştir. Fakat şunu belirteyim ki, bu süre içinde sizinle bağ kuramamanın nedeni, içinde bulunduğumuz şartlarla birlikte, bir de eskiden beri bendeki mektup yazmak isteminin yetersizliğidir. Ayrı bir neden ise, sizden ayrılmadan önce ve ayrılma dönemindeki sizin ayrılma isteğime karşı tavrınızdan kaynaklandı.

Bugüne kadar mücadelemize karşı düşmanca bir tavrınız olmadı, bundan sonra da olmayacağına inanıyorum. Hatta içinde yaşadığımız koşullarda kısmi de olsa mücadelemize desteğiniz de oldu. Benim burada değinmek istediğim nokta, mücadeleye destek verip vermemeniz değil, verdiğiniz desteğin çok sınırlı olmasıdır.

Halkımız, tarih boyunca yabancı egemenlik altında sürdürdüğü yaşam sonucu adeta hiçbir konuda kendisi için düşünmeyen, sürekli başka güçlerin çıkarlarını temsil eden ve koruyan bir hale getirilmiştir. Bu durum tüm insanlarımızda bu yönlü bir kişilik oluşturmuştur. Parti yazınımızda bu kişiliğe, yabancı kişilik, silik kişilik denmektedir. Ve bu kişilik ulusal ve toplumsal çıkarlarını korumaktan yoksun köle kişiliktir.

Bu durum bizim ailede kendisini en bariz bir şekilde göstermekteydi. Genel halk yapımızın olduğu gibi aile olarak da bazı özlemlerimiz vardı. Yabancı boyunduruktan kurtulma özlemi duyuyorduk. Buna ulaşmak istiyorduk. Ama nasıl? Herhangi bir tehlike ortamını yaşamadan ulaşmak... Özlem, kutsal ve büyük. Ama bunun gerektirdiği bedeli ödemeyi kaldıramama, bundan ürkme olayı var. Yani emperyalist-kapitalist sistemin en azgın bir tarzda emekçi sınıflara ve mazlum halklara karşı saldırılarını ayyuka çıkardığı bir ortamda, insanca bir yaşama ulaşma özleminin yerine getirilmesini, tehlikesiz bir ortamdan istemeyi çağımız kabul etmiyor. Ulaşılmak istenen şey ne kadar büyükse, o oranda bedelini ödemek için hazır olmak gerekir. İyi niyetler hiçbir şeyi çözümleyemez. Bizdeki istem ve özlemin hangi ortamda gerçekleşebileceği, gerek dünya devrimci güçlerinin tarihinde ve gerekse partimiz PKK'nin oluşumuyla Kürdistan'da yürütülen mücadele tarihiyle netlik kazanmıştır. Sizin de bunu görebildiğinizin inancındayım. Çünkü gelişmeleri çok iyi yorumluyor ve kavrıyorsunuz. Ancak pratikte size düşen görevi yerine getirme noktasında ürkek davranıyorsunuz.

Bundan dolayı, sürekli benim mücadeleye tümüyle katılımıma karşı durdunuz. Çok sınırlı bir destek sunmamı ve bununla yetinmemi dayattınız. Ve bu noktada birbirimizden ayrılmıştık ve birbirimizi ikna edemedik. Daha olgun ve somut yaklaşsaydım, sizi biraz daha ikna edebilirdim. Ancak şu da bir gerçektir: Tümüyle sizi ikna etmek mümkün değildi. Çünkü sizdeki mücadeleye seyirci kalma ve sadece alkışlama durumu yalnız size özgü bir şey değildi. Tümüyle, halkımızın geçmiş tarihi ve bu süreçte ortaya çıkan toplumsal oluşumun bir parçasıydı. Bundan dolayı evde oturarak sizi düşünce alanında ikna etme yöntemini seçseydim yanılmış olacaktım. Bundan ötürü, sizin o yaklaşımınız sonucu ayrılışım habersizce oldu. Ben daha değişik olmasını isterdim. Ama olmadı. Bugüne kadar size mektup yazmamamın nedeni de biraz burada aranabilir. Elbette her insan ailesini özler, onu düşünür. Çünkü o ortamda büyümüş. Ancak bir devrimcinin öyle bir şeye düşmesi, ailesi üzerinde oynanabilecek muhtemel oyunlardan kaynaklanır. Babam ve annem olarak mücadeleye karşı takınacağınız en ufak bir olumsuz tavır veya kardeşlerimin, istemediğimiz toplum dışı bir yaşam içine girmeleri tehli-

kesi beni çok yakından ilgilendirir. Tabii ki böyle bir şeyi kabul edemem. Bu benim en doğal hakkımdır. Siz de doğal hakkınız olarak, halka ve devrime karşı görevlerimi yerine getirip getirmeme noktasında benden hesap sorabilirsiniz.

Bugün TC'nin, özellikle şehit, tutuklu ve mücadele içerisinde bulunan yoldaşlarımızın üzerinde oynamak istediği, hatta binbir türlü entrikaya başvurduğunu yaşadık ve yaşıyoruz. Düşmanın bu durumu beni ve sizi de ilgilendiriyor. Bu konuda uyanık olmamız gerekiyor.

Avrupa'nın durumu açık. Orada dört kardeşim var. Öyle inanıyorum ki, beni "kaybetmenizle" birlikte, diğer kardeşlerimi de "kaybetmek" endişesiyle Parti ile kardeşlerim arasında bir engel olma durumunu yaşamak isteyeceksiniz. İşte, beni de kaygılandıran şey sizin böyle tavır içine girmenizdir. Böyle bir şeye başvurmanız, isteminizin dışında kendi elinizle çocuklarınızı sonsuz bir karanlığın içine itmek olacaktır ki, bu da hiç kabullenemeyecek bir durumdur. Buna kimsenin hakkı yoktur. Evet, beni ve kardeşlerimi dünyaya getirdiniz; büyüttünüz. Bu yaşa kadar bize emek verdiniz. Bunu inkar edemem. Ancak bunca emeğe sahip çıkmak gerekir. Bugün, ben bu mücadele saflarında yer almakla, bir anlamda bana harcadığınız emeğin karşılığını verdiğimi belirtiyorum. Sizin de kendi emeğinize ancak yürüttüğümüz bağımsızlık ve özgürlük savaşımında gerçek yerinizi almanızla sahip çıkabileceğinize inanıyorum. Aksi takdirde, dar aile çıkarları uğruna bizi bir anlamsız yaşamın içine itmeniz, emeğinize yapacağınız en büyük kötülük olacaktır.

Bugün sizin bir parçanız olan beni bu mücadele içerisinde görmeniz sizin için bir gurur kaynağı olmalıdır. Bu kaynak daha da beslenmelidir.

H.G.
7 Aralık 1987

Faşist-Sömürgeci Türk Mahkemeleri PKK'li Savaş Esirlerini Nasıl Yargılıyor

Sakine Cansız'a direndiği için 76 yıl daha hapis cezası verildi.

14 Şubat tarihli Milliyet gazetesi: *"Sakine Polat (Cansız) hiçbir silahlı eyleme katılmadığı halde, duruşmalarda attığı sloganlar ve yaptığı Kürtçülük propagandaları yüzünden, rekor hapis cezası yedi."*

İnsanlık için tüyler ürpertici bu duruma gösterilen gerekçe ise Sakine Cansız'ın insanlık ve devrimci onurunu koruması ile faşist-sömürgeci uygulamalar karşısında gerilememesi gösteriliyor.

Sakine Cansız vd. devrimcilere verilen cezalara burjuva anlamda bile hukuki gerekçeler aramak hukukla alay etmek olacaktır. Türk sömürgeciliği ve mahkemelerini tanıyan herkes, özellikle de Kürt halkı ve devrimcileri cezaların hangi gerekçelerle verildiğini çok iyi bilmektedirler.

Türk faşist mahkemeleri insana, insan onuruna ceza veriyorlar. Onlar, Kürt halkına ait her şeye düşmandırlar. Karşılarına gelen insanın milliyeti ve sınıf konumuna bakıyorlar. Özellikle de yargılanan PKK'li ya da onu destekleyen bir yurtsever olduğunda faşist yargıçlar verecekleri cezanın hesabını yapamamaktalar. Çünkü, cezalar Kürdistan'a, Kürt insanına ve direnişe verilmektedir.

Son yargılamalar, verilen cezaları ve Sakine Cansız'a verilen 76 yıllık hapis kararını, bu çerçevede değerlendirmek gerekir.

Sakine Cansız, 1979'dan beri tutuklu olup, Kürdistan'nın ilk devrimci kadın tutuklusudur. Hapse ilk girişinden bugüne kadar Kürdistan kadınını ve örgütünün çıkarını temsil etmiş, faşist baskılara ve ihanete pirim vermemiştir.

Bu nedenle faşist-sömürgeci mahkemeler, Sakine Cansız'a 24 yıl hapis cezası verdiler. 1980, 12 Eylül askeri-faşist darbesiyle geliştirilen büyük tutuklamaların kapsadığı bir kesim de Kürdistan kadınları oldu. Kürdistan kadını, ilk defa bu denli kaldığı cezaevinde güçlü bir sınav verdi. Sakine Cansız, cezaevlerinde kadın direnişinin en önünde daima yer aldı. Faşist mahkemelerde hep direniş sloganlarını bağırdı. Verilen cezalar ve sahiplerinin ırkçı mantığı ile alay etti.

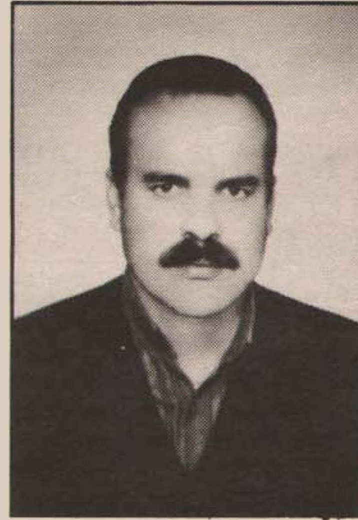
Sömürgeci işkenceciler, kadınlar koğuşuna çeşitli sindirme ve teslim alma yöntemleri uyguladılar. Kadın konumlarını araç olarak kullanmak istediler, ihanete özendirdiler. Sakine Cansız, bu oyunlara tavır alanların başında oldu. Bu nedenle de hep ilk işkenceye, tecrite alınanların başında geldi.

Hapishane idaresi, özellikle Özgürlük Yolu, Rızgari vb. küçük-burjuva örgütlerinin hapiste olan bayanlarını tuzağına düşürüp, direnişçi kadınlara karşı ispiyoncu, yozlaştırıcı amaçlar için kullandı. PKK'li kadın tutuklular bu oyunlara da karşı durdular ve boşa çıkardılar.

Faşist yargıçların Sakine Cansız hakkında 7 ayrı dava daha açıp 76 yıl ceza vermelerinin nedeni anlaşılır olmaktadır.

Verilen ceza faşist sömürgecilerin, Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesi karşısında içine düştüğü aczi yansıtmaktadır. Celladlar verdikleri cezaların cevabını yine en iyi olarak savaş esirleri ve halkımızdan almaktadırlar.

İskenderun'da Bir Yurtsever Sömürgecilerle Girdiği Çatışmada Direnerek Şehit Düştü

8 Kasım 1987 tarihinde, bir hain tarafından ihbar edilen Şexmus Akar adlı bir yurtsever, evini çember altına alan faşist polisin teslim ol çağrılarına direnerek yanıt verdi ve kahramanca şehit düştü.

Aslen Mardinli olan Şexmus Akar, sömürgeciliğin tüm Kürdistan genelinde olduğu gibi, bu alanda da yarattığı ekonomik yıkım nedeniyle ailesiyle birlikte İskenderun'a göç eder. Ancak, burada da ailesinin geçimini sağlayabilecek bir iş bulamaz. Kısacası, sömürgecilik, yaşam için gerekli olan tüm yolları tıkamıştır.

Bu nedenle, Türkiye-Suriye-Lübnan arasında sınır ticareti ve rehberlik yapmaya başlar. Bu süre içinde sömürgecilerle sık sık çatışmalara girer ve binbir riski göze alarak ailesinin geçimini sağlamaya çalışır.

Lübnan'da Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesi ile tanışmasından sonra, güçlü bir ERNK sempatizanı haline gelen Şexmus Akar, sömürgeci-faşist Türk devletine duyduğu kin ve öfkeyi örgütlü bir hale getirmek için hazırlık yapıyordu. Ve bir ARGK savaşçısı olarak Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesi içindeki yerini almak kararındaydı. Kişisel veya ailesel kurtuluşun ancak devrimle mümkün olabileceğine inanıyor, bunun için de bir yurtsever olarak üzerine düşen görevlerin bilinciyle hareket ediyordu.

İşte, dört duvar arasında olduğu bir sırada düşman kuşatmasını yarmaya çalışmış ve direnerek şehit düşmüş olması; O'nun yurtseverlik bilincinin derinliğinin, kararlılığının, yüksekliğinin ifadesidir.

Değerli yurtsever Şexmus Akar'ın devrimci direnişi, halkımızın sömürgeci-faşizme karşı yüksek savaşma azminin bir sembolüdür. Anısına, Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesini daha da yükseltecek ve büyük özlemini duyduğu vatan topraklarımızı kurararak sahip çıkacağız.

Lübnan - Kürdistan Yurtsever İşçiler Birliği

Kozluk'ta Büyük Çatışma

10 Şubat günü saat 15.00'te Kozluk-Baykan arasındaki **Melefa** (Tuzlagözü) bucağı civarındaki dağlık alanda 20 kişiden oluşan ARGK birliği, düşman birlikleri ile muhare-beye tutuştu.

Çatışma, vadi ve etrafındaki geniş bir alanda oldu. Türk ordusu ihbar sonucu birliğin yerini tesbit etmiş, alana büyük güç yığmıştı. Batman komando alayı birlikleri, kontr-gerilla birliklerinin yanısıra, Silvan, Siirt ve Diyarbakır'dan alana birlikler aktardılar. Halkın aktardığı kadarıyla Kozluk-Silvan arasında askeri araç konvoyu oluşmuştu. Çatışma alanında görev yapan en az 10 helikopter vardı. Düşman birlikleri alana giriş-çıkışları yasaklamış, geniş bir alanı iki-üç çemberle kuşatma altına aldı.

Muharebe 16 saat sürdü. Savaşçılar gruplar halinde kuşatmayı yarmaya çalıştılar. Helikopterlerden atılan bomba sesleri Kozluk, Baykan'dan iştiliyordu.

Kesin iki düşman helikopteri düşürüldü. 30'un üstünde ölü ve yaralı verdi düşman. Muharebede aralarında ARGK'nin değerli komutanlarından **Hamit DAĞTEKİN** (Hasan) ve **Abdulmenaf ORMANCI** (Ferhat), **Sururi, Reşit** ile **Ahmet ...** (Murat) adlı ARGK savaşçıları şehit oldular. Birliğin geri kalanı düşmana büyük zayiat vererek kuşatmayı yardı.

Sömürgeciler halen alanı kuşatma altında tutmakta, köylerde operasyonlar yapa-rak, geniş tutuklamalar yapmaktalar. Alana giriş-çıkış halen yasaktır. Savaş bölgesine gazeteciler de sokulmuyor.

Çatışmanın duyulması Batman, Siirt, Diyarbakır, Silvan ve Beşiri'de büyük bir hareketlenmeye yol açtı. Bu nedenle cesetler ailelerine teslim edilmedi.

Şehit ARGK Komutanı Hamit DAĞTEKİN, daha önceleri şehit olan Delil, Salih, Ahmet ve Hogir yoldaşlarıyla beraber...

Sömürgeciler İhanetçi Zavallılardan Medet Umuyor Siirt ve Eruh'ta Büyük Tutuklama

Sömürgeci birlikler aylardır Botan'da sürdürdükleri operasyonlarında başarısız kaldı. Bu nedenle suçsuz köylülere yöneliyor. Hayali "terö-ristler teslim oldu" senaryoları düzenliyor. Bununla başarısızlığını gizlemek istiyor ve yeni baskı ile tutuklamalara araç yapıyor.

Aylardır sömürgecilere sığınan Bozan (Kemal) ve Bahri (Hasan Adak) isminde iki zavallı var. Bozan adlı unsur akrabası olan bir kızı, köyü olan Guyina'dan kaçırıyor. Bozan'ın adı önder PKK kadrosu, köylü kızı ise azılı dişi terörist oluyor. Ardından MİT, gazete muhabirleri ile yalan röportajlar. Tabii bunlar geniş tutuklamalara gerekçe yapılıyor. Son olarak Siirt merkez ve Eruh'ta 60'ın üzerinde suçsuz köylü tutuklanarak işkenceye alındı. Bunlar arasında basının *"PKK'nin doktoru"* olarak lanse ettiği Tülay Özdemir adlı bayan doktor ve kocası da var.

Halkımız ve kamuoyu tutuklamaların gerekçesini biliyor. Türk devleti tüm halkımızı düşman görüyor. Bu nedenle, her fırsatta bildiği yurtseverleri gözaltına alıyor ve tutukluyor.

Sömürgeciliğin büyük tahribat yaptığı geri toplumsal yapımıza ve güçler arasındaki büyük eşitsizliğe rağmen, soylu o kadar da zorlu bir savaş veriyoruz. Bu savaşta dökülenler, ihanet edenler olacaktır. Düşman bunlardan yararlanarak tahribat yapacaktır.

Düşman bilsin ki, varlığını birtakım zavallılara bağlayan bir güç yaşayamaz. Biz ise halk olarak zayıflık ve ihanetin anlamını biliyoruz. Yükselen savaşımız, düşmanla beraber ihaneti de tüketmektedir.

Mardin'de ARGK'nin Eylemleri Durmuyor

Mardin'de büyük düşman güçleri var. Hemen hemen her köye ya asker konumlanmış, ya korucular yerleştirilmiş ya da telsiz verilmiştir. Bir köye girmek, toplantı yapmak bir askeri eylemin risklerine sahiptir. Siyasi nitelikli bu eylemlerin askeri karakteri de bu düzeydedir. Çünkü, köylere girişte ya da çıkışta genellikle ya çetelerle ya da düşman birlikleri ile çatışmalar olmaktadır.

Mardin'de yaz aylarından beri, bu nitelikte yoğun köy toplantı eylemleri olmaktadır. Sömürgecileri telaşlandıran, askeri varlık, operasyon ve çete birliklerini boşa çıkaran da bu gerçektir. Çünkü, köy toplantıları halkı bilinçlendirmekte, halka güven vermekte, suçlular varsa, halk mahkemesine dönüşmekte ve halkın yargı ile kararı sonucu cezalandırmalar gerçekleştirilmektedir.

Son olarak Nusaybin, Midyat, Gercüş ve Ömerli köylerinde çok sayıda köy toplantı eylemleri gerçekleştirildi. Bunlardan Ömerli'nin Harmankaya ve Duygulu köylerinde yapılan toplantılarda, düşmanın verdiği telsizler alındı, çetecilik mahkum edildi.

Diyarbakır'da Köy Toplantıları ve Cezalandırma Eylemi

7 Şubat gecesi Dicle-Kurudere köyünde toplantı eylemini gerçekleştiren ARGK birliği, düşmanla işbirliği yapan İbrahim Kartal isimli haini yargıladı ve ölümle cezalandırdı.

Diğer yandan yoğun tutuklamalarla süren düşman operasyonlarına rağmen, yapılan köy toplantıları ve cezalandırma eylemleri, düşmanın başarısızlığını açıkça göstermekte ve çetecilik üzerinde caydırıcı rol oynamaktadır.

Zorla Operasyonlara Koşulan Türk Askerleri Komutanlarını Vuruyor

Genelkurmaylık ve basın özenle, savaş içindeki Türk ordu birliklerinin, kontraların ve milis-çetelerin içinde bulunduğu durumu, ruh hallerini, çelişki ve çatışmaları-nı gizliyor.

Çoğu çatışmada, gerillalarla karşılaşan askerler, gizlenip havaya ateş ediyorlar. Köylüler vasıtasıyla, "biz zorla savaşa koşuluyoruz" haberlerini yayanlar arasında, sadece askerler değil, komutanlar da bulunuyor. Çetelerdeki panik daha belirgin. Çetelerin bulunduğu çoğu köye ARGK birlikleri rahatça girebiliyor. Çetelere kalan, ya kaçmak ya da teslim olmak oluyor.

Firar eden, visiteye çıkan ve operasyonlara gitmemek için kendini vuran, yaralayan askerlerin sayısı çok fazla. Bazen diğer çelişkiler de rol oynayarak, birlikler arasında ölümle biten çatışmaların olması artık doğal sayılıyor. Ama "kahraman Türk ordusu" bu ayıplarını gizliyor. Son olarak **Şırnak-Seslice** karakol birliğinde meydana gelen böylesi bir çatışmada, jandarma eri Mehmet Bozkuş, komutanı Astsubay Ferruh Edip'i vurarak ağır yaraladı.

Eruh'ta Köy Toplantıları ve ARGK'ye Katılımlar

Sömürgeci radyo ve basını durmadan, "bitirdik" diye propaganda yapıyor. Ordu aylardır operasyonda. "Teslim olma" senaryoları düzenleniyor. Elde edilen sonuçlar, sömürgeci ordunun başarısızlığını ispatlamaya yetiyor.

Yoğun kış koşullları ve sömürgeci ordu operasyonlarına rağmen, ARGK köylere giriyor, toplantılar yapıyor, suçluları yargılıyor, düşmanın oyunlarını teşhir ediyor. ARGK'nin kış ayları dolayısıyla ağırlık verdiği siyasal-örgütsel içerikli köy toplantıları, gençliğin ARGK'ye katılımını hızlandırıyor. Son olarak **Eruh'un Eskiyapı** köyünden 5 genç, köyde toplantı düzenleyen ARGK birliğine katıldı.

Batman'da 4 Yurtsever Serbest Bırakıldı

Aralık 1987 sonlarında çoğunluğu Batman'dan olmak üzere 60 insanımız suçsuz yere tutuklanıp, günlerce Siirt'te işkenceye tabi tutuldu. Sömürgeciler, tutuklananları birbiri üzerine ifade vermeye zorlamıştı. Daha sonra uydurma yargılamadan sonra Diyarbakır'a sevkedilerek, sivil cezaevinde tutuklanmışlardır.

Bu toplu tutuklanan gruptan **Metin Ergin, Abdurrahman Değer** (işçi), **Abdullah Ekinci, SHP-Batman ilçe başkanı Salih** ve 60 yaşının üstündeki **Asiye Oğuz** bırakıldılar.

Tutuklananlar üzerine ifade vermeye zorlanan Şehmus Çelik adlı tutuklu ise savcılığa dilekçe ile başvurarak "işkence ile bu insanlar üzerine ifade vermeye zorlandığını ve ifadesinin geçerli olamayacağını" belirtti.

DİYARBAKIR DİRENİŞTE

Diyarbakır askeri özel cezaevinde 35. ve 36. koğuşların öncülüğü ile başlatılan direniş birinci haftasını doldurdu Direnişçilerin talepleri şunlardır: *"20'nin üstünde PKK'li savaş esiri hakkında verilen idam ve bir o kadarı hakkında verilen ömürboyu hapis cezalarının iptali, görüşmelerde Kürtçe konuşma yasağının kaldırılması ve zindanlardaki sistematik baskı ve direnişçilerin dağıtılmasına son verilmesi."*

Faşist Türk sömürgeciliği, vahşetiyle ün salan Diyarbakır cezaevinde, görüşmecilerin Kürtçe konuşmasını yasaklamıştır. Baştan beri şiddetle uygulanan bu ırkçı ve faşist karar, tek kelime Türkçe bilmeyen yaşlı insanlarımızın çocukları ile bir kelime fısıldamalarına dahi yasak uygulamış ve salt bu nedenle tutuklular işkenceye alındığı gibi, tutuklu yakınları da Kürtçe konuştukları için defalarca gözaltına alınmış ve

işkence görmüşlerdir.

1980'den beri sürekli direniş odağı olan 35. ve 36. koğuşlarda PKK'li önder savaş esirleri kalmaktadır. Şimdiye kadar 40'ın üzerinde şehit veren ve şehitler arasında Mazlum DOĞAN, M. Hayri DURMUŞ, Kemal PİR, Ferhat KURTAY vb. önder devrimcilerin olduğu 35. ve 36. koğuşların öncülüğünde başlatılan direniş, diğer koğuşları da sarmış, hemen hemen cezaevinin tüm mevcudu, sayıları 1000'in üstünde tutuklu direnişe katılmıştır. Direnişçilerin faşist sömürgeciliği lanetleyen sloganlar, ordunun yoğun önlemlerine rağmen duvarları aşmakta ve halka ulaşmaktadır.

Üst sıra: *Alaatin Aktaş, Mehmet Şener, Fuat Kav, Ali Yaverkaya, Abdullah Kanat, M. Can Yüce, Fevzi Yetkin*
Orta sıra: *Yılmaz Uzun, Faruk Altun, Bedrettin Kavak, Hüsnü Altun,*
Alt sıra: *Gafur Karaer, Medeni Gürgen, Mustafa Gezgör, Hıfzullah Korkut*

Direniş diğer cezaevlerini sarıyor

Diyarbakır sivil cezaevi, dayanışma direnişine gitti. Son olarak Diyarbakır ve Batman'da tutuklanan yurtseverlerin de aralarında bulunduğu tutuklular kitlesi, dayanışmanın tümünü değerlendirdiler. Hapishane idaresi ve subaylar baskı ve provokasyonla dayanışma direnişini önlemek istedi. Sıradan çok sayıda tutuklunun da bulunduğu sivil cezaevinde, dayanışmanın geniş boyutlu olması için görüşe çıkmamayı karar altına aldılar. 13 Şubat tarihine kadar tutuklular hiçbir görüşe çıkmayarak, askeri cezaevi direnişinin yanında olduklarını gösterdiler.

Eskişehir'de direniş çatışmaya dönüştü

Uzun süredir direnişte olan Eskişehir E tipi cezaevinde, son idam kararları ile direniş boyutlandı. Cezaevinde Türk devrimcilerin yanısıra PKK'nin önder devrimcileri de kalmaktadır. Ordu birlikleri direnişi kırmak için zora başvurdular. Üç gün süren çatışmadan sonra askerler cezaevine girdiler. Çok sayıda ağır yaralının olduğu bildiriliyor. Gazetecileri ve tutukluları görmek isteyen SHP milletvekilleri, cezaevine yaklaştırılmıyor. Görüşler tümden yasaklandığı için tutuklu aileleri ve yakınları gruplar halinde cezaevi etrafında toplanıyor.

Mersin ve Sağmalcılar Cezaevlerinde dayanışma direnişleri

Kürdistan devrimci ve yurtseverleri ile Türk devrimcilerinin bulunduğu Mersin cezaevlerindeki pasif direniş, son idam kararları ve Diyarbakır direnişi ile aktif dayanışma direnişine dönüşmüştür.

Sağmalcılar'da son olarak Istanbul'da tutuklanan yurtseverler tek tip elbiseyi protesto ve Diyarbakır cezaevi direnişi ile dayanışma amacıyla mahkemeye çıkmadılar. Türk devrimcilerinin de katılımıyla direnişin boyutları genişledi.

Tutuklu aileleri ve yakınları, çocuklarını yalnız bırakmıyor. Diyarbakır'da dayanışma ve protesto yürüyüşü

Diyarbakır askeri cezaevi etrafında biriken grup grup kalabalığa askerler zor dayattı. Cezaevinde atılan sloganlara, aralarında yaşlıların, kadınların ve çocukların da bulunduğu kitle, zaman zaman dayanışma sloganları ile cevap verdiler. Aileler, *"Çocuklarımızı yalnız bırakmayacağız"*, *"Ölsek de çocuklarımızı göreceğiz"*, *"Yeter artık"* vb. sloganlar attılar.

Faşist subaylar vaadler ve tehditlerle kitleleri dağıtmak istediler. İtişmeler ve tutuklama girişimleri oldu. Fakat kitle kimseyi kaptırmama kararlılığındaydı.

1000 civarındaki bu kalabalık kitle, şehrin ana caddelerinde yürüyüşe geçti. Binlerce asker ve polis tedbir aldı. Esnaf ve öğrencilerden yakın destek gören kitle, ANAP binası önüne giderek hükümeti ve idam kararlarını protesto etti. Kitle, valiliğe yürümek istedi. Asker ve polisler, kalabalığın önüne birçok engel atarak ve kuşatarak engellediler.

Eskişehir'de tutuklu ailelerinin açlık grevi

Çocukları ile görüştürülmeyen PKK'li savaş esiri üç tutuklunun aileleri, Eskişehir SHP binasında açlık grevine başladılar. 100 civarında üniversiteli genç kendilerini ziyaret ederek dayanışma gösterdi. SHP milletvekilleri, ailelere vaadlerde bulunarak aileleri direnişten vaz geçirmek istediler. Üç gün devam eden direniş sonunda kalabalıklaşan aileler, eylemlerine ve girişimlerine Ankara'da devam etmeye karar verdiler.

Aydın cezaevinde direniş kararı

Cezası kesinleştirilen PKK'li savaş esirleri vd. Kürdistan yurtseverlerinin toplandığı Aydın E tipi cezaevi, idam kararları ve Diyarbakır cezaevinin başlattığı direnişin duyulması ile direnişe başladı.

Diyarbakır askeri cezaevinde başlatılan direniş, sadece Diyarbakır sivil, Aydın, Eskişehir, Mersin ve Sağmalcılar cezaevlerini sarmamış, diğer cezaevlerini de direnişe hazır duruma getirmiştir. Direniş, tutuklu yakınları vasıtasıyla halka varmış, adeta ulusal ve toplumsal muhalefeti birleştiren bir katalizöre dönüşmüştür.

Sömürgeci Yargıçların İntikam Cezası

Diyarbakır 7. Kolordu Askeri Mahkemesinde yeniden görüşülen PKK 146 sanıklı ana davası karara bağlandı. Faşist mahkeme savaş esirlerine ölüm yağdırdı.

İdam Cezası Verilen Savaş Esirleri:

Ali Kılıç, Bedrettin Kavak, Fevzi Yetkin, Cuma Kuyukan, M. İzzet Baykal, Rıza Altun, Mustafa Karasu, M. Şükrü Gülmüş, İrfan Güler, Abuzer Dehşet, Süleyman Günyeli, Ramazan Ödemiş, Salih Ogaç, Zülfükar Tak, Ali Yaverkaya, Abbas Yokuş, Mehmet Fahri Çiftkuş, Yılmaz Uzun, Celal Baymış, Mehmet Emin Keskin.

Ömürboyu Hapis Cezası Verilenler:

Mehmet Tanboğa, Halit Çalışkan, Ali Doğanay, Mikail Alkan, Ali Sevecek, Abdülsamet Tektaş, Ö. Nihat Kaya, Abdülkadir Atım, Ahmet Kılıç, Abdurrahman Sevgat, Fettah Yiğit, Ahmet Kosanlıoğlu, Hamza Ateş.

Mahkeme ayrıca 71 tutuklu hakında 3 ile 24 yıl arasında hapis cezası verirken, ancak 22 kişi hakkında beraat kararı verdi.

Savaş esirleri mahkeme kararını tanımadılar ve protesto ettiler. Savaş esirleri hep ayakta, yumruklar sıkılı, tek yumruk gibi bir ağızdan **Bijî PKK, Bijî Serxwebûn, Bijî Serok Apo, Bijî ERNK-ARGK, Bimre Mêtingerî** sloganlarını attılar. Faşist heyet, durmadan mahkemeyi terk etti. Çünkü, kararlar Genelkurmaylıkta hazırlanmış, uşaklara sadece açıklamak kalmıştı.

Bu arada askerler saldırarak sloganları önlemek istediler. Savaş esirleri karşılık verdiler. Aileler sloganlara iştirak ettiler. Gazetecilerin fotoğraf çekmesi önlendi. Savaş esirleri, hapishaneye götürüldükleri arabalarda yol güzargahı boyunca slogan atmaya devam ettiler. Direniş mahkemede başlamıştı bile. Savaş esirleri koğuşlara yetişince her şey hazırdı.

Namus günleri başlıyordu. Direniş kıvılcımını yine Diyarbakır, yine 35. ve 36. koğuş çaktı.

Gazetemiz basıma verilirken Diyarbakır cezaevi direnişiyle ilgili haberler geldi.

Tutuklu aileleri bütün engellere rağmen hapishane etrafında toplanıyor. Aileler de açlık grevine başladılar.

Direnişe başlayan savaş esirlerinden on'u, durumlarının kötüleşmesine rağmen kararlıca direnişi sürdürüyorlar.

Diyarbakır'da ve çevre il ile ilçelerde durum çok gergin, sömürgecilerin savaş esirleri üzerinde katliamlar geliştirebileceğinden söz ediliyor.

Son olarak Malatya E tipi özel cezaevi de direniş kararı ardından direnişe başladı.

Faşist Mahkemelerin Cezaları...

1980'den bu yana devam eden PKK ana davası mahkemelerinden şimdiye kadar 167 savaş esirine idam cezası verildi. Sömürgeciler, etkisinden ve direnişlerden çekindikleri için şimdiye kadar resmi idamları gerçekleştirmediler. İdam kararı verdikleri devrimcilerden birini (Cemal Arat) ve idamla yargıladıkları 30'un üstünde devrimciyi işkence ile katlettiler.

Ana dava mahkemeleri sonuçlarının bazıları yargıtayda bekliyor. Son 146 kişilik dava, çeşitli sözkonusu mahkemelerde yargıtayda birikenlerdi.

Daha önceki yargılamalar gibi, son kararların da hiçbir hukuki geçerliliği yoktur. Cezalar siyasidir ve haklı bir davanın temsilcilerine verilmektedir.

Savaş esirlerinin belirttiği gibi, *"Faşist-sömürgeci Türk rejimi, Kürdistan devrimcileri ve halkını yargılayamaz. Yargılanan ve yargılancak olan faşist sömürgeciliktir. Onun için verilen cezalar bize vız gelir. En iyi cevabı sloganlar ve direnişle savaş esirleri vermiştir. Bize düşen, önderlerimize ve kahramanlarımıza sahip çıkmaktır. Onlarla beraber olmalı, direnişlerine omuz vermeli, faşist mahkeme ve devleti teşhir etmeli, onu, halk olarak, insan olarak biz yargılamalıyız. Gün direniş ve eylem günüdür."*

PKK'li Savaş Esirlerine Verilen İdam Cezalarını Protesto ve Savaş Esirlerinin Direniş ile Dayanışma Eylemleri Artış Gösterdi

Faşist mahkemenin kararları ve direniş haberleri duyulur duyulmaz Avrupa ve Ortadoğu'daki Kürdistan yurtseverleri ve öncü örgütleri PKK ile ERNK harekete geçtiler. Avrupa'nın çeşitli ülkelerinde Türk devletine ait kurumlara karşı protesto eylemleri yapıldı. Kürdistan Komite basın açıklamalarında bulundu. Yurtseverler gruplar halinde çeşitli uluslararası kuruluşlara yönelik işgal ve protesto eylemleri gerçekleştirerek, bunların Türk devletini ve mahkeme kararlarını kınamalarını istediler. Birçok dilde konu ile ilgili bildiriler basıldı. Çok sayıda dayanışma toplantıları gerçekleştirildi. Yurtseverler çeşitli yerlerde açlık grevlerine gittiler. Ayrıca savaş esirleri ile dayanışma amacıyla afiş, broşür ve pullar basıldı.

Gösteri ve işgal eylemleri

ALMANYA:

Köln (9 Şubat), **Hannover** (10 Şubat) ve **Hamburg'**ta kalabalık yurtsever gruplar, THY bürolarını işgal ettiler. Yurtseverler, ERNK bayrağı ve pankartları taşıdılar ve eylemleri boyunca faşist sömürgeciliği lanetleyen sloganlar attılar. Ayrıca eylemciler, son verilen idam kararlarının durdurulmasını ve Diyarbakır'da savaş esirlerinin başlattığı direnişle dayanışmayı ifade eden bildiriler dağıttılar.

Duisburg (11 Şubat)'ta ise kalabalık bir yurtsever grubu DGB (Alman Genel İşçi Sendikaları Birliği) binasını 3,5 saat işgal ettiler. Eylem amaçlarını Köln radyosu ve WDR'ye teleksle bildiren yurtseverlerin eylemini, **Bild** gazetesinin yanısıra birçok gazete muhabiri izledi. **Stuttgart'**ta yurtseverler SPD binasını işgal ederek idam kararlarını protesto ettiler.

BELÇİKA:

20 kişilik ERNK taraftarı yurtsever grup (10 Şubat), **Brüksel Af Örgütü** binasını bir süre işgal edip, örgüt yetkilileriyle görüştüler. Eylemci yurtseverler Af Örgütünden daha aktif tavır almalarını istediler. Eylem ve amacı Belçika haber, yayın organlarına geniş olarak yansıdı.

AVUSTURYA:

Kalabalık bir yurtsever kitle **Viyana Türk Büyükelçiliği** önünde protesto gösterisi yaptı. Ellerinde ERNK bayrağı ve savaş esirleri ile dayanışmayı ifade eden pankartlar taşıyan yurtseverler, faşist Türk devletini lanetleyen sloganlar atıp, bildiri dağıttılar. Eylem, Avusturya kamuoyunun büyük ilgisini topladı.

İSVİÇRE:

Bern'de işgal eylemi açlık grevine dönüştü: 11 Şubat'ta 30'un üstünde yurtseverin Bern'de başlattığı direniş gösterisi, 28 kişi ile açlık grevine dönüştü. Amnesty International (AI) Bern şubesinde sürdürülen direnişi sona erdirmek için AI yetkilileri Londra'dan "Tutuklular için Türk devleti nezdinde girişimlerde bulunduklarını, ancak, açlık grevi sona erdirilmezse girişimlerden vaz geçeceklerini" bildirdiler. Direnişçi yurtseverler teleksin fotokopisini istediler, aksi durumda direnişte kararlı olduklarını belirttiler. Açlık grevi, gazetemiz basıma girerken devam etmekteydi.

FRANSA:

40 kişiden oluşan ERNK taraftarı grup 10 Şubat günü Af Örgütünü ziyaret ederek 20 PKK'li savaş esirine verilen idam cezalarını ve Diyarbakır askeri cezaevindeki son baskı uygulamalarını protesto ettiler. Yurtseverler, Af Örgütünden Kürdistan ve Türkiye'de savaş esirlerine yapılan insanlık dışı uygulamaları yerinde inceleyecek bir heyetin gitmesini, son uygulamaların dünya kamuoyu nezdinde protesto edilmesini ve TC'nin Avrupa Topluluğu içinde teşhirinin yoğunlaştırılması için çaba sarfedilmesini istediler.

Yurtseverlerin oluşturacağı bir komitenin AI ile diyalog içinde talepler doğrultusunda çalışma, taraflarca kabul edildi. Fransız basını gelişmelere büyük ilgi gösterdi **Le Humanite** ve **Liberation** gazeteleri gelişmeyi yazdılar.

KURDISTAN KOMITE'NİN AÇIKLAMALARI:

Kurdistan Komite 8 Şubat tarihli basın açıklaması ile idamları kınadı ve idamların Kürt halkı ile Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesine verildiğini açıklayarak, yurtseverleri ve uluslararası güçleri dayanışmaya çağırdı.

Anti-faşist plaformda yer alan Alman ve Türk ilerici güçleri ile yapılan toplantı sonunda Diyarbakır cezaevindeki direnişle dayanışma kararı alındı. Bildiri dağıtıldı. Ayrıca daha geniş toplantılar yapılarak, geniş kamuoyu oluşturma çalışmasının başlanması da karar altına alındı.

Kurdistan Komite temsilcileri, Af Örgütü (Amnesty International) merkeziyle görüştüler. Görüşmede Kurdistan Komite, son idam cezaları, Diyarbakır'daki direniş ve tutuklular üzerindeki ırkçı baskıları anlatmak, Af Örgütünden girişimlerde bulunmasını ve tepkisini daha açık koymasının gerektiğini istediler. Af Örgütü yetkilileri **"açıklamada bulunacağız"** dediler. Af Örgütünün bu sessiz tutumu ve girişimler için, gerekçeler ileri sürmesi, adına ve konumuna gölge düşürmektedir.

Aralarında parti ve örgütlerin bulunduğu 100 ayrı uluslararası kuruluşa mektuplar yollandı. Mektuplarda Türk mahkemelerinin yargılama mantığı ve verilen cezaların siyasal içeriği izah edilerek, idamlara karşı durmaları için çağrı yapıldı.

Yine Kurdistan Komite, bazı ilerici güçlerle (Cimad, Peru vb.) beraber TC'nin kınanmasını talep eden ve son gelişmeleri değerlendiren ortak toplantı yaptılar.

Bu gelişmelerin yanısıra Fransa'daki yurtseverler ve Kurdistan Komite aralarına açlık grevlerinin de olduğu daha etkili eylemleri geliştirmeyi planlıyor.

HOLLANDA:

Den Haag'ta kalabalık (25) yurtsever bir grubun bir kiliseде başlattığı açlık grevi 20. gününü doldururken direnişin anlam ve gelişmi de güçlendi. Kürt yurtseverlerine politik sığınmada çıkarılan zorluklar ve TC'nin bundaki rolüne, Hollanda yönetiminin seyirci kalmasını protesto etmek amacıyla başlatılan açlık grevi eylemi, taleplerinin kapsamını genişletti.

Direnişçi yurtseverler, faşist Türk mahkemelerinin savaş esirlerine verdiği idam kararlarının iptaline Diyarbakır cezaevi direnişinin taleplerinin karşılanmasını hedefleri arasına aldılar.

10 Şubat'ta ise bir grup yurtsever Dışişleri Bakanlığı binasına girerek taleplerini ilettiler.

Hollanda radyo, TV ve basını olaya geniş yer verdi. Hollanda Dışişleri Bakanlığı yurtseverlerin taleplerini olumlu karşılayarak, Türk devleti nezdinde girişimlerde bulunacağını ve sorunu Avrupa Konseyine götürmeye çalışacağını açıkladı.

Lyon'da Ulusal Direniş Gecesi Yapıldı

Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesi ile dayanışma amacıyla 29 Ocak 1988 tarihinde Güney Fransa'nın Lyon kentinde ilk defa düzenlenen bölgesel "Ulusal Direniş Gecesi"ne, 450 dolayında kitle katıldı.

Bu gece, emperyalizmin ve uşaklarının mücadelemize komplo ve saldırılarını artırdıkları bir döneme denk düşmesi itibarıyla önemli, aynı zamanda düşmana ve uşaklarına indirilmiş bir şamar oldu.

Gece, ulusal marşlarla başladı ve günün anlam ve önemini vurgulayan Kürtçe ve Türkçe siyasi konuşma ile devam etti. Folklor ekiplerinin Kürdistan'ın çeşitli yörelerinden derledikleri halk oyunlarının ardından, geceye gelen konuk sanatçılardan **Ermeni yurtsever Serop** da katılarak Kürtçe marş ve türküler sundu. Ozan Serop'un Ermeni ve Kürt halklarının kardeşliğini ve mücadelemize duyduğu derin saygıyı dile getiren;

"Kardeş Kürt halkı; sizi böyle birlik ve direniş içinde görmekten gurur duyuyorum. Biz ülkemizi terkettik veya ettirildik. Ama, güzel ve şirin Kürdistan'ı terketmeyin" mesajı, kitlelerde derin etki yarattı. Kitlelerin, bu mesaja yanıtı coşkuyla, **"Kürdistan bizimdir, terkedilemez"** sloganı oldu.

Büyük bir ilgi ve coşku ile devam eden gece ozanların sunduğu devrimci marşlar ve arkasından da tiyatro ile sürdü. Program, çocuk folklor ekibinin gösterileri ve geleneksel "Apo Hate Hilvanê" türküsüyle sona erdi.

YJWK'yi Tanıtma Toplantıları

11 Şubat 1988'de Giessen'de ve 13 Şubat 1988 tarihinde de Berlin'de yabancı kamuoyuna yönelik iki ayrı toplantı gerçekleştirildi. YJWK'yi tanıtma toplantılarına toplam 150 civarında yabancı kadın katıldı.

Toplantılarda, Kürdistan kadınının toplum içerisindeki yaşamı, maruz kaldığı baskılar anlatıldı. Bunun ardından Kürdistan kadınlarının, yaşadığı ortaçağ yaşam koşullarından kurtuluşunun, ancak Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesine aktif katılımıyla mümkün olabileceği açıklandı. Ve bu yönlü açıklamalar, bugün yürütülmekte olan ulusal kurtuluş mücadelesinde, Kürt kadınının gösterdiği kahramanca direnişler örnek gösterilerek güçlendirildi.

Konuşmanın ardından folklor gösterileri yapıldı ve daha sonra da tartışma bölümüne geçildi. Tartışmalara güçlü katılım ve toplantı esnasında yapılan bağışlar, soruna alabildiğine yoğun ilginin varlığını gösteriyordu.

YJWK'yi tanıtma toplantıları devam edecek.

★

PKK Avrupa Temsilciliğinin 11 Şubat '88 tarihli bildirisi:

Faşist-sömürgeci rejimin bu çabaları, halkımızın yükselttiği ulusal direnişin ulaştığı boyutun ve bunun rejimi ne denli çıkmaz içine soktuğunun en açık kanıtıdır. Kökleşen ve yaygınlaşan silahlı direniş, bir an bile duraksamayan zindan direnişleri ve bunlar etrafında büyüyen, halkımızın direnişçi birliği, içinde yaşadığımız evrede faşist-sömürgeci rejimi bütünüyle tehdit ederken, artan kitle eylemliliğinin de temeli olmaktadır. İşte faşist-sömürgeci rejimi korkutan ve çaresiz kılan, bu evrede gelişen ve gelişecek olan, Diyarbakır'dan Eskişehir'e kadar binlerce savaş esirinin kitlesel direnişiyle başlatılan budur.

Yaşanılan olaylar sadece faşist-sömürgeci rejimin zavallılığını ve caniliğini göstermektedir. Bu rejim zavallıdır, çünkü sadece komplo ve teröre dayanmakta, ihanetten medet ummakta ve kör şiddetini, elinde esir tuttuğu güçlere bile uygulamaya çalışmaktadır. Onun, kendisini yaşatmak için dayanacağı başka bir şeyi kalmamıştır. Ve bu rejim, hiçbir hukuk ve insanlık kuralı dinlemeyen, fikir ve inanca karşı top ve tüfekle savaşan, esirlere ve silahsız halka karşı katliamlar tezgahlayan bir caniler topluluğudur.

Yurtsever Halkımız!

Faşist-sömürgecilerin eline esir düşen bu en değerli insanlarımız, bizim özgür geleceğimizin yaratıcısı ve teminatı olmayı bilmişlerdir. Onlar, üzerlerinde uygulanan en vahşi baskıya ve imha hareketine karşı sekiz yıldır, bir an bile dinmeyen kutsal direnişleriyle, sayısız kahraman yaratıp, onlarca şehit vererek, bağımsızlık ve özgürlük davamızın sembolü, zaferimizin kanıtı olmuşlardır. Bugün de faşist-sömürgeci barbarların geliştirmek istediği toplu katliama karşı Diyarbakır'dan Eskişehir'e kadar kitlesel direnişe geçerek bize yol göstermekte, bizi isyana çağırmaktadırlar. Bu çağrıya cevap vermek, devrimci ve yurtsever olmanın, dürüst ve onurlu olmanın, kısaca insan olmanın tek ölçütüdür. Açık ki, insanım diyen hiç kimse, böyle bir vahşet karşısında ve yükselen yüce çağrıya karşı duyarsız ve seyirci kalamaz.

Tüm Devrimci, Yurtsever, Anti-Faşist Güçler!

Gün, ölüm sancıları içinde kıvranan faşist-sömürgeci rejimden hesap soracak devrimci mücadeleyi örgütleme ve yürütme günüdür. İşte, zindanlardaki kahramanlar her şeylerini ortaya koyarak, bizi böyle kutsal bir mücadeleye çağırmaktadırlar. O halde, bu kutsal çağrıya gereken karşılığı verelim; devrimcilik, yurtseverlik ve antifaşistlik görevlerimizi yerine getirelim; faşist-sömürgeci barbarlığa karşı cesaretle ve topyekün mücadele edelim!

Komplolara Dikkat!

Alman Yönetimi Kürt Yurtseverleri Üzerinde Hitler Ruhunu Canlandırıyor

Alman yönetimi faşist Türk sömürgeciliği ile utanç verici işbirliğini sergiliyor. Bu işbirliği doğrudan Kürdistan halkına ve mücadelesine yöneliktir.

Alman yönetimi de, bu işbirliği ve amacını gizlemiyor artık. Son olarak yine büyük bir silah yardımında bulundu. Hem de hibe olarak. 15-17 Ocak 1988'te Mülheim'de yapılan bir toplantıda Alman devlet yetkilisi (Alfred Offner), açıkça devlet olarak Türk devletinin yanında, Kürt halkının mücadelesinin karşısında olduğunu söyledi.

İşbirliği bununla bitmiyor. Komplolarda dahi işbirliği yapılıyor. Alman yetkilileri, Türk devletinin yapamadığını onun adına yapıyor. 1987 Temmuz, Ağustos baskınları ve teşhirleri biliniyor.

Son dönemde Türk burjuva basını tekrar Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesinin öncü gücü PKK ve halkımızın savaş cephesi ERNK'yi teşhire ve komplolara davetiye çıkarmaya başladı. 2-6 Şubat tarihleri arasında uydurma bir teşhir dizisi başlatan Tercüman gazetesi, Alman yetkililerini *"bana dokunmayan bin yaşasın tavrı içinde olmakla"* suçluyor ve Alman hükümetini yeni baskılara çağırıyordu.. Alman polisi, *"Siz yazın ben saldırayım"* dercesine hemen saldırılara girişti.

Önce bir piyon bulundu. Şahin adlı bir uşak iltica karşılığında yalan ifade vermeye zorlandı. Urfa'da Türk yüzbaşıları tarafından Almanya'ya yollanan bu unsur, PKK'li olarak lanse edildi. Alman polisi bu unsurla **bir kaçırılma** senaryosu düzenledi. Piyona *"beni halk mahkemesinde yargılamak üzere Köln'e götürüyorlardı"* açıklaması yaptırıldı. Ardından Türk basınının *"Almanya'da bir PKK militanı yakalandı"* (Tercüman, 10 Şubat '88) teşhiri ve Alman polisinin saldırıları izledi.

Frankfurt, Köln ve Duisburg'da izinsiz aramalar, elkonulan eşyalar, Türkiye'ye teslim etme tehditleri, gözaltına almalar ve ajanlık teklif etmeler. Oyun açık. Aşağılık bir ajan, bir piyon bulunuyor. TC pasaport veriyor. Git PKK'li olarak iltica et diyor. Tanıdığın bazı yurtseverleri bulaştır diyor. Ardından asıl halkalar olan Alman polisi ve basın devreye giriyor. Neticede yeni teşhirler ve baskınlar oluyor.

Münih'te düzenlenen **CSU (Hıristiyan Sosyal Birlik Partisi) taraflısı Hans Seidel Vakfı**'nın düzenlediği seminerde konuşan İstanbul Ticaret Odası Başkanı Niyazi Adıgüzel *"bir taraftan Türkiye ordusunun güçlenmesine yardım ediyorsunuz, diğer yandan Türkiye'yi bölmek, parçalamak isteyenlere yardımcı oluyorsunuz."* çağrısını yaparak Alman yetkililerini baskıya davet etmiştir. (Tercüman, 12 Şubat) Toplantı Alman tekel temsilcileri ile olmakta, Türk temsilci açıklamaları ile ihalelerin yolunun nereden geçtiğini açık olarak ifade etmektedir.

Alman yönetimi, bu insanlıkdışı rejimle işbirliğini gizleyemez. Son baskınlar, Türk devletinin istemleri doğrultusunda olmaktadır. Yurtseverlerin evinde karakol kurmak, Türk polisinin yöntemidir.

Yurtseverler teşhir ve komplolara dikkat etmeli. Her zaman piyonlar bulunacak, komplolarda rol alacaklardır. Önemli olan komplonun sahiplerini görmektir. Tüm bunlar bağımsızlık savaşımızın durdurmak ve yurtseverin desteğini önlemek için yapılıyor.

Komploları aşmanın yolu, onlara karşı durmak, direnmek ve birleşmekten geçer. Haklarımızı savunmalı, piyonlara karşı uyanık olmalı, aramıza bırakmamalı, olanaklarımızı sunmamalıyız. Siyasi bulincimiz, birliğimiz ve direnişimizle komplocular ve sahiplerinin üstüne gitmeliyiz.

İdam edilişlerinin 50. yıldönümünde Dersim direniş şehitleri Seyit Rıza ve 13 arkadaşının anısına

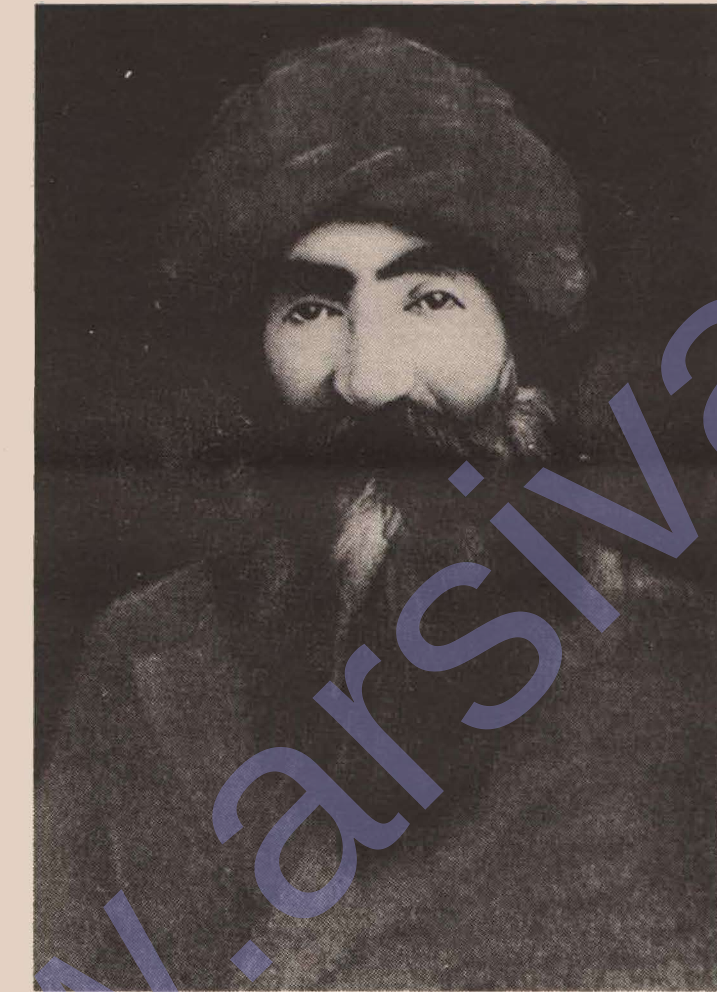
DÜZENLENEN DERSİM TOPLANTILARI

Gerçekleştirilen DERSİM toplantılarından ilki 17 Ocak 1988 tarihinde Köln'de ve ardından sırasıyla 24 Ocak'ta Stuttgart'ta, 13 Şubat'ta Rüsselsheim'da ve 14 Şubat günü de Duisburg'da yapıldı. Tüm toplantılar, yoğun bir katılımla büyük ilgi gördü.

Düzenlenen Dersim toplantılarının amacı, konuyla ilgili dağıtılan bildiride şöyle açıklandı:

"İdam edilişlerinin 50. yıldönümünde Dersim direniş şehitlerini anmak, bu direnişin içinde gerçekleştiği koşulları doğru değerlendirmeyi ve doğru sonuçlar çıkarmayı gerektiriyor...

"Seyit Rıza ve 13 arkadaşının idam edilişlerinin 50. yıldönümünü yaşadığımız bugün, Kürdistan bütünselliği içinde Dersim ve Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesinde Dersim direnişinin rolünü ve önemini doğru ve yetkin bir değerlendirmeye tabi tutmak vazgeçilmez bir görevdir. Yani direnişin 50. yıldönümünde yetkin bir değerlendirmeye ulaşmak ve en önemlisi de bu direnişin günümüzde tüm devrimci ve demokratlara dayattığı güncel ve tarihsel görevleri bir kez daha bilince kazımak son derece önemli bir görev olmaktadır."

"75 yaşındayım, Kürdistan'ın şehadetine kavuşuyorum. Kürt gençleri intikamımı alacaklardır. Yaşasın Kürtlük ve Kürdistan."
SEYİD RIZA

KÖLN, 17 OCAK:

Katılım yaklaşık 300 civarında oldu. Toplantı, kısa bir açılış konuşması ve ardından Kürdistan ve dünya devrim şehitleri anısına yapılan saygı duruşuyla başladı.

Daha sonra konuşmacılar, tarih boyunca Kürdistan'daki yabancı işgaller, bu işgallere karşı gelişen isyanlar ve bunun özgülünde de Dersim isyanını çeşitli yönleriyle irdeleyerek açıklamalar yaptılar.

Yapılan konuşmaların ardından tartışma bölümüne geçildi. Toplantıya katılanlarca sorular soruldu, konuşmacılar tarafından cevaplandırıldı.

Bu arada bir yurtsever, konu hakkında görüşlerini belirterek, Dr. Nuri Dersimi'nin ölmeden önce Kürt gençliğine hitabesini okuduğu kaseti, "Bugün Nuri Dersimi ve Dersim isyanının temsilcileri sizsiniz, dolayısıyla bu kasetin sahibi ancak siz olabilirsiniz" diyerek toplantı divanına teslim etti. Kaset, toplantı divanı tarafından katılan kitleye dinletilerek büyük etki yarattı.

STUTTGART, 24 OCAK:

Gerçekleşen bu toplantı da, açılış konuşması ve saygı duruşuyla başladı. Katılım 350 civarında oldu.

Yapılan konuşmada, toplantının amacı doğrultusunda, Kürdistan'da yabancı işgallerin yarattığı olumsuz tahribatlar sıralandı. Bu tahribatların günümüzde Türk sömürgeciliği eliyle nasıl tırmandırıldığı belirtildi ve bu tahribatların Kürdistan genelinde, bunun özgülünde de Dersim'de nasıl geliştirildiği açıklandı.

Konuşmalar, toplantıya katılanlarca ilgiyle izlendi ve sorulan sorulara cevaplar verildi.

Ayrıca Nuri Dersimi'nin Kürt gençliğine hitabesi kasetten dinletildi.

Toplantının son bölümünde ise folklor gösterileri yapıldı ve ozanlar direniş türkülerini söylediler.

RÜSSELSHEIM, 13 ŞUBAT:

Burada düzenlenen Dersim toplantısı, açılış konuşması ve tüm dünya devrim şehitleri anısına yapılan saygı duruşuyla başladı.

Toplantıya katılım 220 civarında oldu. Katılımın çoğunluğunu da yaşlı kesim oluşturdu.

Konuşma bölümünde diğer toplantılarda olduğu gibi, tarih boyunca Kürdistan'ın durumu, yaşadığı süreçlere göre ele alınarak, bunun özgülünde de Dersim'in konumu açıklandı. Ve Dersim halkı üzerinde oynanan veya oynanmak istenen oyunların amacı genişçe izah edildi.

Konuşmalar arasında Dr. Nuri Dersimi'nin Kürt gençliğine hitabesi kasetten dinletildi.

Bu toplantı da yoğun bir ilgi görerek büyük etki yarattı. Alanda Dersim halkının bir araya geldiği kahve vb. yerlerde, toplantının olumlu etkileri üzerinde yoğunca tartışmalar yapıldı.

DUISBURG, 14 ŞUBAT:

Yaklaşık 350 kişilik bir katılımın gerçekleştiği toplantı, saat 14.30'da açılış konuşması ve ardından Kürdistan ve dünya devrim şehitleri anısına bir dakikalık saygı duruşuyla başladı. Daha sonra toplantının konuşma bölümüne geçildi.

Konuşmada Kürdistan'daki isyanlar ve bunların içinde Dersim isyanının konumu detaylandırılarak, günümüzde gelişen ulusal kurtuluş mücadelesinin imhası için düşmanın başvurduğu yöntemler ve kullandığı çelişkiler açıklandı. Buna bağlı olarak, düşmanın özellikle Dersim halkını, mezhepsel vb. çelişkileri kullanarak öz mücadelesinden koparma çabalarına karşı, yöre halkının kendi öz davasına daha sıkı sarılması gerektiği açıklandı.

Konuşma arasında Dr. Nuri Dersimi'nin Kürt gençliğine hitabesi dinletildi.

Konuşma bölümünün ardından tartışma bölümüne geçildi. Bu arada bir yaşlı yurtsever, yurtsever duygularıyla anılarını anlattı ve elindeki **Berxwedan** gazetesini uzatarak, ***"Gazete yazıyor, burada Mahabad'da bir Kürt kız öğrencinin Kürdistan bayrağına hitaben yaptığı konuşma var. Bir Kürt kızının çıkıp okumasını istiyorum"*** deyince isteği yerine getirildi; bir Kürt kızı kalkıp okudu ve coşkunca alkışlandı.

Toplantının son bölümünde ise Duisburg Folklor Ekibi oyunlar sergiledi ve Ozan Serdar ile Ozan Zozan devrimci türküler söylediler.

Dersim Direnişinin 50. Yılında Düzenlenen Ulusal Öze Dönüşü ve Ulusal Kurtuluş Mücadelesini Geliştirme Toplantıları Devam Ediyor

Dersim Direnişinin 50. yılı vesilesiyle Almanya'da düzenlenen **Ulusal Öze Dönüşü ve Ulusal Kurtuluş Mücadelesini Geliştirme Toplantıları** serisi devam ediyor. Yurtdışında yaşayan yurtseverlerin dikkatini Kürdistan'da yükselen ulusal kurtuluş mücadelesine çekmek ve kitlelerin ulusal kurtuluş bayrağı altında birleşmelerini sağlamak amacıyla gerçekleştirilen bu toplantılar emekçiler tarafından ilgiyle karşılanıyor.

Bu toplantılar esas itibarıyla uygulanan sömürgeci politikalar sonucunda dünyanın dörtbir yanına dağıtılan Kürdistanlı ve bunun özgülünde de Dersimli kitleleri yoğun bir biçimde ulusal kurtuluşa kazanmayı ve özgürlük yürüyüşüne katmayı hedefliyor. Bilindiği üzere ülkemizde birkaç yıldan beri varlığını sürdüren ve güçlü mevziler kazanan devrimci savaş egemen sömürgeci kültürü hızla geriletiyor. Devrimci direniş kültürü, toplumun bütün yurtsever kesimlerinde hızla egemen kültür düzeyine yükseliyor. Bunun sonucunda gelişen gerilla savaşı karşısında başarısızlığa uğrayan düşman, özel savaşın kirli yöntemlerine dört elle sarılıyor. Özellikle yurtdışında yaşayan emekçiler arasında mezhepsel vb. ayrılıkları körükleyerek, klasik "böl-yönet" politikasına yeniden işlerlik kazandırmak istiyor. **ERNK-Avrupa Temsilciliğinin** geliştirdiği bu toplantılarda düşmanın kirli özel savaş yöntemleri teşhir ediliyor. Halkımızın birliğinin korunması ve güçlendirilmesi için çağrıda bulunuluyor.

Toplantılarda yapılan konuşmalarda özgürce yaşamak için sömürgeci vahşete karşı direnen ve bu uğurda şehit düşen direniş kahramanlarımız hürmet ve muhabbetle anılırken, onların mirasına sahip çıkmak ve direniş esnasında katledilen onbinlerce insanımızın akıtılan kanlarının hesabını sormak bir insanlık görevi olarak vurgulanıyor. Düşmanın bize unutturmaya çalıştığı ulusal kimliğimizi ve kişiliğimizi yeniden kazanmak için savaşmanın zorunluluğu üzerinde durularak, vatansız yaşamanın insanca bir yaşam olamayacağı belirtiliyor. Vatanın kurtuluşu uğruna gerekirse kendini feda etmenin insanlığın sürekli geliştirdiği ve günümüzde en gelişkin düzeyine ulaştırıp kutsallaştırdığı vazgeçilmez bir değer ölçüsü olduğu vurgulanarak, her Kürdistanlının vatanın kurtuluşu uğruna mücadele etmesi ve mevcut mücadeleye omuz vermesi için çağrı yapılıyor.

Toplantıların kitleler tarafından ilgiyle karşılanması ve geniş çevrelerde başlıca tartışma konularından biri haline gelmesi mücadelemizin kitleselleştiğine ve düşman oyunlarının tutmadığına tanıklık ediyor.

Konuya ilişkin gazetemizin önümüzdeki sayılarında daha geniş geniş yer vereceğiz.

Türk Ordusu Kürdistan'daki Varlığını Artırıyor

Kürdistan'daki Türk ordusunun varlığını sayı olarak vermek belki olanaksız. Ancak, Türk ordusunun 3/4'ü Kürdistan'da konumlanmış durumda. Türkiye'nin dört ordusundan ikisi Kürdistan'da. Bunlar Malatya ve Erzincan'da konumlanmış.

Orduların altında Diyarbakır, Erzurum vd. birçok yerde kolordular var. Ordunun hareket ve insiyatif yeteneğini artırmak için 1986'da düzenlemelere gidildi. Kürdistan'da konumlanmış ordu yönetimine insiyatif serbestiyesi getirildi.

Batman'da konumlanmış komando alayı var. Büyük askeri havaalanlarının çoğu Kürdistan'da. Bunlar Diyarbakır, Muş, Antep, Erzurum'da. Bu havaalanları, NATO standartlarında ve antlaşmalarla NATO'nun kullanımına açık. Diyarbakır Pirinçlik'te büyük askeri dinleme tesisleri var.

Şehirlerde konumlanmış, mevcudu yüzbine yaklaşan polis ve çelik kuvvetler var. Gizli polis ve ajanları bunun dışında.

Son olarak Temmuz 1987'de sömürge valiliği düzenlemesiyle Hulusi Sayın yönetiminde Özel Jandarma Kolordusu oluşturuldu. Yüzlerce birlikten oluşan özel kontralar ve milis ordusu oluşturuldu. Paralı milislik ve silahlara ruhsat verilmesi ile çetecilik geliştirildi.

Bütün bunların toplamı verilirse Kürdistan'da konumlanmış Türk ordu gücü 500.000'-in üstünde.

Basına bakılırsa Türk ordusu her gün silahlanıyor. Modernize adı altında yeni ve etkili silahlar alınıyor. İspanya'daki F-16'lar Türkiye'ye kaydırılıyor. **Hürriyet** gazetesi muhabiri **Ahmet Külahçı**'nın Bonn'dan aktardığı haber, Alman yönetiminin verilenlerden ayrı olarak **280 milyon marklık** silah hibesinde bulunduğu şeklinde.

En son gelişmeyi, **10 Şubat '88 tarihli Hürriyet**'ten aktaralım: Gazetenin yazdığı şekliyle sınırlarda koruma ile görevli jandarma birliklerinin yerine kara kuvvetleri birlikleri alıyor. Gazete bu değişikliğe "subay ve astsubay kadrosunda azalma"yı neden gösteriyor. Diğer yandan, *"Kara Kuvvetleri Komutanlığının Suriye, Irak ve İran sınırında görevi devralmasıyla suç teşkil eden olaylara bakmayarak, daha çok koruma ve kollama görevini üstlenmesinin, özellikle bu sınırlarımızdan sızmakta olan bölücü militan ve teröristlerin bu eylemlerini tamamen durduracağı ve sınırdaki fiziki engel çalışmalarının daha da hızlanarak tüm sınırda yaygınlaştırılacağı belirtildi"* açıklamasına yer vermektedir.

FINANCIAL TIMES
EUROPE'S BUSINESS NEWSPAPER
No. 30,462 Friday February 12 1988 D 8523 A

Turks act on Kurd incursions

By Jim Bodgener in Ankara

REGULAR Turkish army troops are replacing gendarmes guarding Turkey's 13 border crossings with Syria, Iraq and Iran. The Turkish general staff says the move is for greater efficiency, but security sources say it is to tighten border security against incursions by Kurdish nationalist guerrillas.

The general staff says officially that the move will regularise border operations, since the army already mans Turkey's other crossings with the Soviet Union, Bulgaria and Greece.

Attacks on security forces by Kurdish separatist insurgents escalated dramatically in the south-east in 1987. A total of 240 villagers and more than 50 members of the security forces were killed by Kurdish guerrillas, some in bloody massacres which shocked Turkish public opinion. The army has been criticised in the press for its failure to halt the attacks.

The guerrillas are believed to infiltrate Turkey from bases in Syria, Iraq and Iran. Ankara has an understanding with Baghdad about hot-pursuit operations across the border into Iraq, but a retaliatory strike by Turkish jets last March aroused strong protests from Tehran, which sees Kurdish guerrillas as a proxy irregular army inside Iraq.

Since then, no known further hot-pursuit operations have been launched into Iraq. However, the Turkish military in recent months has intercepted and repatriated groups of Iranian revolutionary guards at least twice.

They had strayed into Turkey on their way to commando operations in Iraq, often jointly with the guerrillas. Recent advances by the latter inside Iraqi territory towards Baghdad's main export pipelines which terminate in Turkey have further complicated Ankara's delicate balancing act between the two Gulf War combatants.

A deal whereby Syria would curb guerrilla movements within Syrian territory in return for assurances from Ankara about use of water for irrigation from the Euphrates was said to have been talked of last year.

Financial Times (12 Şubat 1988) muhabiri **Jim Bedgener** ise, Ankara'dan düzenlemeyi şöyle duyurdu: *"Türk Genelkurmayı değişikliği, Kürt gerillalarının sızmalarına karşı etkili önlem amacıyla aldıklarını söylüyor."* Diğer yandan muhabir, gözlemlerinden *"Türkiye-Irak petrol hattına Irak içinden yönelen tehlikelerin son dönemde artış göstermesi, Ankara'nın Körfez savaşındaki nazik konumunu karıştırıyor"* yorumuna da varıyor.

Şöyle bir bakalım; ABD, yaptığı bir tatbikatın ana konusu Türk birlikleri ile Kürdistan'da gelişecek bir ayaklanmayı bastırmak. Türk devleti dış gezilerine yoğunluk verdi. Bulgaristan ve Yunanistan'la çelişkilerini yumuşatmak istiyor. Ya da Doğu'daki bir macerayı kolaylaştırmak için Batıdaki çelişkilerini dondurmak istiyor. Şovenizm, baskı ve gericiliği körüklüyor. Her yolla çeteciliği körükleyerek iç gelişmeleri durdurmak istiyor.

Rejimin siyasal-askeri politik ve son hazırlıkları ordu düzenlemesi ile birleşince amaç daha netleşiyor. TC, daha büyük kıyım, savaş ve işgal maceralarına hazırlanıyor. İç bunalım ve Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesi karşısındaki çaresizliği onu daha tehlikeli maceralara itiyor.

Sömürgeci Burjuva Basınından

Kürdistan'da TC Uygulamaları

"İhbarcılık müessese haline getirildi"

"Gece evden çıkan köylüye ihtarsız ateş"

"Devlet vatandaşa kuşku ile bakıyor"

"Adi suçluları devlet kullanıyor"

"Korucu olmayı reddedene baskı"

"Mayın tarlasına önce sivil araç"

SHP'li 4 milletvekili bölgeyi dolaşarak araştırma yaptı

G.Doğu raporu

▶ *İhbarcılık müessese haline getirildi*
▶ *Devlet vatandaşa kuşku ile bakıyor*
▶ *Korucu olmayı reddedene baskı*
▶ *Fabrika yerine karakol binası*
▶ *Gece evden çıkan köylüye ihtarsız ateş*
▶ *Adi suçluları devlet kullanıyor*
▶ *Mayın tarlasına önce sivil araç*
▶ *Köyler göçe zorlanıyor*

ADANA/ANKARA (Cumhuriyet) — SHP'nin Güneydoğu milletvekillerinin **"Hükümet Programına Karşı Doğu ve Güneydoğu Gerçeği"** başlığıyla genel ... nun kalkınmasına yönelik yatırımların Özal hükümeti döneminde gerilediği de belirtildi. SHP Genel Sekreteri **Fikri Sağlar** ... cek. SHP'nin ayrıca, işkence ve insan haklarıyla ilgili araştırma yapacak bir komisyon daha kuracağı bildirildi. SHP Milletvekilleri ... şarak hazırladıkları raporda, Özal hükümetinin programı ile icraatının büyük ölçüde yer yer çeliştiği sergileniyor. Bazı ekonomik ve eğitime dönük tesislerle ...

"Fabrika yerine karakol binası"

"Köyler göçe zorlanıyor"

18 Ocak tarihli Cumhuriyet gazetesinin, SHP'li 4 milletvekilinin Kürdistan'da yaptığı araştırmaya dayanarak *"6. Doğu Raporu"* başlığı sürmanşetten verdiği haberin içeriği böyle. Haberin devamında sömürgeciliğin Kürdistan'daki faşist uygulamaları şu şekilde ifade ediliyor:

"Daha önceki hükümetler döneminde yapılan birçok tesisin hiçbiri faaliyete geçilmemiştir. Örneğin Gercüş Sümerbank Ayakkabı fabrikası askeri kışla olarak kullanılmaktadır. Diyarbakır Sigara ve Rakı fabrikaları, Yüksekova Et Kombinası üretime geçirilmemiştir. Özal hükümeti döneminde bu bölgeye yapılan yatırımlar, genel güvenlik amacına yöneliktir. Askeri tesisler, polis lojmanları, karakollar, tabur ve bölük binaları bunların başında gelmektedir.

"Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgelerinde eğitim ve sağlık tesislerinin büyük bir bölümünün karakol olarak kullanıldığı, 1983'ten bu yana çoğu köy ilkokulunda bu yüzden eğitim ve öğretim yapılmadığı anlatılan raporda, 'Doğu ve Güneydoğu'da halk huzursuzdur, güven ortamı yoktur. Devlet vatandaşa kuşku ile bakmaktadır. Bu durum halkın devlete olan güvenini yok etmiştir' deniliyor.

"Özal hükümeti döneminde 'ihbarcılığın' bir müessese haline getirildiği, aralarında ihtilaf olan aile, aşiret ve herkesin birbiri hakkında gerçekdışı ihbarda bulunduğu, bu yüzden kan davalarının yeniden canlanma yolunda olduğu, sunulan raporda, bölge insanının can güvenliklerinin korucılara bırakılmasıyla, devletin otoritesinin zayıflatıldığı görüşüne yer verilerek şöyle deniliyor:

"Haklarında giyabi tutuklama kararı bulunan adi suçlulardan dahi devlet medet umar olmuştur. Bu insanlar seçimlerde ANAP lehine kullanılmıştır. Böylelikle devlet, kanun kaçaklarına sığınmış gibi bir izlenim yaratmıştır.

Feodal yapının egemen olduğu yerlerde bir kabile ya da bir aşiret, daha atik davranıp köy koruculuğunu kabul etmiş ise, devlet olanaklarını da yanına alarak karşısındakileri alt etmek yollarını da aramaktadır. Böylece aşiretler arasındaki ihtilaflar daha da büyümekte, bölgede huzur ve güven ortamı, hükümet eliyle tamamen bozulmaktadır. Olağanüstü hal bölgesinde ruhsatlı silah taşıma yasasıyla halk silahlandırılıp, tehlikeli bir oyun oynanmaktadır. Köy koruculuğu ihtiyaç olmaktan çıkarılmış, mecburilik sistemi uygulanmaktadır. Korucu olmak istemeyen köylere her türlü baskı yapılmakta ve göçe zorlanmaktadır. Gercüş'ün Üçyol'a bağlı köylerinde birçok kişi köylerden taşınmak zorunda bırakılmıştır. Bu boşaltma işlemi yapılırken her aileye yalnız 9 bin lira ve biraz yiyecek yardımı yapılmıştır. Dargeçit kasabasına bağlı Ormaniçi, Kuşluca köyleri ile Dilek mezrasındaki yurttaşlar, baskı sonucu köylerini terk etmek zorunda bırakılmışlardır.

Olağanüstü hal bölgesinde çoğu köyde gece sokağa çıkma yasağı uygulandığı da anlatılan raporda 'karanlık çöktükten sonra evinden çıkan köylüye, jandarmaca hiçbir ihtar yapılmadan ateş açılmıştır' deniliyor"

"31 Ocak-6 Şubat, 2000'e Doğru" dergisi ise şunları yazıyor:

"Doğu'da silah ruhsatı alabilmenin şartı"

Kaç adam yakalattı?"

"Olağanüstü hal bölgesinde, köylülere silah taşıma ruhsatı veriliyor. Ancak bazı koşulları var. O da jandarmanın sınavından geçebilmek. Örneğin yakalattığı adam sayısı bayağı aşıyor mu?"

"Jandarmanın soruları:

"1- Şimdiye kadar kaç kişiyi yakalattın?

2- Devlete ne gibi hizmetlerin oldu?

3- Devlet büyükleri içinde en çok kimi seviyorsun, evinde hangisinin resmi asılı?

4- Hangi partiye oy verdin?

5- Hangi aşirettensin?

6- Ne kadar servetin var?"

Aynı dergide verilen birkaç örneği aktaralım:

"Van Özalp ilçesi Jandarma Bölük Komutanı Başçavuş Ömer Akın sordu: 'Şimdiye kadar kaç kişiyi yakalattın? Şerefhane köyünde Bedri Akın yanıtladı: 'Ben MİT ajanı mıyım?' Hemen arkadan ikinci soru geldi: 'Devlete ne gibi hizmetlerin oldu?' Yanıt yine hazırdı: 'Vergi veriyorum; askerliğimi de yaptım!' Bedri Akın, sınıfta kalmıştı. Silah ruhsatını alamayacaktı."

Bir başka örnek:

"Van'ın Başkale ilçesinde Veli Hasan'a, Çaldıran Tabur Komutanı tarafından sorulan soru şöyle: 'Devlet büyükleri içinde Atatürk'ü mü, Cemal Gürsel'i mi, Celal Bayar'ı mı, Kenan Evren'i mi daha çok seviyorsun? Evinde hangisinin resmi var?' Hasan'ın yanıtı: 'Hiçbirinin resmi yok.' Bu yanıt, Veli Hasan'ın ruhsat almamasından başka, bir de ciddi şekilde dövülmesine neden oluyor. Hasan, 10 günlük rapor alıyor."

Yukarıda yapılan alıntılar, sömürgeci Türk faşizminin ülkemizdeki uygulamalarından sadece birkaç örnektir. Ama böyle bile olsa, bir gericiliği ifade etmektedir. Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesi, TC'nin başgündem konusudur, ve sömürgeci basın bu sorunu değişik biçimlerde ortaya koymakta, sömürgeciliğin uygulamalarını itiraf etmek zorunda kalmaktadır.

Impressum:
M. Atar
Göttinger Chausse 75
3000 Hannover 91

Yazışma Adresi:
Feyka-Kurdistan
Postfach: 15 31
5300 Bonn 1

Ödeme Adresi:
BfG.-Bonn
Konto Nr: 12 05 24 21 00
BLZ: 380 101 11

Avustralya	3.— $	Hollanda	3.— hfl.
Avusturya	18.— s.	İngiltere	0.80 £
Belçika	60.— bfr.	İsveç	6.— skr.
Danimarka	8.— dkr.	İsviçre	2.50 sfr.
Fransa	6.— ff.	Norveç	7.50 nkr.

İSVEÇ MEKTUBU

12 Eylül 1980 tarihinden bu yana Türk askeri-faşist cuntası, Kürdistan ve Türkiye halklarına ağır bir zulüm uygularken, İsveç hükümeti de her alanda generallerin en büyük destekçisi oldu.

Türk Milli İstihbarat Teşkilatı (MİT) ile içiçe çalışan İsveç gizli istihbarat polisi (SÄPO), 18 Eylül 1984 günü, Stockholm caddelerinde Kürt yurtseverlerin avına çıkmıştı. Amaçları, yakaladıkları Kürt yurtseverleri şahsında Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesini ve onun önderi olan PKK'yi "terörist" olarak yargılamaktı. Tüm çaba ve sahte belgelere rağmen düzenlenen bu komplo boşa çıkarıldı, yenilgiye uğratıldı. Ancak SÄPO, 9 Kürdistanlı yurtsever başta olmak üzere, İsveç'teki tüm Kürdistanlı yurtseverlere karşı anti-demokratik uygulamalarından halen vazgeçmiş değildir.

Bir bütün olarak Kürdistanlı yurtseverleri hedef alan SÄPO'nun anti-demokratik uygulamalarının arkasında kesinlikle CIA ve MİT vardır. SÄPO, MİT ile ortaklaşa Kürdistan şehirlerinden biri olan Diyarbakır zindanlarındaki savaş esirlerinin üzerinde dahi bir dizi psikolojik savaş yürütmektedir. Bu uygulamaları şöyledir: İsveç polisi ve işbirlikçileri Stockholm'den, Diyarbakır zindanlarına direkt telefon bağlatarak, zindanda faşist-sömürgeci Türk cuntasına karşı direnen savaş esirlerinin üzerinde baskı kurarak; şayet faşist generallere teslim olup, Kürdistan'a ve Kürtlüklerine ihanet ettikleri takdirde, bu tür insanlara İsveç'in kapılarını sonuna kadar açacaklarını söylemektedirler.

Evet, 9 Kürdistanlı yurtseveri, geleceğin "teröristleri" olacağını söyleyen Göçmenler Bakanı George Andersson, geleceği bilmede, peygamber gibi kehanette bulunmaktadır. Bu insanlar 4 seneden beri göz hapsinde tutulmaktadır ve bunlara karşı azgın bir psikolojik savaş yürütmektedirler. Faşist Türk savcılarının PKK'li savaş esirlerine hazırladıkları iddianameleri ufak bir farkla İsveç'te bulunan Kürdistanlı yurtseverlere uygulamanın demokratik olduğu söylenebilir mi hiç?

Evet, terörist kanunu olan (terörist lagen) paragraf 47'ye göre; bir İsveçli hiçbir zaman terörist olamaz. Çünkü İsveçli'dir. Şayet herhangi bir suç işlediği zaman ona işlediği suçtan dolayı ceza verilir veya buna göre yargılanır. Ama bir göçmen (hele bir de kara kafalıysa) herhangi bir suç işlemediği halde, düşüncelerinden dolayı terörist ilan edilebilir. SÄPO tarafından rahatlıkla açıklanan, "İsveç devletinin güvenliğinde tehlike arz etmektedirler. Hiç kimsenin sormaya ve araştırmaya hakkı yoktur" beyanname veya kanunları ırkçılığa davetiye çıkarmış olmuyor mu?

Böylece, 47'nci paragrafa göre sadece göçmenleri kapsayan bu kanunla tüm toplumun geleceği SÄPO'nun iyi niyetine bırakılmış oluyor. 47'nci paragrafa göre terörist olarak damgalanan insanların hakkında herhangi bir konuda düşünce belirlemek, terörizme arka çıkmak anlamına geldiğinden dolayı, bunu yapan da sorgulama altına alınır. Böylece SÄPO, toplumun bir bütünüyle kendisi gibi düşünmesini ister. Şayet SÄPO gibi düşünmek istemeyen bir İsveçli ise, devlet güvenliği için tehlikelidir denilip defteri dürülür, herhangi bir yerde iş bulma olanağından tamamen mahrum bırakılır.

Evet, JO (Parlamento Adalet Müfettişi)-KU (Adalet Komisyonu), Kürdistanlı yurtseverlere karşı yapılan tutuklanmalar, lokal ve ev aramalarında Kürtlere haksızlık yapıldığını, kanunların dışına çıkıldığını söylüyorlar. Ama bu olayların sorumluları kimlerdir, insanlığa karşı nasıl bir suç işlemişler? İşte bunu söyleyecek gücü kendilerinde bulamamaktadırlar. Böylece, İsveç'in hukuki bir devlet oluşuna gölge düşürülmüştür.

9 Kürdistanlı yurtsever, 18 Eylül 1984 günü yakalanmalarından bu yana, bağımsız bir mahkemeye çıkmakta ısrar etmektedirler ve bu ısrarlarında kararlıdırlar. Bizim istemlerimiz şunlardır:

Üzerimizde var olan antidemokratik yasakların kalkması ve mahkemeye çıkarılmamızdır. İsveç hükümetinden istemlerimiz bunlardır. Bu insancıl, demokratik olan istemlerimizi desteklemeye bütün demokratik örgüt, kuruluş ve kişileri çağırıyoruz. Bu istemlerimize aktif destek sunmak, demokrat olmanın en büyük görevidir.

Stockholm'den bir Berxwedan okuyucusu

Can Kardeşim, Can Yoldaşım

Her şeyden önce hasret dolu selamlarımı sunarım.

......

"Bir işe başlayınca sonunu geirmek gerekir" diyorsun. Evet, biliyorum.

Burada nice ana kuzuları "tam yol ileri" anlamında her an ölümle burun buruna bir mücadele yürütüyorlar. Göğüs göğüse yürütülen bu mücadele karşısında sen ve senin gibi arkadaşların dışarıda ne yapabilirsiniz ki!

Gel de buradaki mücadeleyi gör. Ben cahilin biriyim ama, ancak buradakine gerçek anlamda mücadeledir diyorum. Şimdiye kadar böyle bildim, böyle de bileceğim.

Evet kardeşim, o ışık, görmeyen gözler için bu topraklarda yakıldı. Ve biz, bu topraklarda bu ışık istikametinde yürüyeceğiz. Sen ancak, bu ışığın etkisini orada duyabilirsin, ama göremezsin. Ben ise görüyorum.

En büyük temennim; görmeyen gözlerinizi kendi topraklarımızda açmanızdır. Bizim gözlerimizi açtığımız gibi.

Evet biz, şu anda şerefimizi biraz olsun o kirli potinlerin altında ezdirmiyoruz. Sesimizi gittikçe yükseltiyoruz. Buna karşın sizin sesinizi duymuyoruz. Burada yaşayan herkesin gözleri artık açılmıştır. İstediğimiz artık sizlerin de gelip bize katılmanızdır. Mamafih, bu yüreği sizde görmüyoruz.

Siz nasıl bizim ve halkımızın çıkarlarını ön planda tutuyorsanız, bizler de, sizin haklarınızı ön planda tutuyoruz. Bunu, böyle bilesiniz.

......

"Düşünmeyeceksin, okumayacaksın ve yazmayacaksın" diyorsun. Ben bu üç şeyden ancak birini biliyorum, öbür ikisine yabancıyım. Yani, yalnız düşünebiliyorum, ama okuyup yazamıyorum. Yine de, düşünmesem yaşayamam ki! Sen üçünden de yasaklıyım" diyorsun. Bu durumuna üzülmemek elde değil. Sana soruyorum, gel de üzülme!

......

Canım kardeşim, mektubu yazarken oldukça öfkeliydim, kusura bakma.

Selam eder gözlerinden öperim.

Suruç / Urfa

Görmeyen Gözlere, Sağır Kulaklara!..

Ulusal kurtuluş mücadelemizde bizlere ışık tutan ve bağımsızlık yolunda güçlü, sert ve kararlı adımlarla, inatla yürüyen, Cephe bayrağı altında irleşen halkımızın sesi BERXWEDAN gazetesi aracılığla görmeyen gözleri, sağır kulaklara ve onurunu yitirmek üzere olan ruhlara sesleniyorum.

Başta kendim olmak üzere, faşist-sömürgeci zor koşulların dayatmasıyla, çeşitli amaç ve nedenlerle kapağı Avrupa'ya atan yurtsever, demokrat ve devrimci unsurlar olarak; kimilerimiz, yeni koşullara uyarlanmış, halk çıkarlarımızı ifade eden bağımsızlık yolundaki ulusal kurtuluşçu devrimci saflarda yerlerini alırlarken, bazılarımız, bireysel yaşamı (tüm insani değerlerden uzak olarak) kurtuluş zannedip soysuzlaşma batağına battıkça battık. Üçüncü bir kesimimiz ise, düşmanı çok gerilerde bırakan, kendilerini göbekten bağlı oldukları babalarına zorla kabul ettirmek istercesine, pervasızca saldıran sosyal-şoven, küçük-burjuva/milliyetçi kervanına katıldık. Veya kattırıldık. İsteyerek-bilerek ya da tam tersi istemeyerek-bilmeyerek affedilemeyecek düzeyde hatalara düştük ve ağır suçlar işledik.

Bugün, 1980 öncesi ve sonrası olarak aradan koskocaman 8 yıl geçti. Bu hata ve suçlarımızın farkına varabilmemiz için pek az sayılabilecek bir süre değildir. Artık günahlarımızdan ve suçlarımızdan sıyrılmanın zamanı geldi de geçti bile. Daha ne zamana kadar "kellerimize şapka" örteceğiz? Bizler açıklarımızı ne kadar kapatmaya çalışırsak çalışalım, güneş balçıkla sıvanamayacağına göre, "yalancının mumu yatsıya kadar yanar" misali, halkımız açıklarımızı görmüş, kapatmaya çalışırsak neye yarar... Halk uzun bir süre yalan ve demagojileri dinledi. —Tabii ki burjuvazi de aynı şeyi yaptı.— Sonuçta suç üstü yakaladı. Artık paralanmanın zamanı geçti, çünkü bağımsızlıkçı ateş halkımızı sardı. İşte bunun açık bir kanıtı olarak; bağımsızlıkçı düşüncelerimden dolayı, 1983'ten bu yana kopulan aile bağlarımı, ulusal kurtuluş mücadelemize yararlı bir hale getirmek için kopuk ilişkiyi sağlama yönünde atmış olduğum ilk adım olarak 1987 Aralık'ında ağabeyime —onun mektubunu aldıktan sonra "Yoldaşım" olduğunu anlıyorum— göndermiş olduğum mektubun cevabını BERXWEDAN aracılığıyla ağabeyim ve yoldaşıma ve de tüm Kürdistanlılara iletiyorum.

Hiç yorum katmadan, bu mektubu okuyacak olan herkes Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesinin hangi boyutlara vardığını anlayacaklardır.

Zafer PKK-ERNK-ARGK silahlarıyla savaşan halkımızın olacak!
YXK saflarında birleşelim!

Bir Kürdistanlı yurtsever

Kürdistanlı ve Türkiyeli Arkadaşlara

İşçi, köylü arkadaşlar, gün geçmiyor ki Kürdistan'ın köy meydanlarında çoluk-çocuk, kadın-genç ayrımı yapılmaksızın insanlarımız kurşunlanarak öldürülmesin. Gün geçmiyor ki işkencehanelerde genç kızlarımızın ve erkeklerimizin ırzına geçilerek, sakat bırakılarak, her an, her saat ölüme mahkum edilecek tarzda en namussuzca yöntemlere başvurulmasın. Baskının ve terörün kaynağı; bizleri ezen, sömüren, horlayan, köleliğe mahkum eden sınıflardır. Bizleri sömüren, alınterimize el koyan bu sınıfa karşı, bizler mücadele etmezsek kurtulamayız. Bizler, bu baskı ve sömürüden kurtulmak, özgürlüğümüzü elde etmek ve her şeyden önce de insanca yaşamak için, işçi sınıfı önderliğindeki mücadelenin yanında yer alarak örgütlü bir şekilde çalışmalıyız. Faşist cuntaya karşı amansız bir mücadele vermeliyiz. İşkenceleri, idamları protesto ederek, yürüyüş ve mitinglere katılarak, hiçbir fedakarlıktan kaçınmayarak pratikte yanlarında olduğumuzu göstermeliyiz.

İşçi arkadaşlar! Faşist cunta, gün geçtikçe işçilerin, ezilen köylülerin aleyhine yasalar çıkarmaktadır. Dünya işçi sınıfının bayramı (mücadele günü) olan 1 Mayıs, faşist cunta tarafından yasadan kaldırılmıştır. İşçiler, 1 Mayıs bayramını kanlarıyla, canlarıyla, mücadeleleriyle kazandılar. İşçi sınıfının mücadelesine, faşist cuntanın gücü yetmeyecek. İşçilerin bayramı —yasalar kaldırılsa bile— onlar yüreklerinde bunu yaşayacak ve mücadeleleriyle yaşatacaklar. Mücadeleyle 1 Mayıslar yine kutlanacak. İşçiler, yine meydanları dolduracak, faşist cuntanın ve sömürücü sınıfının düzenini yerle bir edecek, kendi bağımsız ve özgür iktidarını kuracaktır. Bu savaşımda ihanetçi ve teslimiyetçilerden de hesap sorulacaktır.

Neuenfelde'den Z.M

AÇ,
AÇ GÖZLERİNİ

Bir bilsen
üzerinde kurdukları
tuzakları.
Ve, bilsen
hangi mengenelerde
sıkıştırmak istiyorlar
seni.
Kör yılanlar,
alçak yaratıklar,
sarmışlar etrafını,
hançerlemek istiyorlar
sırıtan yüzleriyle.
Aldatma kendini
ve arama çareyi
başka ellerde.
Aç,
aç gözlerini.
ver,
ver kulağını.
Dinle, şehit kanlarıyla
ülkemin derinliklerinde
çağlayan gür,
gür ırmakları...
"Çözemem,
bu zifiri karanlıkları,
bir kabustur üzerimde"
diyorsan eğer.
Ama,
biz inanıyoruz ki,
dökülen kanlar,
çekilen acılar,
bir isyandır
asla zaptedilemez.
Ve, sen
cefakar halkımın
evladıysan eğer,
kardeşindir,
yoldaşındır
çarpışan, senin...

Amed
27.7.87

CEZAEVİ MEKTUBU

Gün Savaş, Gün İnsanlık Görevlerini Yerine Getirme Günüdür

Kürdistan halkı tarihinin hiçbir döneminde tanık olmadığı gelişmeleri, bugün biraz yaşayarak ortaya koymaktadır.

Devrimci savaşın esas olarak 15 Ağustos'la vücut bulması ve bugüne kadar aralıksız devam etmesi; Kürdistan'da hükmünü sürdüren ideolojinin doğruluğuna bağlıdır. Eğer ideolojik yetersizlikler olmuş olsaydı; hiç kuşkusuz bugüne ulaşmak da mümkün olmayacaktı. Yani, 15 Ağustos Atılımı ve sonrası, devrimci düşünceyi pratikte doğruladığı gibi, zafere giden yolu da en açık bir şekilde ortaya koymuştur.

Parti taktiğinin belli bir dönem yetersiz uygulandığı ve çeşitli kayıplara yol açtığı bir gerçek olduğu kadar, doğru devrimci taktiğin en militanca uygulanmasıyla, bu yetersizliklerin önemli oranda aşıldığı da açıktır. Hareket, baştan beri kendine ilke edindiği, pratikteki hata ve yetersizliklerini ortaya serme ve tüm zorluklara rağmen bunları ustaca giderme gibi bir görevi, çok kararlı bir şekilde başarmıştır. Bugün, maddi olarak asıl mücadele alanlarından çok uzakta olsak bile, övüncümüzün sonsuz olduğunu ve Hareket ile gurur duyduğumuzu rahatlıkla belirtebiliriz.

Hareketin büyüklüğü, bir kez daha kendisini bu alanlarda da göstermektedir. Eleştiri-özeleştiri silahını sürekli konuşturarak, bu leninist ilkeye bağlılığını dost ve düşman tüm güçlere en somut bir biçimde göstermektedir. Denilebilir ki, hiçbir karalama ve komplo gelişmeleri durduramayacağı gibi, onları gölgelemeye bile güç yetiremeyecektir. Bu kararlılık, herkesçe çok iyi bilinmelidir.

Bugün ARGK, Kürdistan'da sadece sömürgeci-faşist orduya darbe vurmamaktadır. Aynı zamanda emperyalizme, sosyal-şovenizme ve reformist-teslimiyetçi yerli uşaklara da darbe vurmakta, onları yıpratarak yok oluşa götürmektedir. Hareket, sadece askeri eylemlerle değil, kendi pratiğini eleştiri süzgecinden geçirerek de düşmanı darbelemektedir. Bu durum, Kürdistan halkını ve dostlarını sevindirirken, düşmanı da kahretmektedir. Hatta, belki de TC'den daha fazla, bazı dost olması gereken sahte pehlivanları kahretmektedir. İşte, bizleri en çok sevindiren de, bu soysuzlar takımının kahrolmasıdır.

III. Kongre ve ardından yaşanan gelişmeler Kürdistan tarihinde bir dönüm noktasıdır. Nasıl ki, Diyarbakır zindan direnişi Kürdistan halkının yeniden dirilişi anlamına geliyorsa; III. Kongre de bu dirilişin zaferle taçlanmasını garanti altına almıştır denilebilir.

Günümüzde, geçmişte küçük-burjuva yapılanmaların ağızlarına almaya korktukları **"Kürdistan"** kelimesi, yürütülen Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesi sayesinde bizzat sömürgeci-faşist rejimin parlamentosunda tartışılmaktadır. Artık sonunun geldiğine kanaat getiren TC, daha değişik arayışlar içerisine girmektedir. **Kürdistan** kelimesi bir tabu olmaktan çıkmış ve başlıca tartışma konusu haline gelmiştir.

Bugüne kadar uygulanan "köy koruculuğu", "Pişmanlık Yasası" vb. yöntemlerin tümü işlemez kılınmıştır. Bugün "yeni çare" diye uygulamaya koyduğu yöntemler, eskilerin biçim değiştirerek yeniden uygulanmasıdır. Tasfiyeci solu devreye sokma, ihaneti geliştirmeye çalışma vb. buna örnektir. Son olarak TKP ve TİP Genel Sekreterlerinin Ankara'ya gidişi de Özel Harp Dairesi'nin, "özel" bir buluşudur. Bu durum, hiç de yadırganmamalıdır. Çünkü, hareket, yıllar öncesinde yaptığı değerlendirmelerde bu durumu çok açık bir şekilde ortaya koymuştu. Bugün yaşananlar ise, o günkü değerlendirmelerin doğrulanmasından başka bir şey değildir. Bu konuda söylenmesi gereken, Evren faşistinin tasfiyeci solu açıktan yanına almayı başarmış olmasıdır.

Bu durum, acaba faşist Türk sömürgeciliğini kurtarabilecek midir? Elbette hayır! Çünkü Kürdistan halkı sömürgeci-faşizmin ilmeğini eline bir kez geçirmiştir ve bırakmaya da hiç mi hiç niyeti yoktur. Ta ki, TC tarihte hakkettiği çöplüğe gidene dek. Artık direniş, hangi ad ve kimlikle ortaya çıkarsa çıksın, her türlü düşmanı ezip geçmesini bilecektir ve bu güce sahiptir. Gerillanın ortaya serdiği pratik gerçeklik; bu mücadeleye önderlik eden gücün bu büyüklükte olduğunun açık kanıtıdır.

Bugün mücadele içinde yaratılan kahramanlıklar da göstermektedir ki, Kürdistan gibi bir ülke ancak böylesi kahramanlıklar sergilenerek kurtulabilir. Böyle büyüklük isteyen bir mücadelede, kendisini direniş saflarında gören hiçbir birey cüce kalmaya çaba sarfetmemelidir. Zaten provokasyonlar, ihanetçiler, tasfiyeciler hep bu noktadan vurmaya çalışmışlardır. Ve kendi cücelikleri ile hakkettikleri yere oturtulmuşlardır. Bunun başka bir yöntemi de yoktur.

Sömürgecilik, geçmişte olduğu gibi günümüzde de ihanete bel bağlamış durumdadır. Bunun içindir ki, içeride ve dışarıda ihanete vurulan her darbe, adeta düşman bağrına saplanan bir hançer gibi etki yapmaktadır. Parti Önderliği, ***"Hiç kimsenin ihanete özgürlük istemeye hakkı yoktur"*** diyor ve hiç kimse bu hakkı kendinde görmemelidir. Kürdistan Devriminin zaferi, bu bakımdan ihanetin kökünün kazınmasından geçer. İhanete karşı mücadelede hiçbir sınır tanınmamalı ve en şiddetli bir şekilde üzerine yürünmelidir.

Oldukça kalabalık ve donanımlı bir düşmana karşı başarı, mücadelenin gerektirdiği düzeye ulaşmak ve ona sonuna kadar bağlı kalmakla olanaklıdır. Hiçbir direniş taraftarı, Kürdistan'da yaşanan barbarlığa karşı yalnız savaştığını iddia edemez. Şehitleriyle ve yaşayanlarıyla iki tane kocaman bir güce sahibiz; ve bu, bizi yenilmez kılmaktadır. Şehitlere verdiğimiz söz, savaş alanlarında gerçekliğe kavuşmalıdır. Bazı iflah olmaz çevrelerce zaferin kazanılması "olanaksız" gösterilmek istense de, elde edilen mevcut kazanımlar bile zaferin ufukta olduğunu müjdelemektedir.

Reformist-milliyetçi yapılanmaların gerçeğe böyle yaklaşmaları onların kendi sınıfsal gerçeklerinden kaynaklanmaktadır. Hatta bunların saflarında kalanlar varsa, onlar da bilinçli bir şekilde suç işliyorlar, ya da kördürler. Bunların yapacakları tek şey; ERNK saflarında düşmana karşı savaşarak, geçmişte işledikleri suçlardan arınmak ve insani görevlerini yerine getirmektir. Biraz gözlerini gerçeğe açıp da bakarlarsa içinde yer aldıkları yapılanmaların direkt olarak emperyalizmin denetiminde veya bazılarının emperyalist istihbarat örgütlerinin bilgi kaynağı durumunda olduklarını rahatlıkla görebilirler. Bunlar bilinen açık gerçeklerdir. Artık kafaları kuma sokmaktan vaz geçmelidirler. Gün savaş günü, gün insanlık görevlerini yerine getirme günüdür. Bu kötülük güruhlarına dersini vermekten neden çekinelim! Bunların çeşitli adlar altında kutsal değerleri sömürerek soysuz yaşamlarına dur demenin zamanı çoktan gelmiş ve geçmektedir. Yurtsever diye geçinerek özel savaşın her türlü vahşetine karşı savaşarak şehit düşenlerin yarattığı değerleri, bu iflah olmazlara sermaye olarak bırakabilir miyiz? Elbette hayır! Bunu kabullenmek, şehitlere yapılacak en büyük ihanettir. Hiçbir devrimci demokrat, yurtsever buna izin vermemelidir.

Bugün Kürdistan'da vahşi düşmana ve ağır doğa koşullarına rağmen, örgütlenmeler yaratan, düşmana ölümcül darbeler vuran bağımsızlık savaşçılarının yarattığı kutsal değerlerin, Avrupa sahalarında düşkünlük yapan, gevezelik edenlerce sömürülmesine izin vermek veya göz yummak olsa olsa karşı-devrimin yurtsever saflardaki bir ajanının takınacağı tavır olabilir. Böylelerine de bağımsızlıkçı, özgürlükçü mücadele saflarında yer yoktur. Bu kutsal değerlere, yalnız ve yalnız değer yaratanlar ve onların takipçileri sahip çıkabilir. Bu kural kesinlikle unutulmamalıdır. Yoksa, emperyalizmle her türlü maddi-manevi ilişkiye girerek ondan aldığı gıdalarla çeşitli paçavralar yayınlayanlar, "isimsiz gerilla"ya sahip çıkanlar, bu hakka hiç mi hiç sahip değildir. Bu konumlarını sürdürenlere gereken ders verilmelidir.

— Direniş rüzgarı sefaleti silip süpürecektir!

Devrimci Selamlar
Z. Kılınç
Kumla-İsveç

Neyleyim
namlusuna şiir
süremediğim
mavzeri.
Ben böyle hep
kor yangınlarda
yanamam ki.
Bir aşiret kızı
saçlarının her
telinde öfke,
gözlerinde sıcak
sevgi yüreğinde
kurşun
taşımazsa
sevemem ki.
Nankör kentin
buğulu
sevilerinde
kavga yalan.
Kentin dışında
köylerde
işgal talan.
Susmakla
olmaz ki...

ÇİÇEKLENEN ÇİÇEK GİBİ

Ağlama bacım,
bu kaçıncı ağlayışın, haykırışın?
Kurumadı mı hala gözlerinin pınarı?
Yiğit olmalı mahpusun bacısı,
sökülmez ki tel örgüler ağlamakla
yüreğindeki acı da dinmez.

Gülümse,
öğren gülmeyi rahminden
gülümse emeyim gözlerimle.
Sakla örüklerinde
memleketimin sevincini.

Örüklerinde gizle,
dağlarımdan getirdiğin ateşi
öperek yanayım
her düğümünde örüklerinin.
Yansın benimle tel örgüler,
erisin alevimde parmaklıklar,
tutuşsun zindan kızgınlığımda.

Ağlama bacım,
neden ağlarsın
bacıların gülerken?
Sason'da
ağlamadı ki Berîvan,
Pervari'de
Çiçek gülerek toprağa uzandı,
efsaneleşti Rahime Şırnak'ta,
zindanda...

Delil'in sazını çalarak
söyle Mazlum'un türküsünü.
Örerek yaşamı ölümle
verdiler sana yeni yaşamı.

Zamanı geçti ağlamanın
ne ağlıyorsun?
Şimdi gülmenin zamanı,
umut etmenin zamanıdır.
Onur abidesi Beşêy
duymadın mı
yankılandı dipsiz uçurumdaki sesi.
Hiç ağlamadı
korudu onurun bacılarını,
kavgasında mirası oldu kadınların.

Ağlamak yaraşmaz Med kızına
haydi koş,
durma al
Çiçek'in çiçeklenen silahını,
kanatlan Rahime gibi.
Yastık yap dizini Mahsum'a,
Veysi yerde yatıyor.
Ne güne durur saçların,
sar, sarmala her teliyle
Karasungur üşüyor.
Öp açık alnından İbrahim'in,
kaç kez serdin
Karasungur'un yatağını.
Şimdi titremede bedeni,
bıyıkları buz kesilmiş
ısıt onu nefesinle...

Metanetli ol Hayri gibi,
Kemal gibi sarıl nazlıya,
sür namluya hevesini Berîvan'ın.
Ve dokunurken tetiğe
Bedran ol,
Zoğurlu'nun zoruyla haykır.

Dudaklarında alev,
gözlerinde umut
işte budur yaşamak.
Böyle yıkılır mahpus damı.
Gelirken görüşe bir daha
bir avuç toprak getir
avuçlarınla
yıkanayım,
uzanayım
her zerresinde...

Diyarbakır zindanından

"HELSİNKİ GÖZLEM GRUBU"NUN KÜRDİSTAN RAPORU

V. KÜRT AZINLIĞI

Etnik kimliğin imhası

Bin yıllardan beri ortak bir dilleri, dinleri ve kültürü paylaşmalarına ve geniş bir coğrafik alana yayılan ülkeleri Kürdistan'ın adını anmalarına rağmen hiçbir zaman öz ülkelerinin sahibi olamadılar.

Kürtlerin, Kürdistan olarak adlandırdıkları petrolce zengin dağlık ülkeleri 1. Dünya Savaşından sonra bölünerek Türkiye, İran ve Irak arasında parsellendi. Bu ülkelerin yanısıra, Kürtlerin az sayıda bir kesimi de Suriye ve Sovyetler Birliği'nde kalmaktadır.

Günümüzde dünyada ne kadar Kürdün yaşadığı kesin olarak bilinmiyorsa da yaklaşık 20 milyon oldukları tahmin edilmektedir. 1973 yılından beri Kürtler üzerine yayın yapan, İngiltere üslenmiş **Azınlık Hakları Grubu**, 1980'de Türkiye'deki Kürtlerin sayısını 8.455.000, dünyadaki sayılarını da 16.320.000 olarak göstermiştir. Bazıları Türkiye'deki sayılarını 15.000.000 olarak veriyorlarsa da, bu sayı genel olarak 8 ile 10 milyon arası olarak verilmektedir. Türk devleti, Kürtlerin varlığını reddettiğinden bu yana, bu konuda resmi nüfus sayımı yapılamamaktadır.

Türkiye'deki Kürtler, Atatürk zamanı denilen Türkiye Cumhuriyetinin kuruluşundan bu yana süregelen çeşitli baskılar altındadırlar. O dönemden bu yana Türk hükümetleri, Kürtleri baskı altına almak, yersiz bırakmak ve asimile etmek için akıl almaz bir çaba harcamaktadırlar. 1980 askeri cuntasından bu yana, çoğu da zora bulaşmamış binlerce Kürt eylemci ve sempatizanı dünyada en kötü cezaevi olarak tanınan Diyarbakır cezaevine atıldılar.

Türkiye'de Kürt sorunu o kadar hassastır ki, basının sorunu tartışması kısa bir zamana dayanmaktadır. Bu konuda basın zorlanmaktadır. Cumhuriyet gazetesinden **Hasan Cemal,** Haziran 1987'de bu gerçeği bize teyit ederek; *"Kürt sorununun gerçek anlamda ele alınmadığını, gazetecilerin sorunu gerçekten tartışmaları zaman alacaktır"* dedi. Yalnızca son aylarda basın Türkiye'deki Kürtlere ilişkin olarak "Kürt" sözcüğünü kullanabilmiştir.

Kürt sorununu tartışmama tabusu 'ileri gelenlerin' nezdinde devam ediyor. Siyasi liderler ve parlamento üyeleri, Kürt sorunu hariç bizlerle işkence, polisin sert tutumu, cezaevlerinin durumu dahil her konuda görüşebileceklerini söylediler. **Siyasi bir lider Kürt sorununun namusluca ve açık bir şekilde ele alınmasının yirmi seneyi alacağını söyledi.** Bir parlamento üyesi, parlamentoda söz alarak "bir Kürt sorunu vardır" diyemez. Yakın geçmişte SHP'nin bir üyesi açıkça, parti programının Türkçe gibi Kürtçe de basılması önerisinde bulunduğunda, parti görevinden alınarak SHP disiplin kuruluna havale edildi. Biz Türkiye'de kaldığımız haziran ayına kadar herhangi bir tavır alınmamıştı. Ancak bazı SHP liderleri, ***"Eğer partiden ihraç edilmeseydi, partinin kendisi dağılmaya zorlanabilirdi"*** dediler.

Kürtlerin etnik kimliğini yok etme teşebbüsleri çok çeşitlidir. Buna rağmen, Kürt dili doğu bölgelerinde sıkça konuşulan tek dildir. Resmi yerlerde Kürt dili yasaktır. Kürt folkloru ve müziği de yasaktır. Bir Kürt kendi çocuğuna Kürtçe isim veremez, Kürtçe kitap veya gazete basımı yapılamaz, Kürt yeni yılı kutlanamaz.

Türk hükümeti bir yandan Bulgar hükümetinin azınlığına tutumunu şiddetle kınar ve bundan vazgeçmesini derhal talep ederken, bu talebi Kürtlere yaptıkları gözönüne alınınca komik olmaktadır.

Kürtler üzerindeki baskılar iyi tanınan sıradan insanlar üzerinde de benzer etkiler yapmaktadır. Eski parlamento üyelerinden **Şerafettin Elçi**'ye parlamentoda, ***Türk mü Kürt mü olduğu*** sorulmuştu. O da, ***"Ben Kürdüm"*** diye cevaplandırmıştı. Bu açıklaması nedeniyle 1981'de ağır ceza talebiyle yargılandı. 2 yıl 3 ay hapis cezasına çarptırıldı. Türkiye'nin tanınmış türkücülerinden **İbrahim Tatlıses,** yakın geçmişte İsveç'teki bir konserinde **bir Kürt ibaresini kullandığı için** yargılandı. 24 yıla mahkum olabilirdi. Tatlıses, pişmanlık gösterdikten sonra suçlama kaldırıldı.

Aşağıdaki örnekler hükümet politikalarını tasvir etmektedir:

— Devlet İstatistik Enstitüsü yetkilileri 1980-85 nüfus sayımları için kullanılan formlara "Hangi dilleri konuşuyorsunuz?" *başlığı altına* ***Kürt dilini kaydettikleri için "Bölücü"*** *olarak* ***suçlanıp*** *devlet güvenlik mahkemesinde yargılandılar. Devlet savcısı onları, "Türk dilinin bir lehçesini" ayrı bir dil olarak kaydetmekle suçladı. (Info-Türk, Haziran 1986) Tutuklular sonradan serbest bırakıldılar.*

— Denizli'nin Kolak köyü öğretmeni İsmail Kaya, ***"Ben bir Kürt çocuğuyum. Kürt olarak doğdum ve Kürt olarak öleceğim"*** *dediği için yargılandı. Bu sözleri, 2 Mayıs 1986 tarihinde milli marş okunurken kıkır kıkır gülen öğrencileri tartaklayan bir başka öğretmenle yaptığı tartışmada sarfetmişti. Devlet güvenlik mahkemesi* ***sözlerin kinle sarfedilmediğini*** *karar altına aldıktan sonra öğretmen beraat etti. (Cumhuriyet, 24 Ekim '86)*

— SHP eski genel sekreter yardımcılarından Edip Servet Devrimci, parti genel merkezinde Kürtçe konuştuğu suçlamasıyla Marmara-Yalova'dan alınarak Ankara'da Devlet Güvenlik Mahkemesi savcısı Ülkü Coşku tarafından yargılandı. (Özgürlüğe, Eylül '86)

— Bir turist rehberi olan Ersin Konut, 1911'den önce Almanya'da basılan ve Doğu Anadolu'yu "Ermenistan", Güneydoğu Anadolu'yu da "Kürdistan" olarak gösteren eski bir Osmanlı haritasını bulundurduğu için Kuşadası'nın küçük bir dinlenme kasabasında bölücülükle yargılanarak hakkında 15 yıl ceza istendi. (Özgürlüğe, Kasım '86)

— Eski parlamento üyesi Ahmet Türk üç yakınıyla alınarak daha sonradan evinin dışındaki çöp kutusunda bulunan bölücü bir video kaseti bulundurmaktan yargılandı. (Cumhuriyet, 11 Şubat '87) Hazirandaki ziyaretimize kadar hala nezareteydi.

— Bitlis polis şefi Mustafa Üstün, çocuklarına Kürt isimleri veren 12 kişi hakkında ceza kesilmesini istedi. Ankara savcısı durumu içişleri bakanlığına iletti. İki yetkili isimlerin Türkçe olmadığını, **ulusal kültür, ahlak ve geleneğe karşı olan, kamuoyuna hakaret eden isimler resmi nüfusa kaydedilemez olarak belirlenen 1587 nolu kanunun 16/4 maddesinin ihlal edildiğini** *bildirdiler. Mehmet Şeref Kocaman, mahkemeye çağrılarak çocuklarının isimlerini değiştirmeye zorlandı. Dört ayrı baba daha aynı suçtan yargılandılar. (Nokta, 15 Şubat 1987) Bölgesel bir Türk mahkemesi iki çocuğun adını değiştiriyor.*

— Marie Annick Lonternier, Medecins Sans Frontieres adlı bir Fransız Tıbbi grup üyesi, Kürt müzik kasetini bulundurduğundan dolayı 1982 yılında sekiz ay cezaevinde hapsedildi. (Le Quotidien de Paris, 25 Ocak 1982)

— Lufthansa İstanbul Bürosu çalışanı bir Alman olan Franz Reissig, üzerinde "Kürdistan" yazılı bir antika özellikli kürenin ilanı (reklam) resimini çektiği için 1983 tarihinde yakalandı. (The Guardion, 23 Mart 1983)

— Türk otoriteleri birçok Kürt köyünün ismini değiştirmişler. ***25 Mayıs 1986 tarihli*** *Tercüman gazetesi Adıyaman, Gaziantep, Urfa, Mardin, Siirt ve Diyarbakır eyaletlerinin her beş köyden dördünün (3524 köyden 2842 köyün) isimlerinin değiştirildiğini yayınladı.*

— Kürt özellikli her şey üzerindeki yasak, Kürt olmayanı da etkiliyor. Kürtlerin haklarını korumak için Türkler cezaevine atıldılar.

— Türk sosyolog İsmail Beşikçi ve Türk yayıncısı Recep Maraşlı, Kürtler hakkında yazmak ve yayın yapmaktan, her ikisi de uzun süre ceza aldılar. Beşikçi, Mayıs 1987 tarihinde serbest bırakıldı. Maraşlı ise hala Diyarbakır cezaevindedir, 36 sene hüküm giymiştir.

— Türkiye'den göç eden Kürtler, Türklerin o haksız uzun kolunun onları dışarıda da takip ettiğini görüyorlar.

— Danimarka'da bir Kürt ilticacısı Emin Bozarslan Kopenhag'da bir kurs açarak Kürt dilinin öğretmenlerini yetiştirmeyi istediğinde, Türk elçiliği protesto etti.

— İsveç Türk büyük elçiliği Stockholm'de Kürt gündüz çocuk bakım merkezlerini hedefledi. Almanya'daki Türk elçiliği, Alman mahkemelerinden Almanya'da doğan çocuklara Kürt isimlerini kabul etmemelerini istedi.

— Amerika'daki Türk elçiliği, New York'taki kutsal St. John Katedrohnen'in açtığı Kürdistan resim sergisini protesto etti.

— Kanada Türk elçiliği, Kanada vatandaşlığına geçen bir Kürt ilticacının legal formlarında, sorulan anadili hakkındaki soruya verdiği "Kürtçe" cevabı silinip "Türkçe" yazılmayana kadar belge vermedi.

— Ankara'da bir Kürt avukat, oğluna Kürtçe isim verdiğini söyledi. Nüfus dairesi nüfus kağıdı alabilmesi için çocuğun isimini ona değiştirtti. Avukat öfkelice şöyle söyledi: ***"Herkesin insan olmaya hakkı vardır. Kimse bu hakkı ihlal edemez. Fakat Türkiye'deki Kürtlerin doğal hakları yoktur; inkar ediyorlar, çünkü resmi ideolojiye göre Kürt denen bir şey yoktur; herkes Türktür."***

DEVAM EDECEK

"Helsinki Gözlem Grubu" Nedir?

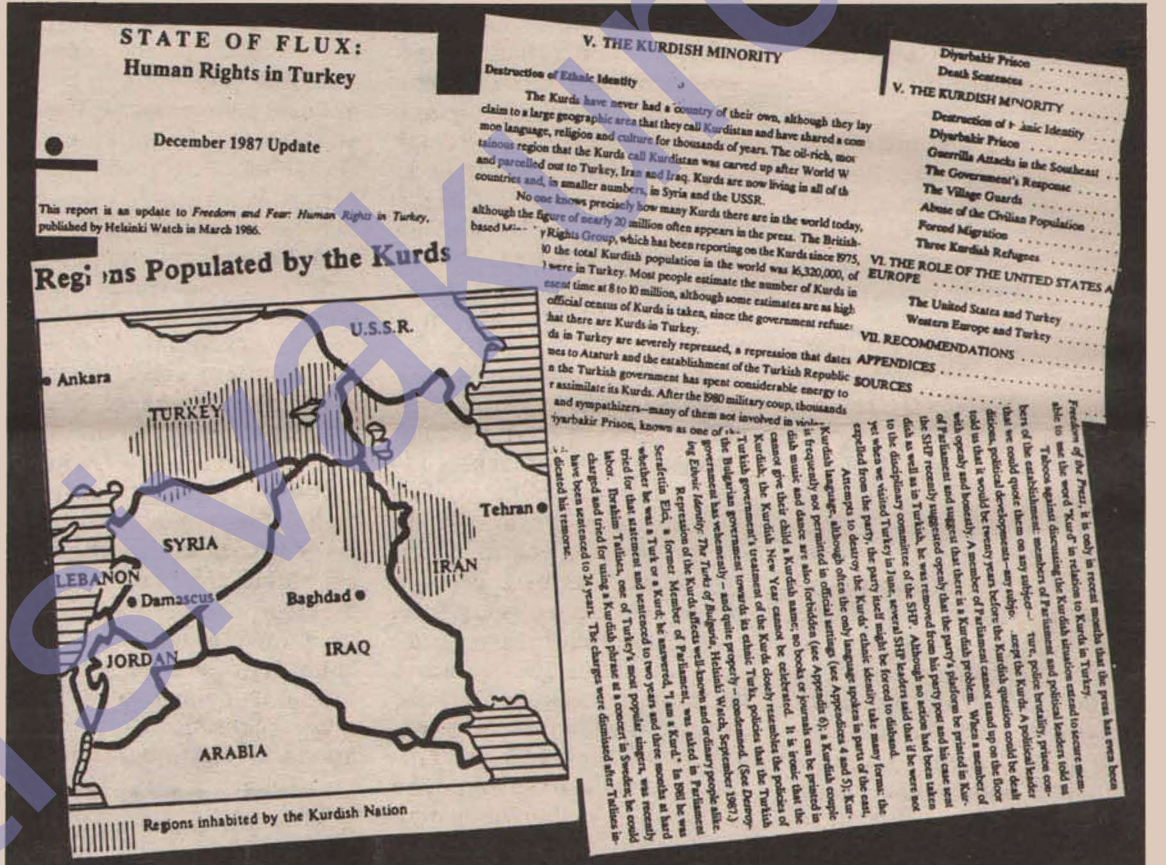
Amerika Birleşik Devletleri Helsinki Gözlem Grubu, *1975'te Helsinki'de karar altına alınan insan hakları ile ilgili ihlalleri dünya çapında incelemek ve izlemek amacıyla 1979'da kuruldu. Örgüt kurucu ve mevcut yöneticileri* ***Robert L. Bernstein*** *(başkan),* ***Alice H. Henkin*** *ve* ***Aryeh Neier*** *(başkan yardımcıları),* ***Jeri Leber*** *(yürütme direktörü) ve* ***Holly J. Burkhalter*** *(Washington temsilcisi).*

Örgüt Türk devletinin Kürdistan ve Türkiye'deki insan haklarını ihlalini araştıran birçok rapor hazırlamış. Bunlar; ***Türkiye'de İnsan Hakları, Demokrasiye Dönüş*** *(Kasım '83),* ***Rüzgar'da Saman: Türkiye'de Demokrasi ve İnsan Haklarından Görüntüler*** *(Temmuz '84),* ***Özgürlük ve Endişe: Türkiye'de İnsan Hakları*** *(Mart '86),* ***Helsinki Antlaşması İhlalleri: Türkiye*** *(Kasım '86).*

Örgütün Aralık '87 tarihli ***"Devlet sızıntısı: Türkiye İnsan Hakları"*** *raporunun ilk üç bölümü Türkiye'deki insan hakları, sendikal, toplantı, yürüyüş, dernek kurma ve basın özgürlüğünün yanısıra hapishanelere değiniyor.*

Raporun 60 sayfa tutan son iki bölümü tümüyle TC'nin Kürdistan'daki uygulamalarına, Kürt halkının durumu ve mücadelesine ayrılmış.

Öneminden dolayı raporu kısaltmadan veriyoruz.

Avrupa Basınında Kürdistan Ulusal Kurtuluş Savaşı

Norveç Sosyalist Sol Partisi'nin haftalık yayın organı NY-TID (Yeni Çağ) ile yapılan bu röportaj, 23.1.88 tarihinde yayınlandı.

"Kürtlere Karşı Propaganda

Türk gizli istihbarat teşkilatı, Avrupa'da Kürtlere ve onların örgütlerine karşı büyük bir karalama kampanyası yürütüyor. Kürdistan Ulusal Kurtuluş Cephesi-ERNK sözcülerinden Hüseyin Yıldırım açıklıyor.

-Gunnar Zachrisen-

Avrupa'daki bu komplolardan örnek verirsek; İsveç Başbakanı Olof Palme'nin katledilmesi ardından, 'Kürt tezi' yaratan İsveç polisi, Kürtlere karşı bir operasyona girişti. Sayısız Kürt, salt 'PKK taraftarıdır' zanı ile tutuklandı. Neticede ise bu tutuklamaların ve iddiaların temelsizliği ortaya çıktı.

Bu ayın başlarında, Paris'ta bir Alman diplomat öldürüldü. Yine Kürtler suçlandı. Gazeteler ilk sayfadan bu haberi yayınladılar. Fakat çok geçmeden bu haberlerin 'blöf' olduğu ortaya çıktı.

Hüseyin Yıldırım; *'Geçen yılın yazında Alman polisi Kürtlere yönelik operasyonlar yaparak, cezaevleri için toplanan 700.000 DM'yi gaspetti. Alman yönetimi, kamuoyunun da geniş tepkisi üzerine paraları iade etmek zorunda kaldı. Kürtlere karşı geliştirilen bu suçlama ve komplolar asılsız kalmış ve fiyasko ile sonuçlanmıştır. Bu saldırılarla, her bir ferdimiz şüpheli gösterilmek istendi. Cephemiz ERNK, geniş bir halk cephesidir. Mart 1985'te kurulmuştur. Çok kısa zamanda gelişmiş, önemli siyasi ve askeri güç olmuştur. ERNK, en önemli desteğini 'Türkiye' Kürdistan'ında yaşayan 12 milyon Kürt halkından almaktadır'* açıklamasında bulundu."

"Hollanda Yerli Halklar Çalışma Grubu"nun Yayın Organı:

Algemeen Dagbald, 28 Ocak 1988

"Her yıl toplanan Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Komisyonu Ağustos-Eylül 1987'deki toplantısında, aralarında Amnesty International, Azınlık Haklarını Savunma Kuruluşu, Anti-Köleci Cemiyeti vd. pek çok örgüt Türkiye Kürdistan'ındaki endişe verici durumla şikayetlerini dile getirdiler.

Sıddık Bilgin

Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesi taraftarı öğretmen Sıddık Bilgin Suveren Jandarma Karakolu'nda işkence sonucu öldürüldü. Resmi açıklama, 'Dur ihtarına uymadığı için, ateş edilip öldürüldü' şeklindeydi. İki yıl sonra, devlet, öğretmenin işkence ile öldürüldüğünü itiraf ediyor. Hollanda Kurdistan Komite, 'Devletin itirafı ile sözde suçluların üzerine gidildiği ve demokrasiye dönüldüğünü kanıtlamak istiyor. Ama özde ise mahkemelerde yargılananlar arka kapıdan bırakıyorlar' açıklamasını yaptı.

Kürt muhtarların protestosu

Kürt gerillaları (ARGK) ile Türk ordusu arasında savaşın kızıştığı bölgede Türk yönetimi tarafından düzenlenen toplantıya 380 Kürt muhtarı katıldı. Bingöl valisi dahil, pek çok devlet bölge yöneticisi de toplantıya katıldılar. Bu köylerde halk ARGK'ye büyük destek veriyor. Toplantının amacı, bu desteği önlemek, muhtarları bu önlemlere aktif olarak katmaktı. Her köy 12 korucu vermeye zorlandı. Aksi durumda muhtarlara karşı işlem yapılacaktı.

Muhtarlar teklifi kabul etmediler, birçoğu istifa etti. Köylerin çoğu muhtarsız, ve aday da yok. Şırnak kaymakamı da korkudan görevini bıraktı. Toplantının istedikleri yönde gelişmemesi, vali ve diğer devlet adamlarının toplantıyı terk etmesine yol açtı.

Stratejik köyler

Diyarbakır konuşmasında Kenan Evren, Kürt köylülerine çağrı yaparak, Şırnak'ta küçük mezralarda olanların büyük köylere inmesini istedi. Köylerde 5.000 kadar nüfusun toplanacağı, gelen haberler arasında. Şırnak'ta gelişmiş bir mücadele var. Şırnak kaymakamı da korkudan görevini bıraktı. Oluşturulan köy korucuları ise, direnişi izole etmeyi amaçlayan özel savaşın bir parçası.

Daha evvel aynı amaçlar doğrultusunda Bingöl, Diyarbakır ve Mardin'den köylüler batıya sürgün edilmişlerdi.

Son dönemde Türk devleti, Kürtlere yönelik yeni bir yöntem daha geliştirdi. Yurt dışına gitmeleri için yüksek paralarla pasaport ve dışarı çıkış kağıtları veriyorlar. Amaç, halkı gerilladan uzaklaştırmak."

Hollanda-Tropical Viev Ocak-1988:

Tarihin Boşluğuna Karışmamak İçin Mücadele Veren Bir Halk

Een volk dat strijd voert om niet tot het verleden te behoren

JANUARI 1988

Rochida

Rond 2000 jaar voor Christus trokken Indo-Europese stammen vanuit de Kaukasus naar het gebied dat nu Koerdistan heet. Sindsdien hebben zij moeten vechten voor een vrij en onafhankelijk land. Enige keren is hun dat gelukt. De Ayubbid Dynastie die aan het eind van de twaalfde eeuw gesticht werd door sultan Saladdin, heeft het langst stand gehouden, namelijk tot het [...] de dertiende eeuw. Dit rijk strekte zich uit over de landen Egyp[...] Mesopotamië. [...] Mahabad (Iran) in 1947 ge[...] jaar nog volgde het verval van die staat. Frankrijk had militaire s[...] verleend. Door de eeuwen heen is er voortdurend met buitenlan[...] de Koerdische buurlanden, een einde gemaakt aan de Koerdis[...]

Verdrag van Sèvres

Na de eerste wereldoorlog, op 10 augustus 1920, werd in Frankrijk het verdrag van Sevres gesloten. Volgens dit verdrag zouden alle bevolkingsgroepen die door het Ottomaanse en Perzische Rijk overheerst waren hun onafhankelijkheid en vrijheid terugkrijgen. Een van deze overheerste groeperingen waren de Koerden.

In artikel 62 van het verdrag stond het volgende: een uit drie leden bestaande commissie, gevestigd in Constantinopel, tegenwoordig Instanbul, die benoemd was door de regeringen van Engeland, Frankrijk en Italie, zou binnen zes maanden voorbereidingen treffen voor plaatselijk zelfbestuur in die gebieden waar de Koerdische bevolking en taal overheerste.

Het was te mooi om waar te zijn. Want acht maanden later, op 24 april 1923, kwam het verdrag van Lausanne. In dit verdrag dat in plaats van Sevres kwam, werd het recht op zelfbestuur van de Koerden niet genoemd. De oorzaken van het verzwijgen van het recht voor de Koerden waren de handelsbelangen die Engeland en Frankrijk toentertijd in het Midden-Oosten hadden. Met name de handelsroute over land en de vermeende voorraden olie in bepaalde Koerdische gebieden. Kirkoek en Mosoul behoren tot die oliegebieden.

Koerdistan werd na 24 april 1923 over vijf landen verdeeld: De Sovjet-Unie, Iran, Irak, Syrie en Turkije. Tijdens de periode van verdeling en daarna werden in de vier laatst genoemde landen tienduizenden Koerden om het leven gebracht. Zo werden er bijvoorbeeld in 1925 ruim 25.000 koerden vermoord, in 1938 waren dat er zelfs 60.000 en in 1960 nog eens enkele duizenden. Het in augustus 1920 erkende volk werd later als landverrader beschouwd. Alleen omdat zij Koerden zijn. Als de Koerdische staat (1920) haar onafhankelijkheid had gekregen, was het nu een machtig land op het gebied van de olie-export.

De Sovjet-Unie is het enige land dat de Koerden als een volk met een eigen taal en cultuur erkent en accepteert. De Koerden worden daar onderwezen in het Koerdisch, in Koerdische scholen door Koerdische onderwijzers. Er wordt een Koerdische krant uitgegeven en sinds 1956 zendt radio-Jerevan Koerdische programma's uit tot ver buiten Koerdistan.

Geen erkenning als volk

In de huidige toestand van de Koerden is niets veranderd. De Koerden worden nog steeds niet erkend als volk in Turkije, Iran, Irak en Syrie. Onderdrukking, ellende en deportaties zijn gewone, dagelijkse gebeurtenissen in Koerdistan. Militairen doen regelmatig invallen vanuit de lucht en over land in Koerdistan. Mannen, vrouwen en kinderen worden afgeranseld, daarbij vallen tientallen doden. Vrouwen worden verkracht, kinderen wo[...]

[...] kunnen in een „democratisch" land als Turkije niet worden gehouden.

De commissie van de Raad voor Kerken en Amnesty International hebben geen toegang tot Turkije. Desondanks wordt Turkije door enkele Westeuropese landen als een democratie gezien.

In West-Duitsland doet de politie huiszoekingen bij Koerdische gezinnen, waarbij geld en waardevolle spullen in beslag genomen worden. De Duitse politie vermoedt dat deze gezinnen de Koerdische terreurorganisatie ondersteunen. De zogenaamde terreurorganisatie is de PKK.

Ondanks al deze tegenslagen zijn er steeds Koerden die strijden voor hun eigen cultuur, een eigen land en een eigen stem in de wereld.

Een volk dat strijd voert om niet

Staatsvorm: verdeeld over vier landen
Bevolking: ± 25 miljoen
Oppervlakte: 500.000 km
Godsdienst: Islam (meer dan 90% van de bevolking)
Taal: Koerdisch

Hint-Avrupa grubu kavimler, MÖ. 2000 yıllarında Kafkasya'dan kalkarak günümüzdeki adı Kürdistan olan bölgeye göçtüler. O zamandan beri bağımsız ve özgür bir ülke olmak için savaşmak zorunda kalmışlardır. Bunda, birkaç kez başarılı da olmuşlardır. Sultan Selahaddin tarafından kurulan Eyyubi Hanedanlığı uzun süre tutunabilmiş, yani 13. yy'ın ortalarına kadar yaşamıştır. Bu imparatorluk, Mısır, Suriye ve Mezopotamya üzerine yayılmıştı. En son Kürt devleti, 1946'da Mahabad'da (İran) kurulmuştu. Bu devlet, aynı yıl içerisinde düştü.

Sevr Antlaşması

Birinci Dünya Savaşı'ndan sonra, 10 Ağustos 1920'de Sevr Antlaşması yapıldı. Bu antlaşmaya göre, Osmanlı ve Pers İmparatorlukları tarafından egemenlik altına alınan bu halklardan birisi de Kürtler idi. Antlaşmanın 62. maddesi şöyle diyor: Constantinopel, şimdiki adıyla İstanbul'da kurulup üç üyeden oluşan ve İngiltere, Fransa ve İtalya hükümetleri tarafından tayin edilen bir komisyon, Kürt halkı ve dilinin hakim olduğu bölgelerde, yerel düzeyde kendi kendini yönetim için 6 ay içinde hazırlıklar yapacaktı. Bu, gerçekleşseydi çok iyi olacaktı. Çünkü, 23 Nisan 1923'de Lozan Antlaşması yapıldı. Sevr Antlaşması'nın yerine gelen bu anlaşmada, Kürtlerin kendi kendilerini yönetme haklarından bahsedilmedi. Kürtler için bu hakkın gizli tutulmasının nedeni; o dönemde İngiltere ve Fransa'nın Ortadoğu'da sahip oldukları çıkarlardı. Bunların en önemlileri, bu ülke üzerindeki ticaret yolu ve başta Kerkük ve Musul olmak üzere, diğer Kürt bölgelerinde tahmin edilen petrol rezerveleridir.

23 Nisan 1923'ten sonra, Kürdistan 5 ülke arasında bölüşüldü: Türkiye, İran, Irak, Suriye ve Sovyetler Birliği. Bölüşüm sırasında ve sonrasında adı geçen ilk dört ülkede onbinlerce Kürt öldürülmüştür. Örneğin; 1925'te 25 binden fazla Kürt bu şekilde öldürüldü. 1938'de öldürülenlerin sayısı 60 bin idi ve yine, 1960'da binlerce Kürt öldürülmüştür.

Ağustos 1920'de resmen tanınan bu halk, daha sonra ise, sadece Kürt olduklarından dolayı vatan hainleri olarak gösterildiler. Eğer, Kürt devleti 1920'de bağımsızlığına kavuşabilmiş olsaydı, günümüzde petrol ihracatı alanında güçlü bir ülke durumunda olacaktı. Sovyetler Birliği, Kürtleri dilleri ve kültürleri ile birlikte bir halk olarak tanıyan ve kabul eden tek ülkedir. Kürtler burada Kürtçe olarak, Kürt okullarında ve Kürt öğretmenler tarafından eğitime tabi tutuluyorlar. Burada bir Kürt gazetesi çıkarılıyor. Erivan Radyosu, 1956'dan beri Kürdistan'dan uzaklara kadar Kürtçe programlar yayınlıyor.

Halk olarak tanınma yoktur

Kürtlerin şimdiki durumlarında hiçbir şey değişmemiştir. Kürtler, Türkiye, İran, Irak ve Suriye'de hala halk olarak tanınmıyorlar. Baskı, perişanlık ve sürgünler, Kürdistan'da normal, günlük olaylardır. Yabancı askerler, Kürdistan'da karadan ve havadan düzenli baskınlar yapıyorlar. Erkekler, kadınlar, çocuklar dövülüyor, bu sırada onlarca kişi ölüyor. Kadınlar tecavüze uğruyor, çocuklar gazla öldürülüyor.

Türkiye ve Batı Avrupa'da eylemler yapılarak, Batı Avrupa kamuoyunun dikkati böylesi durumların üzerine çekilmek isteniyor. Türkiye'deki eylemler, açlık grevleri biçiminde yapılıyor. Şu anda, onlarca açlık grevcisi hastanede yatıyor. Bunların hayatı tehlike içindedir.

Türkiye'deki göstericileri desteklemek amacıyla Batı Avrupa'da da eylemler yapılıyor. Bu eylemler açlık grevleri, yürüyüşler ve çeşitli kurumların işgal edilmesi biçiminde oluyor. Adı geçen iki eylem biçimi, Türkiye gibi "demokratik" bir ülkede yapılamaz.

Kiliseler için Tnusiye Komisyonu ve Uluslararası Af Örgütü, Türkiye'ye gidemiyorlar. Buna rağmen Türkiye, birkaç Batı Avrupa ülkesi tarafından bir "demokrasi" ülkesi olarak görülüyor.

Batı Almanya'da polis, Kürt ailelerinin evlerinde aramalar yapıyor, paralarına ve değerli eşyalarına el koyuyor. Alman polisi, bu ailelerin Kürt terör örgütünü desteklediklerini zannediyorlar. Bu sözde terör örgütü ise, PKK'dir. Tüm bu karşı çıkışlara rağmen, kültürleri, ülkeleri ve dünyada söz sahibi olmaları için mücadele veren Kürtler hala vardırlar.

Batı Almanya'da Filistin halkı ile dayanışmacı güçlerin çıkardığı AL KARAMAH'ın Nr./7 Ocak 1988 tarihli sayısında çıkan aşağıdaki yazıyı yer darlığından dolayı kısaltarak yayınlıyoruz.

BATI AVRUPA SOLU VE "KÜRDİSTAN İŞÇİ PARTİSİ" (PKK)

A. Rémy

Kürt halkının ulusal kurtuluş mücadelesi, özellikle de PKK son yıllarda Batı Avrupa'da çelişkili bir şekilde manşetlere yansıyor; bunun da nedenleri var. PKK, 15 Ağustos 1984'ten bu yana Türkiye Kürdistanı'ndan silahlı eylemler yapıyor. PKK'ye yapılan suçlamalar kendisinden ayrılanları ve eleştiren Türk ve Kürt örgütlerinin kadrolarına, fiziki imhaya kadar varan saldırılarda bulunulduğu noktasında toplanır. PKK'ye yöneltilen suçlamalar Olof Palme cinayeti de eklenerek zirveye çıkarıldı.

*Şurası açıktır ki, PKK'nin silahlı mücadelesi, Kürdistan'ın dört parçasındaki aktif ulusal kurtuluş hareketi içinde önemli bir yer kazanmaktadır. Türkiye'nin işgali altındaki **Kuzey-Batı Kürdistan'ın geleceği, sadece tüm Kürdistan'ın geleceğini belirleyeceği gerçeği yanında tüm bölgedeki gelişmeleri etkileyecek ve özellikle Türkiye'deki devrimci gelişmelere kesin netice verdirecek önemdedir.***

Die westeuropäische Linke und die "Arbeiterpartei Kurdistans" (PKK)

A. Rémy

Sayıları 20 milyondan fazla olan Kürtlerin en az 10 milyonu Türkiye'de ve Kuzey-Batı Kürdistan'dadır. İslami tek NATO ülkesi olan Türkiye, bölgede alt emperyalist odak olarak İsrail'le beraber, Ortadoğu'da emperyalist stratejinin ana yürütücüsüdür.

Kuzey-Batı Kürdistan, önemine rağmen, maalesef anti-emperyalist güçlerden çok emperyalist güçlerin ilgisini çekiyor.

PKK'ye karşı yürütülen özel savaş stratejisi birkaç bölümden oluşmaktadır. Kürdistan'da askeri, psikolojik propaganda ve sosyo-ekonomik tedbirlerin yanısıra daha birçok yönteme başvurulmaktadır. Geri bölgelerin kalkındırılması planı (!), sürgünler, sınır boylarının boşaltılması, "allahsız komünistlere karşı" halkın dini duygularını ayaklandıran bildirilerin uçaklardan atılması, gerilla kıyafetli özel birliklerin katliamlar geliştirmesi, askeri güçlere ajanlık, kılavuzluk temelinde "köy korucuları"nın oluşturulması vb.

Bunlara ek olarak ülke dışında da Türk basını ile yabancı basının bir bölümü, PKK'ye yönelik sistemli propaganda geliştiriyor. Bunlar PKK'yi doğal müttefikleri olan anti-emperyalist hareketlerden izole etmek ve Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesinin itibarını düşürmeyi amaçlıyorlar.

*Kampanya, çok değişik güçlerin "bilgilerine" dayandırılmaktadır. Bunların önemlileri, **Türk basını, İsveç istihbarat örgütü SÄPO, eski PKK'lilerden Baki Karer, Federal Almanya Kürdistan İşçi Dernekleri Federasyonu (KOMKAR)** veya onun arkasındaki **Türkiye Kürdistanı Sosyalist Partisi (TKSP)**, Devrimci İşçi'den ayrılan **Göçmen adındaki grup**, Dev-Yol'un yurtdışı örgütü, Federal Almanya burjuva basınının yanısıra Türk ve Kürt 'sol' fraksiyonlarının bazı yandaşları, ünlü **"Tageszeitung (TAZ) Hamburgu "Yeşil Alternatif Liste (GAL)"** ile beklenmedik bir şekilde bunlara katılan **"Arbeiterkampf"** (İşçi Mücadelesi, çn.) dergisi.*

*Palme'nin katil zanlısı olarak PKK'nin gösterilmesi Türk basını, SÄPO ve Baki Karer'e dayandırıldı. Bu olay her ne kadar **2.9.1987 tarihinde Hürriyet** gazetesine dayandırılarak **İsveç ve FAC basınında** bir daha horlatılmaya çalışıldıysa da, bu suçlama Papa suikastinde Bulgar parmağı aranması gibi hiçbir delile dayandırılamamaktadır. Her iki olayın da failleri kesin olarak bulunamayacaktır. Çünkü, faillerin kendileri **Batı istihbaratları ve polis çevrelerinde aranmalıdır.***

*PKK'nin kendisinden ayrıları vurduğu iddiası da Baki Karer'e aittir. İsveç'e kaçan bu şahıs Kasım '85'te **"Svenska Dagbladet"** ve **"Dagens Nyheter"** adlı iki İsveç gazetesiyle yaptığı röportajda bu suçlamada bulundu. **Baki Karer, sözkonusu röportajlarında 1985'te öldürülen SÄPO'nun baş şahidi Çetin Güngör'ün en iyi arkadaşı olduğunu da açıklıyor.***

(...)

*Kadın ve çocukların da hayatlarını kaybettikleri birçok köy eylemi ile ilgili geliştirilen suçlama kampanyası ise tümüyle **KOMKAR'a** dayanmakta, kaynak olarak da tümüyle **resmi Türk basını** gösterilmektedir. Bu kampanyada **KOMKAR (TKSP)** ve **KKDK (PPKK)** hemfikirdirler. Türk basınının anti-Kürt propagandasının organları durumunda olduklarını söyleyen bu iki güç, işlerine gelen bilgilerden hızlı bir şekilde alıntı yapmaktadırlar. PKK'nin bu karşıtları daha da ileri gidiyorlar; "PKK, Türk basınının Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesini karalamasına gerekçeler oluşturuyor" diyorlar, ama hemen arkasından kendi tezlerini ispatlamak için kendi kendileriyle çelişerek aynı basından alıntılar yapıyorlar. 20.10.1987'de Köln'de **"Kürtler-Teröristler, Avrupa'da politik cinayetler"** adı altında bir toplantı yapıldı.*

Toplantıyı düzenleyen KOMKAR'dı. Toplantıdan önce KOMKAR'ın öncülüğü ile bir bildiri basıldı. Bildiri'de "PKK'nin 'kahramanca' eylemleri sonunda kendi halkından canına kıydığı çocuk ve kadınların sayısı saptansa uzun bir liste oluşur" denilmektedir. Aynı bildirinin bir başka yerinde ise "Bu parti (PKK, çn.) tabii 'bir kurtuluş örgütüdür', çünkü taraftarları Kürdistan'da TC'ye karşı mücadele veriyorlar... Biz bu görüşte değiliz" deniliyor.

*Sözkonusu toplantıda temsil edilen KOMKAR'ın çıkardığı **"Informations bulletin Kurdistan"** (Kürdistan bilgileri bülteni) **20.10.1987 tarihli** sayısında ise, **"Kadın ve çocukların da öldürüldüğü köy baskınlarını PKK'nin değil, Türk ordusunun yaptığı"** tespiti yapılıyor...*

PKK, Ekim 1986'da yaptığı 3. kongresinde, "Önümüzdeki kısa süre içinde köy korucuları sistemini tasfiye etmeyi önüne ana hedef olarak koyduğunu" açıklamıştı. Çünkü, milis ağı ERNK, ARGK ile halk arasında önemli bir engel oluşturmaktadır. PKK, köy korucularına ihtardan fiziki imhaya kadar varan bir yöntem uygulamıştır. PKK, "Bu saldırılar sırasında bazı korucuların ailelerinin de hayatlarını kaybetmesi, o anki şartlardan ileri gelen, elde olmayan bir sonuçtur" demektedir...

*KOMKAR ve ortaklarının "PKK ajanlarla doludur" iddiasını doğrulamak için tuhaf bir şekilde sadece Baki Karer'in açıklamalarına dayanılmaktadır. Gerektiğinde Avrupa'da da hain ve ajanların tasfiye edilmesi gerektiği yadsınıyor. Silahlı mücadele veren bütün ulusal kurtuluş hareketlerinde bu tasfiyeler zorunlu. Bölgede demokratik geleneklerin yetersizliğinin tüm sol güçleri etkileyeceği bir gerçek. Taraftarlarının çokluğu nedeni ile silahlı mücadele uygulamaya geçirilirken hatalar yapılması doğal. **PKK, 1981-1. Konferansı'nda bu gerçeği vurguladı.** Askeri cezaevinde üç yıllık işkenceden sonra katledilen, PKK'nin en tanınmış şehitlerinden ve Merkez Komite üyesi **Mazlum Doğan** bu gerçeği şöyle ifade etmekteydi:*

"Partinin bazı sempatizanları, bazı taraftarları yoksul ve emekçi kökenli olabilirler, sırf sınıf kimlikleriyle hareket edebilirler. Bu nedenle bazılarına karşı hoş olmayan kaba davranışlarda bulunmuş olabilirler... Fakat bunlar partinin politikasının, ideolojisinin gerektirdiği şeyler değildir, olmamıştır."

(...)

Gergin ortamı daha çok zehirlemek isteyen Türk istihbaratının parmağını kabul eden Kürt rekabet örgütleri (Komkar, çn.) ve onların sosyal-demokrat, sol liberal, "Yeşil" destekçilerinin PKK'yi neredeyse ajan-provokatör olarak suçlayacak düzeyde ileri gitmeleri objektif olarak özel savaş stratejisine (TC'nin, çn.) hizmet etmektedir.

Düzeyini kesin söyleyememekle birlikte, 15.8.1984'ten beri Türkiye Kürdistanı'nda silahlı mücadele sürmektedir. Buna rağmen TKSP ve ortağı PPKK, o zamandan beri gerillaların yakın zamanda tükeneceklerini ve PKK'nin Ortadoğu'da yalnız 30 adamının olduğunu söylemektedirler... Gerçek şudur ki hiçbir devlet "bir avuç terörist için" bu kadar tedbire başvurmaz... PKK'ye yapılan suçlamaların benzerine çokça dünya ulusal kurtuluş hareketleri ve mücadelelerinde rastlamak mümkündür.

*PKK ile diğer Kürt ve Türk örgütleri, ama her şeyden önce TKSP ve PPKK arasındaki ilişkilerin anlaşılması için şunların gözönünde tutulması önemlidir: 1) PKK sağlıklı ilişkilerin oluşması için diğer örgütlerden asgari olarak silahlı kurtuluş mücadelesini tanımalarını, Kürt güçlerinden katılıma kadar varan bir dayanışma, Türk güçlerinde de Türkiye'de aktif bir devrimci mücadeleyi yürütmelerini şart koşmaktadır. Bu doğrultuda örneğin Dev-Sol veya TKP(B) gibi Türkiye örgütleri ve TSK Kürt örgütlerle beraber çalışmadan yana olup, SVP ve THKP-C (Acilciler) gibi Türk örgütleri ile 'Faşizme Karşı Birleşik Direniş Cephesi' (FKBDC)'-de bir araya gelmiştir. "TKP" PKK tarafından ideolojik olarak sosyal-şoven ve sağ oportünist bir parti olarak değerlendirilmekte ve tümden reddedilmektedir. TKP, PKK'ye karşı açıktan ihbarcılığa katılmadığından dolayı, bugüne kadar iki parti arasında şiddete dayalı herhangi bir çatışma olmamıştır. 2) TKSP ve DDKD (KİP/PPKK'nın legal örgütü) taraftarları, faşist darbe öncesi sınırlı burjuva demokrasisi şartlarında Kürdistan'da örgütlendi. Özellikle TKSP, —PPKK ile TKP'nin de dahil olduğu altılı birlik olan "Sol-Birlik" üyesi— son yıllarda sosyal-demokrasiye açıktan bir yaklaşım göstermekte, Türk burjuva muhalefet partilerinin iktidara gelmesiyle tekrar "burjuva demokrasisi" inşa edeceklerini, böylece Kürdistan'da tekrar aktifleşmeyi **—ki bugün Kürdistan'da hiç yoklar— ümit etmektedir.** Bu perspektifin karşısında **PKK'nin yürüttüğü silahlı mücadelesi duruyor, zira bugün PKK Türkiye-Kürdistan'ında kitle hareketine** sahip tek partidir. 3) Bunlar (TKSP/PPKK) prensipte silahlı mücadeleyi benimsiyorlar. İran, Irak Kürdistan'ındakini **destekliyorlar.** Türkiye Kürdistan'ında silahlı mücadele verme, ya hazırlığını yapma ya da en azından propagandalarını yapma yerine, kendi isteksizlik ve kabiliyetsizliklerine bakmadan PKK'nin silahlı aktif mücadelesine saldırıyorlar. TKSP PPKK, PKK'nin silahlı mücadelesini ihbar etmek için "onun cürümlerini" beklemediler. 15.8.1984'ten itibaren PKK'yi, "karanlık güçlerin önayak olduğu provokatif bir örgüt olarak" gösterdiler... Kaldı ki partiler arası çatışmalarda "suç" PKK'nin olsa bile, bundan hareket edilerek PKK'nin ulusal kurtuluşçu olmadığı iddia edilemez... 1980 öncesi TKSP'nin desteği ile Diyarbakır belediye başkanı seçilen ve 1980'den beri cezaevinde olan **Mehdi Zana, bugün dayanışmasını PKK ile gösteriyor.** Bu tercihin yukardaki TKSP görüşleri ile çeliştiği ortada.*

Ancak Kürdistan'da mücadele edebilen Kürt örgütleri PKK'yi eleştirme hakkına sahip olabilirler. Mevcut durumda bu konumda bir örgüt yoktur.

Ayrıca PKK, yukarıda adı geçen KOMKAR'ın diğer güçlerle yaptığı toplantıda sunduğu bildirgede (sunulan bildirinin 24. 10. 1987'de "Taz"ın yazdıkları ile hiçbir alakası yoktur) ortamın yumuşamasından yana olduğunu açıkça belirtmiştir. Bu görüşlerin KOMKAR tarafından reddedilmesi, siyasal varlığını ağırlıklı olarak SPD'nin reformist sol kanadı, "Yeşiller", "Tehdit Altındaki Halklar Cemiyeti", "Kölner Appel" ve "Taz"dan olan KOMKAR'ın yine bu ağ içinde sözümona "terörist PKK"nin kurbanı propagandasını işleyeceği ve bu konumunu sürdüreceğini göstermektedir.

TÜRKİYE'DE NELER OLUYOR?

Rejim içi hesaplaşmalar ve derinleşen çöküş

Sömürgeci-faşist rejimin içinde bulunduğu çok yönlü bunalım, alabildiğine derinleşmiş durumda. Bir yandan rejimin kendi içindeki çatlaklar ve hesaplaşmalar, diğer yandan da siyasal çözümsüzlük ve ekonomik iflas arasında atbaşı bir yarıştır gidiyor.

Ekonomideki kriz "sıfır para" politikası ile ifade ediliyor. Bu nedenle, yeni yeni soygun yöntemleri üreten rejim, bu kez de halkın elindeki birkaç parça altına, "zorunlu tasarruf" adı altında işçilerin ve memurların karın bile doyurmayan maaşlarına göz dikti. Enflasyon, %75 dolayında seyrediyor. Bütçe açığı 2,5 trilyon. Dış borçlar çığ gibi.

Faşist rejimin maddi zemindeki bu çöküş, içteki çatlakları daha da büyütüyor ve yoğun bir hesaplaşma yaşanıyor. Savunma Bakanı Ercan Vuralhan'ın yolsuzluğu, Necdet Ürüğ'a ilişkin MİT raporu vb. bunlardan sadece birkaçı olmakta.

Ortaya atılan her yolsuzluk iddiası, içteki yoğun çatışma ve hesaplaşmanın bir sonucu olmakla birlikte, kitlelerin gündemindeki asıl sorunları çarpıtmanın, gölgelemenin bir aracı olarak da kullanılıyor.

Tüm bunlarla birlikte, faşist rejim, Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesine karşı artan bir hızla silahlandığı görülmekte. Özellikle Kürdistan'a yönelik kemalist inkar politikasının kırılması, beraberinde yeni politika arayışlarını getiriyor. ABD emperyalizminden Avrupa'ya kadar tüm güçler, rejimi daha "akıllı" politikaya çekmenin çabası içinde. Elbette bu, Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesinin kaydettiği gelişmenin bir ürünüdür ve bugün faşist-sömürgeciliğin tüm politikalarına yön veren, bunalımını derinleştiren esas olgu da budur.

Son dönemlerde yoğunlaşan dış politika trafiği faşizmin sorunlarına çözüm getirecek midir? Kesinlikle hayır! Körfez savaşına müdahale hazırlıkları, yeniden işgal provoları, Kürdistan'da olası bir ayaklanmaya karşı binbir çeşit önlemler, dış politikada temel alınan asıl ögelerdir. Ve ağırlıklı olarak askeri-siyasi hedeflidir.

Faşizm halka ne veriyor?

Kendi içinde bu kadar çelişki ve çatışmayı yaşayan faşit bir rejimin, açık ki halka vereceği tek şey, açlık, yokluk, bunalım, sefalet, zam ve zulümdür.

Birbiri ardına patlak veren zam furyaları halkın belini kırmış, alım gücünü tüketmiş, onu en kötüsünden bir yaşam içine itmiştir. Tarihin en derin sınıf çelişkilerini yaşayan Türkiye toplumu, devrimci önderlik zayıflığı nedeniyle örgütsüz, savunmasız bir durumdadır. Ekonomik yaşam koşullarının dayanılmazlığı, ideolojik, kültürel boşlukla da birleşince ortaya bunalımlar, salgın hastalıklar, intiharlar, fuhuş, akıl-ruh hastalıkları vb. gelmektedir.

İşsizlik oranı akıl almaz boyutlara çıkarak %30'ları aşmıştır. Bizzat rejim tarafından dayatılan ahlaksızlık, yozluk ve çürüme, bugün toplumu zerrelerine kadar parçalayan, toplumsal değer yargıları alt-üst eden bir kabûsa dönüşmüştür. Dünyada hiçbir rejim, hiçbir topluma reva görmediği bir kişiliksizleştirme, çürütme, düşürme durumunu en son noktaya gelip dayanmıştır.

Ekonomik, demokratik, siyasal hiçbir hakları olmadığı, hak ve özgürlüklerin ayaklar altına alındığı bir ortamda, toplum gelecekten umutsuzluğa, karamsarlığa güvensizliğe, yılgınlığa, sürüklenmiştir. Grevler, gösteriler, boykotlar yasaktır. Konuşmak, düşünmek, okumak, insanca bir yaşamın özlemi içinde olmak bile yasaktır.

"Açız, siz halimizden anlamıyorsunuz" diye bağıran insanlar, yalın kat gerçeği ifade ettikleri için tutuklanmakta, işkence tezgahlarından geçirilmektedir.

Sömürgeci-faşist rejim kendi tükenişiyle birlikte, insanlığı da çarmıha germek, toplumu kendi içinde boğmak istemektedir.

Gelinen noktada toplumsal bunalım patlama derecesine ulaşmıştır. Bu durum TC'yi olduğu kadar emperyalizmi de endişelendirmektedir.

CEZAEVİNE GÖNDERİLDİLER

Taşımacılığını, kurdukları kooperatife vermeyen şirketin, binasını taşlad

Kömür ocağına KADIN baskı

Komik "Ek ödemeye" işçi kesiminden sert tepki geldi

Genel grev tehdidi

Yurttaşlar, kara kara düşünüyor

İşsizlik çığ gib

Faiz, döviz, altın derken...

Asıl fatura, vatandaşa

Evlendirme sarayının damında bir işsiz

Yalnız çocukla

Yine, bere çalışıyoruz

ÇILDIRTAN İŞSİZLİK

"Mutfakta enflasyon % 60"

"Asgari Ücret 250 bin lira olsun"

Türkiye'de halk patlama noktasında

Faşist rejimin tüm yasaklarına, cezalarına, baskılarına rağmen, toplumsal muhalefetin giderek güçlendiği ve toplumun her kesimini kapsamaya başladığı görülmektedir.

İşçisinden öğrencisine, köylüsünden memuruna kadar tüm halk, bir kaynaşma içindedir. Bu, Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesinin yarattığı etkilerin bir ürünüdür. Güncel durumda, her ne kadar doğru-devrimci önderlik sancıları çekilmekte ise de, gerçek anlamda kaybedilecek hiçbir şeyi kalmayan geniş emekçi kitlelerin öfkeli, kendiliğindenci çıkışları da sözkonusudur. Ve bu, TC'nin Türk toplumuna dayattığı ortamın ve kişiliğin reddedilmesi anlamına gelmektedir.

Belki nicelik olarak çok büyük direnişler olmasa bile, nitelik olarak oldukça güçlü ve devrimci mücadelenin gelişimine ivme kazandıran olaylardır.

Fabrikalar, tarlalar, bürolar, sokaklar toplumsal muhalefetin sesini yükseltmeye başladığı bir eylem alanı haline gelme yolundadır.

İşçiler genel grev hazırlığında

Soluk aldırmayan zamlar, gerçek ücretlerdeki hızlı düşüş, iş güvenliğinin ve toplu sözleşme hakkının olmayışı vb. bir yığın sorunlarla yüz yüze olan işçiler, mevcut duruma büyük bir tepki duymakta ve sarı sendikacılığı zorlamaktadır. Geçmişten beri burjuvaziyle işçiler arasındaki sınıf çelişkilerinin uzlaştırılması ve işçilerin düzenin potası içinde tutulması görevini yapan Türk-İş, şimdiki durumda işçilerden gelen yoğun baskılara hedef olmakta ve boyun eğmek zorunda kalmaktadır.

İşçiler, ülke genelinde genel grev hazırlığını yoğunlaştırmaktadır. Bu durum Türk-İş bünyesinde çatlamalara yol açtığı gibi, rejimin geleceğini de tehdit etmektedir. Ama aynı zamanda, toplumsal muhalefetin düzeyini ortaya koymak, Türkiye halkının gündemine devrim sorununu dayatmaktadır.

NETAŞ'ta protesto eylemi

Netaş'ta çalışan 2300 dolayında işçi, 45 arkadaşlarının işten çıkarılmasını protesto etmek amacıyla, aileleri ve çocuklarıyla birlikte direnişe geçtiler.

Günlük olağan bir uygulama haline getirilen işten atmalar, tüm işçileri tehdit eden bir sorundur. Toplumun %30'unun işsiz olduğu gözönüne alındığından emeğini satacak iş bulmanın bile başlı başına bir sorun olduğu daha iyi ortaya çıkacaktır. Bu anlamda, hiçbir gerekçe gösterilmeden işçilerin işten çıkarılması, tüm işçilere yapılan bir tehdit ve gözdağıdır. Daha önce Deri-İş, Otomobil-İş vb. yerlerde yapılan direnişlere eklenen Netaş direnişi, işçilerin kendi içindeki birlik, dayanışma, örgütlenme düzeylerinin bir göstergesidir.

Faşist rejimin direnişi güvenlik kuvvetleriyle engellemeye çalışması da bu nedenledir.

Alpagut köylerinin direnişi

Bursa-Mustafa Kemal Paşa'ya bağlı Alpagut köyünde, köylüler kendi topraklarında çıkan madeni yok pahasına satın alarak kendilerini işsizlik ve açlıkla karşı karşıya getiren şantiyeyi bastılar.

Kadın ve çocuklarla birlikte 100 kadar köylü, madenin işletildiği şantiye binasını ve bazı araçları tahrip ettiler.

Protesto eyleminden sonra gözaltına alınan 51'i kadın ve çocuk olan 97 köylünün mahkemesi devam ediyor. Bu arada 10 dolayında kadın serbest bırakıldı.

Öğrenci-gençliğin öfkesi giderek artıyor

Faşist YÖK yasası altında düzenin cenderesine sıkıştırılan öğrenci gençlik, hak arama mücadelesini yükselttiği gibi, toplumsal sorunlara da yönelmeye, dolayısıyla faşizmin çizdiği çerçeveyi zorlamaya başlamıştır. Tek tip öğrenci derneği, yurtların polis tarafından basılması, yüksek harçlar, vize hakları, okuldan atılma vb. bir yığın sorunla yüz yüze olan öğrenciler çeşitli protesto eylemleriyle muhalefetin canlı bir ögesi olduklarını ortaya koyuyorlar.

Sultanahmet'te meydan dayağı

"Filistin'le Dayanışma" yürüyüşü çatışmaya dönüştü

Şeyh Said (Palu-Hani-Genç) Ayaklanmasının 63 Yıl Ardından

Ayaklanmaya kadar Kürdistan

1914-18 emperyalist savaşı Kürdistan'ın dört parçaya bölünmesine yol açtı. Şimdi Suriye'nin denetiminde olan parça Fransızların, Irak'ın elinde olan parça İngilizlerin, Doğu Kürdistan İngilizlere dayanan İran Şahlığının denetiminde kaldı. Kürdistan'ın yarıdan fazlası olan Kuzey-Batı-Kürdistan'ın bazı kesimleri Fransızlar tarafından işgal edildiyse de, işgal geçici oldu. Asıl olarak Türk burjuvazisi bu parça üzerinde hakimiyet savaşı verdi.

Misak-ı Milli programı ile savaşan Kemalist burjuvazi, daha savaş içinde emperyalist devletler tarafından tanınmaya başlanmıştı. 1922'ye gelindiğinde, Kemalist burjuvazi artık hakimiyetini kesinleştirmişti.

İşgalci emperyalist İtilaf devletleri, Ağustos 1920 Sevr antlaşması ile mandater devlet planı içinde bir de Kürdistan'ı kurmayı amaçlamışlardı. Ancak imzacı emperyalist devletlerden hiçbiri bu doğrultuda tek adım bile atmadı. Bu nedenle Sevr antlaşması da ölü doğdu.

Birlikleri olmayan Kürt hakim sınıfları Sevr antlaşmasına umut, ve Kemalist burjuvaziyle hareket arasında kaldılar. Yanıbaşlarında Ekim Devrimi olmuştu. Türk burjuvazisi zayıftı. Kürdistan'da boşluk vardı. Eğer, Kürt hakim sınıflarının az çok milli emelleri bulunsaydı, 1918-23 dönemi Kürdistan'da bir devlet kurmak için şartlar son derece elverişliydi. Diğer yandan Kürdistan'ın iç koşulları olan, halkın ekonomik, örgütlenme ve sosyal bilinç durumu, aşiretçi yapıyı aşacak durumda değildi. Tümüyle aşiret egemenlerinin öncülüğünde olan Kürdistan'ın yarı ayaklanma durumunu, Kürdistan egemenlerinin milli emellerden yoksun olduğu gerçeği ile karıştırmamak gerekir. Çünkü, ayaklanmalar halkın gücü ile olmuş, toplumsal yapının ürünü olarak aşiret egemenleri sınıf çıkarları ile ayaklanmalara damgasını vurdular.

Kemalist burjuvazi, pratikte olmayan Ermeni tehlikesi ve İslamiyeti kurtarmak temasını işleyerek, daha çok Kürt hakim sınıflarının işbirlikçi karakterinden yararlanarak, yanına almayı becerdi. Kürt hakim sınıflarının Kemalizmle bu ilişkisi ittifak değil, düpedüz uşaklıktı. Kürt hakim sınıflarının Kemalizmle ilk silahlı çelişkisi Koçgiri'de oldu ve Kemalistlerin uşaklık dışında kendilerine birşey vermeyeceği ortaya çıktı.

Lozan ve Kürdistan sorunu

21 Kasım 1922 - 24 Temmuz 1923 arasında yapılan Lozan Konferansı görüşmelerinin ana konusu Kürdistan'dır. Sözkonusu olan, Kürt halkına haklarının verilmesi ya da özerklik verilmesi değil, Kerkük ve Musul'un paylaşımda kime kalacağı üzerinedir. Lozan'da Kürt halkını temsil eden kimse yoktur. Kürt halkının hakları da gündemde değildir. Taraflar birbirinin Kürdistan üzerindeki hakimiyetlerini de kabul etmektedirler.

Kürt halkının varlığı üzerine yoğun tartışmalar olur. Tartışma, avını öldüren leş kargalarının kavgalarına benzemektedir. Av kendini koruyacak güçte değildir. Kemalist heyetin süzcüsü İsmet İnönü, etnografik, coğrafik, ekonomik, tarihi ve askeri nedenlerle Musul ve Kerkük'ün Türk hakimiyetinde olmasını ister. İleri sürdüğü nedenler arasında ırkçı iddialar da vardır. Bu iddia, "Kürtlerin Türk olduğu" şeklindedir. İsmet İnönü tezini ispatlamak için uşak Kürt ağalarından bazılarını da hazırlamış ve bunlar Türk devletine bağlılıklarını Lozan'a iletmişlerdir. 1918'den kalma Türk istatistiklerine göre Süleymaniye, Musul ve Erbil'i kapsayan nüfusun 263 bini Kürt, 146 bini Türk, 43 bini Arap, 18 bini Yezidi ve 31 bini müslüman olmayanlardır. Taraflı, ancak Türklerinkine göre daha objektif İngiliz istatistiklerine göre bu rakamlar şöyledir: Kürt, 455 bin; Arap, 186 bin; Türk, 66 bin; Hıristiyan ve Yahudiler, 79 bin.

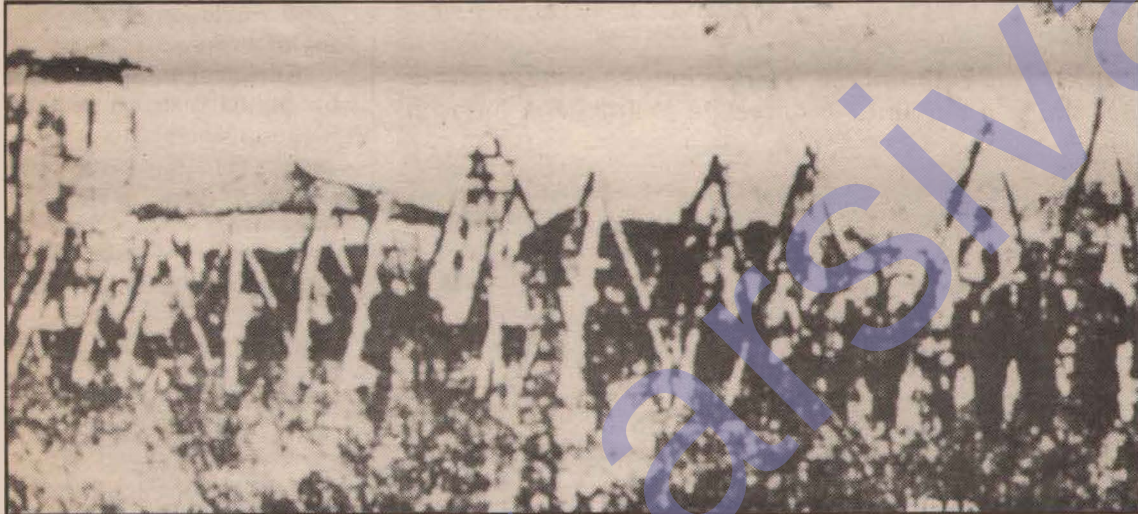
İngiliz temsilci Lord Curzon, İsmet İnönü'yü azarladığı cevap konuşmasında Kürtlerin Türk olduğu iddiasını şöyle cevaplamıştır: *"Bunu dünyada ileri sürebilecek tek insan ancak İ. İnönü olabilir. TBMM'de Kürt milletvekilleri olabilir. Bunlar dil bile bilmeyen, meclis çalışmalarına katılmayan, atama ile seçilen kimselerdir. Kürt halkı mecliste temsil edilmemektedir. Kürtler, dilleri, ülkeleri, gelenekleri ayrı olan bir halktır. Türk olarak sahip çıkılmak istenen Kürtler, yüzyıllar boyunca dağlarda kendi başlarına bağımsız yaşamışlardır. Kürtler, İstanbul'dan gelen her türlü müdahalelere karşı direnmişlerdir."* (Lozan Görüşmelerinden)

İngiliz temsilcinin Kürt sahipliği Musul ve Kerkük'ü elinde tutmak içindir. Neticede Türk hükümeti emperyalistlere ekonomik ve siyasi her türlü tavizi verir. Türkiye'de azınlık olarak -bir takım kültürel ve ekonomik haklarla sınırlı- Yunanlılar ve Ermeniler tanınır. Kürtler, bırakalım halk olarak, azınlık olarak bile kabul edilmez.

Musul ve Kerkük İngiliz hakimiyetine bırakılır. Ancak ihtilaf devam eder.

Kaderine terkedilen Kürdistan'da durum

Kürdistan dörde bölünmüştür. Doğrudan varlığını inkar eden sömürgeci egemenlikler altına alınmıştır. Halk geri, yoksul; savaş ve kıtlıktan kırılmıştır. Kemalist ordu adım adım yayılmaktadır. Kemalist ordu karabulut gibi çökmekte, girdiği her yeri yıkmakta, çökertmektedir. Tehlike çanları sadece Kürt halkı için değil, hakim sınıfları için de çalmaktadır. Kemalizm, uşaklık ve halk inkarcılığı dışında statü tanımamaktadır. Bu gerçek, bir kısım Kürt hakim sınıfı öğelerini halka yaklaştıracaktır.

Bitlis'te yerel bir ayaklanmanın ardından, 1924'te Hakkari'de Nasturi ayaklanması olur. Bu ayaklanmaların, Muş, Elazığ, Bitlis, Bingöl, Erzurum'da örgütlenmeye çalışan "Azadi" örgütü ile ilişkileri olur. Direnme hazırlıkları, aşiret reisleri arasında toplantılar bu orta bölgede yoğunlaşır.

Kemalist burjuvazi gelişmeleri izler ve yavaş yavaş Kürdistan'a yayılır. Ordu Erzurum, Elazığ ve Diyarbakır'da yoğunlaşır. M. Kemal, Erzurum'a gider, aşiret reislerini toparlar. Ordu hazırlıklarını yerinde inceler. Kemalistler tehlikeli gördükleri **Cibranlı Halid, Yusuf Ziya ve Hesenan aşireti reisi Halit**'i tutuklarlar. Kemalist ordu, karakteri gereği oyununu tekrarlıyor, yayılma ve katliamlarına gerekçe yaratıyor. Tutuklanmalar ardından bölgenin en etkin dini ve aşiret reisi Şeyh Said için de tutuklama emri çıkartılır.

Patlamaya hazır Kürdistan için ayaklanmaya herhangi bir olay gerekçedir.

Kürt halkı 1925'te isyan ateşini her tarafta yaktı. Türk sömürgecileri ayaklanmayı vahşetle bastırdı. Ölüler yakıldı, cesetler imha edildi. Ardından 63 yıl geçti. Kürt halkı halen ulusal kurtuluş görevleriyle karşı karşıyadır. Düşman yine aynı düşmandır. Ama bu defa kazanan mutlaka Kürdistan halkı olacaktır.

Ayaklanma Nasıl Başladı ve Gelişti?..

Koçgiri'de olduğu gibi, Kemalist ordu, bir yandan yayılırken diğer yandan provokasyonlara başladı. Piran (Dicle) karakolu Şeyh Said'i tutuklamaya çalışır. 8 Şubat 1925'te Şeyh Said'in oğlu Abdurrahim, karakolu basarak tutukluları kurtarır. Çıkan çatışmada bir jandarma öldürülür. Olay, ayaklanmanın başlaması için bir işaret, bir kıvılcım rolünü oynar.

Kendiliğinden ve örgütsüz başlayan ayaklanma, kısa sürede Piran, Xani, Çapaxçur (Bingöl), Lice ve Daraxinê (Genç)'yi kapsar. Bu alanlar Kürt kuvvetlerinin eline geçer. Ayaklanma Diyarbakır, Muş, Elazığ yönlerine doğru gelişir. Merkezi Daraxinê olan ayaklanmanın başına Şeyh Said ve diğer aşiret egemenleri geçerler. Elazığ şehir merkezi ele geçirilir. Türk ordusuna ait silahlara ve bankalara elkonulur. Kemalist ordu birlikleri, donanımsız Kürt halk gücüne dayanamaz. Karşılaşılan her yerde Kemalist ordu bozguna uğrar. Ayaklanma, kahramanlarını ve komutanlarını yaratır. Kürt kuvvetlerinin hedefi Diyarbakır'dır. Hani-Lice alınır. Şeyh Said'in oğullarından Abdurrahim komutasındaki birlikler Ergani'yi alırlar. Ayaklanma Siverek ve Mardin yönlerine açılır. Fakat her iki alan aşiretleri de ayaklanmaya çekilemezler. Bu alan aşiretleri, daha çok cephe gerisi görevi görürler. Varto'nun alınmasıyla ayaklanma kuzeye açılır. Dersim aşiretleri ile görüşülür, ayaklanmaya çekilmek istenirler. Fakat sonradan Kemalistler tarafından çoğu asılan bazı aşiret reisleri Türk ordusundan yana tutum alır ve ayaklanmaya katılmazlar. Ayaklanma kuzeye genişlemesini sürdüremez. Halbuki, Ağrı kurtarılmış bölge durumundaydı. Hemen ardında Doğu Kürdistan'da Simko ayaklanması vardır.. Ayaklanmanın önderleri ne kadar hedeflediler, onu bilemiyoruz; fakat Hınıs ve Karayazı ayaklanmaya çekilip, bağımsız durumdaki Ağrı ile birleşilseydi, iki ayaklanma da birleşmiş olurdu.

Ergani'nin düşmesiyle, Eğil de ayaklanma bölgesine dahil olur. Silvan, Hazo (Hazro), Bekiran, Beşiri (Reşkotan ve Sinikanlar) aşiretleri ayaklanır. Pervari Garissan aşireti ayaklanmıştır. Ayaklanma Hakkari, Beytülşebab aşiretlerini kapsarsa, Güney Kürdistan direnişi (Şeyh Mahmud Berzanci—1918-30) ile birleşebilecektir. Mardin aşiretleri kapsanmadığı için ve Fransız ordusu önlem aldığından, Güney Kürdistan'ın bu parçası güçlü bir destek sunmaz.

Mart başlarında Kürt kuvvetleri Diyarbakır üzerinde yoğunlaşırlar. 7 Mart'ta şehir dört bir yandan kuşatılır. Ayaklanmacıların elinde top vb. büyük silahlar yoktur. Şehir halkının yardımı ile "Mihe Helê" komutasındaki 60 kişilik bir Kürt birliği, şehrin bir kesimine girerek Türk kuvvetlerine büyük darbe vurur. Kürt kuvvetleri şehri alamadan 8 Mart'ta çekilmek zorunda kalırlar. Yine de, ayaklanmanın merkezi alanları Elazığ, Bingöl ve Diyarbakır olur.

Türk burjuvazisinin ulusal imha planı

Kemalist ordunun bozgunu ve ayaklanmanın durmadan yayılması, kemalist yönetimi sarsar. Mart başlarında Fethi Okyar hükümeti istifa ettirilerek, İsmet İnönü başbakan olur. **"Takrir-ı Sükun" (Huzur Yasası)** çıkarılır. Şark istiklal mahkemesi kurulur. İstiklal mahkemelerine, hükümetin onayı olmadan idam kararı verme yetkisi tanınır. 21 Şubat'ta Muş, Ergani, Diyarbakır, Urfa, Siverek, Bitlis, Hınıs, Kiğı, Van ve Hakkari'yi kapsayan bölgeler, olağanüstü hal yasası bölgeleri ilan edilir. Kararlar TBMM'de oybirliği ile alınır. **Ayaklanmayı bastırma ve katliam planı, 24 Şubat gecesi Çankaya köşkünde M. Kemal, F. Çakmak, K. Karabekir ve İ. İnönü tarafından hazırlanır. Ayaklanma bölgesi sarılacak, dışarıyla bağlantısı kesilecek, bastırma ve soykırım hareketi Sivas, Erzurum, Erzincan, Diyarbakır ve Mardin üzerinden yapılacaktı.**

Ayaklanma, zaaflarının kurbanı olur

Ayaklanma Kürdistan'ın yarısından fazlasını kapsamasına rağmen örgütsüzdür. Bölgeler arasında iç koordinasyon yoktur. Ayaklanmacılar silahsızdır. Önderliğin siyasal bağlantıları ve dış desteği yoktur. Net bir strateji ve taktikten yoksun ayaklanmanın, savaş tarzı da bu şekildedir. Aşiretçi önderlik, tutarsız ve kararsızlık segilemektedir. Halkın bilinci "aşiret çeperlerine mıhlanmıştır".

Kemalist devletin durumu ise tam tersidir. Örgütlenmiş ve hem emperyalist devletler, hem de SSCB ile antlaşmalar imzalamış, ordusunu örgütlemiş ve silahlandırmıştır. Ayrıca Kürt egemenlerinin önemli bir kesimini de yanına çekmiştir. Dersim aşiretleri ayak-

lanmaya ilgisiz kalırlar. Kuşatılan Türk 8. Kolordu kuvvetlerini, imhadan, Lolan ve Hormek aşiretleri kurtarırlar. Bu aşiretler, Kürt kuvvetlerini arkadan vururlar. Diyarbakır ağalarından Feyzi vb.'leri "Kuvvay-i Milliye" adıyla çete birlikleri kurar, Kemalist ordudan da çok katliam ve yağma yaparlar. Taban kabile reisi Reşit, Varesiz kabilesi reisi Reşit, Miran aşiretinden Naif, Devriye aşiret reisi Süleyman, Pişri reisi İbrahim, Alevkan reisi İbrahim Mehmet, Musa Reşan reisi İbrahim Haso, Serbatan reisi Mehmet vd. pekçok aşiret ve kabile reisi kemalist yönetime bağlılıklarını bildirerek, ayaklanmaya karşı dururlar.

Mart'ın onundan itibaren ayaklanma gerilemeye başlar. 9. ve 62. Türk fırkalarının saldırısını kıran Hesenanlı Halid, Motki, Hormek ve Lolan aşiretlerinin düşmana yardımları nedeniyle geri çekilir. Simko'ya sığınır, geri döner, bu defa aşiretinden ihanete uğrar, yakalanır, idam edilir. Elazığ'ı alan Kürt birliklerinin komutanlarından Şeyh Şerif ve Yado Ağa, üstün düşman güçleri karşısında gerileyerek Bingöl dağlarına sığınırlar.

Türk ordusunun diğer bir kolu, Fransızlarla işbirliği içinde, Fransızların işgali altındaki Kürdistan topraklarından Mardin'e aktarıldı. Diyarbakır takviye edilerek, bu cepheden de ayaklanma sıkıştırılmaya başlandı. Şeyh Said, gerilemek zorunda kaldı. Piran merkez olmak üzere Çermik, Palu hattı tutulmak istendi.

Fakat insiyatif, sayı ve donanım olarak çok üstün Türk ordusunun eline geçmiştir artık. Türk ordusu ele geçirdiği her yeri yakıp yıkmakta, canlı insan bırakmamaktadır. Özel katliam müfrezeleri oluşturulmuştur. Çeşitli istatistikler bombalanan köy sayısını 210, yakılan ev sayısını 9.000, öldürülen insan sayısını da 15.000 olarak vermişlerdir. 26 Mart'ta Türk orduları katliam yaparak Diyarbakır, Elazığ, Varto yönlerinden ilerlerler. 31 Mart'ta Hani, Türk ordusunun eline geçer. Önderlikteki tutarsızlık artar. 25 Mart'ta Kürt kuvvetlerinin eline geçen Silvan, önderlik eden ve daha sonra vaad alarak teslim olan Şeyh Şemsettin vd.'lerinin tutarsızlığı nedeniyle, 1 Nisan'da Türk ordusu tarafından işgal edilir. Ardından Piran ve Palu düşer.

Ayaklanmanın sonu yakalanmıştır. Ayaklanmanın önderlerin çoğu ya komplolarda öldürülecek, ya yakalanacak, ya da teslim olacaktır.

Güney ve batıdan sıkıştırılan Şeyh Said, Genç taraflarına çekilir. 15 Nisan'da Genç düşer. Aynı gün, Varto yakınlarında Çarbax köprüsünde, Cibran aşiret reislerinden Kasım'ın rol aldığı bir pusu sonucu yakalanır.

Böylece 8 Şubat'ta başlayan ayaklanma, nisan ayı sonlarında bastırılır; ama katliamlarla, ve ardında kahramanlıkları, ihanetleri ve büyük bir tarihsel gerçekliği bırakarak...

Ayaklanmanın sonuçları:

Ayaklanma ve bastırılması, Türk ordusunun tüm Kuzey-Batı-Kürdistan'a yayılmasına gerekçe oldu. Nitekim Türk ordusu, Ağrı ve Dersim hariç olmak üzere, her tarafa yayıldı. Önce mecburi iskan yasası çıkarıldı. 1505 sayılı kanunla hükümete istediği toprağı karşılıksız istimlak hakkı verildi. 1515 sayılı kanunla da uygulamanın kapsamı genişletildi. Elkonulan topraklar ya milis ağalara ve göçmenlere verildi, ya da devlet çiftlikleri haline getirildi.

İkinci bir uygulama olarak 20 Nisan 1925 tarih ve 134 nolu mülki idare kararıyla Kürdistan dilimlere bölünerek buralara her konuda yetkili sömürge valiliği karakterinde askeri müfettişler atandı. Askeri valiler, ilk uygulama olarak, halktan zorla silah topladılar. Bu şekilde 3000'i mavzer olan 160.000 silah toplatıldı. Askeri valiler baskı, sindirme, katliam ve halkın iliğine kadar sömürülmesini politika yaptılar. Diğer bir uygulama olarak milis-çetecilik geliştirildi. Sadece ayaklanma içinde uşak aşiret egemenleri ve toprak ağalarının öncülüğünde oluşturulan çete birliklerinin yanısıra, ayaklanma bastırıldıktan sonra da milislik yasa düzeyinde kurumlaştırılır.

Türk ordusu yayıldıkça, gittikçe güçsüzleşen, birbirinden kopuk, bir yerde yenilgiye mahkûm aşiret ayaklanmaları (direnmeleri) gelişti. Kobin, Bekiran ve Reşkotan direnmesi bunların başında gelmektedir. Türk ordusunun 44. Tümeninin 12. Alayını imha eden ayaklanma, Ağustos 1925'te bastırılabildi. Hazo'da Aliye Yunus direnmesi Ocak 1926'da bastırılır. Nusaybin ve Midyat aşiretlerinin katıldığı Haco Ağa direnmesi ardından benzer soykırımcı bastırma hareketi burada da tekrarlanır. Türk ordusu yayılmasını Pervari, Şırnak üzerinden Beytülşebap'a, Uludere'ye kadar sürdürür. Garissan ve Çemeşeyan'da büyük direnişler olur.

Ayaklanmanın diğer bir sonucu, İstiklal mahkemeleridir. İstiklal mahkemeleri, savaş alanından daha çok can aldı demek, yanlış olmayacaktır. Bu mahkemeler, ortaçağ engizisyon mahkemelerini çok çok aşan soykırım mahkemeleridir. Galip, Türk ordusudur. Sanık, Kürt halkıdır. Hedef Türkün gücünün gösterilmesi, Kürt halkının ortadan kaldırılmasıdır. Ne mahkemenin ne de hakimlerinin hukukla ilişkileri yoktu. Ayaklanma bahane edilerek, ayaklanmaya bulaşmayanlar da yakalanıp, uydurma yargılamalarla idam edildiler. Mahkemelerin dayak ve işkence hakkı da vardı. İş şansa bırakılmıyor, karar anında uygulanıyordu. Rüşvet ve halkın soyulması yasal bir işlem olarak uygulanıyordu. Mahkeme başkanları amaçlarını çok net koyuyorlardı: "*Ayaklanma bağımsız bir Kürdistan kurmak amacıyla çıkmıştır. Birçok seneler bu amaç için çalışılmış olduğu kesindir. Bu ruhun ölmesi ve öldürülmesi en kutsal milli bir görevdir. Bunun için Kürdistan'da baş olabilecek zararlı kimselerin kesinlikle affedilmemesi gerekir.*" (İstiklal Mahkemeleri, Ergün Aybars S. 138) 14 Nisan'da Cibranlı Halid, Yusuf Ziya, Molla Abdurrahman, 17 Nisan'da Şeyh Eyüp ve Dr. Fuad, 27 Mayıs'ta Şeyh Abdulkadir ve oğlu Mehmet, Kemal Feyzi, Kör Sadi, Hacı Ahdi, 46 kişi ile beraber 10 Mayıs'ta yargılanması yapılan Şeyh Said ve beraberindekiler 28-29 Mayıs gecesi idam edilirler. İdamlar sadece Diyarbakır'da olmaz. İlçelerde ve yollarda yüzlerce kişi öldürülmektedir. Eylül ayında Elazığ'da idamlar devam eder. 23 Kasım'da Dersim mebusu Hasan Hayri idam edilir. 13 Ocak 1926'da Bakiran, Reşkotan ayaklanmasının başı olarak gösterilen 14 kişi idam edilir. İdamların sayısını vermek olanaksızdır. Çünkü idam edilmek istenen, Kürt ulusudur.

Ayaklanmanın diğer bir sonucu da, etkilerini Türk halkı üzerinde göstermesidir. Gerçekte de, Kürdistan'la ölçülmezse bile İstiklal mahkemeleri Kürdistan'da da çalıştı. Burjuva muhalefet, basın ve komünistler yargılanarak susturuldular. **Bir daha ortaya çıktı ki, Türkiye'de burjuva anlamda bile olsa, demokrasi sorunu, Kürdistan halkının özgürlük sorununun çözümünden geçer.**

Şeyh Said ayaklanması ve emperyalizm

Ayaklanma çıkmadan çok önce Türk devleti ile emperyalist devletler, Kürdistan'ın statüsü üzerine anlaşmışlardı. Kürdistan'ın en büyük parçası Türk devletine bırakılmış, emperyalist devletler Kürt halkının asimilasyonunu öngören Misak-ı Milli programını onaylarlar. Ne Fransızlar, ne de İngilizler denetimlerindeki Kürdistan parçalarına bir şey vermeyi programlamazlar. İki emperyalist devlet de Arap burjuvazisinden yana kesin tercihini yapmıştır. İngiliz ordusu, ayaklanma içinde olan Güney Kürdistan halkına hiç de kemalistlerden daha insancıl davranmamaktadır. Dolayısıyla Kürdistan'da çıkacak bir ayaklanmadan ne Türk, ne Arap, ne de Fransız ve İngiliz burjuvalarının kârı olamaz. Çünkü bunlar statükoda anlaşmış; çelişkileri tali konular üzerine idi. Halbuki Kürt halkının ayaklanması statükoyu parçalıyordu.

Kaldı ki, kemalist burjuvazi emperyalistlere mali, ticari ve siyasi her türlü tavizi vermişti. Bir yerde Kürdistan'a karşı sayılan güçlerin çıkarları birleşmişti.

Diğer yandan Kürt hakim sınıfları politik bilinç, örgütlenme ve etkinlik olarak herhangi bir dış güçle dayanışma, ittifak, diplomatik, ekonomik vb. ilişki içinde olacak düzeyde değillerdi. Savaş içinde bile ayaklanma önderlerinin niyeti aşan bu yönlü bir pratikleri yoktur.

Diğer yandan Kürt halkının doğru ve meşru ayaklanmasına karşı kemalist devlet, emperyalistlerle işbirliği yaptı. Türk ordusu Fransız bölgesinden geçerek Mardin'e çıkarma yaptı. Bu yönetim, bu aşağılık işbirliğini 1921 Ankara Antlaşması gereğince yaptı.

İngilizler, ayaklanmadan uzak kaldılar. Ayaklanmanın etkilerinin işgallerindeki Güney Kürdistan parçasına sıçramaması için önlem aldılar, sınırı tuttular, gelen mültecilerin çoğunu ya tutukladılar ya da geri çevirdiler. Halkın tepkisini almamak için sürgündeki Şeyh Mahmud'u Kürdistan'a geri getirdiler. Dönemi yıllar sonra İngiliz gizli belgelerinden inceleyen Türk tarihçi Doç. Dr. Ömer Kürkçüoğlu şunları yazıyor: "*Bu konuda, İngiltere'nin kesin rolünü ortaya koyacak bir belgeye rastlayamadık*" (Türk-İngiliz İlişkileri S. 310)

Kürkçüoğlu, konuyla ilgili bir İngiliz Dışişleri Bakanlığı belgesinden de sözediyor. Belgede şu görüşlere yer veriliyor: "*Ayaklanmayı Türk hükümeti çıkarmış olabilir. Ya da ayaklanmayı bahane ederek Musul'a girebilir. Türklerin bir amacı Musul'daki Kürtleri İngilizlerin denetiminden kurtarmak, çünkü, Musul Kürtleri zamanla bağımsız bir Kürdistan fikrinin çekirdeğini oluşturabilirdi. Böyle bir Kürt devleti, şimdi Türkiye'nin yönetimi altında bulunan bazı toprakları da elde etmek isteyebilecektir.*"

Gerçek bu kadar açık. Pişkin Kemalizm, emperyalizmin uşaklığı karakterine bakmadan, Kürt halkının haklı ayaklanmasına emperyalizmin kışkırtması, gerici ayaklanma damgasını vurdu.

Türk solu, şovenizmde Kemalizmle yarıştı. Hesabını ağır ödedi. Emperyalizme ekonomik ve siyasi bağımlılık içinde olan Kemalizmin, emperyalizmle sömürgeci paylaşım dışında ne gibi bir çelişkisi olabilirdi?

Türk burjuvazisi askeri ve siyasal zoru temel alarak, Türk uluslaşmasını Kürdistan'a yaymak için katliamlar geliştiriyor, bir halkı yokediyordu. Böyle gerici bir amaç ve güce karşı, siyasal perspektiften, örgütlenmeden, ulusal gelişmeden ve amaçtan, siyasal ittifak ve destekten yoksun, parçalanmış ve geri; varlığına yönelen saldırıya karşı, yalnız, ve yalnız kendi varlığını korumak için ayaklanan Kürt halkının savaşı haklı ve kutsaldı.

İdam Edilen Şeyh Said Ayaklanması Liderlerinin Kürt Halkına Son Vasiyetleri:

Şeyh Said: ***"Dünya yaşantımın sonu geldi. Ulusum için kurban edildiğimden dolayı pişmanlık duymuyorum. Yeterki torunlarımız bizi düşmanlarımızın önünde mahçup bırakmasınlar."***

Cibranlı Halid (Varto): ***"Karşınızda yalnız değilim. Arkamda İran, Mezopotamya ve Türkiye'de muazzam bir Kürt ulusu bulunmaktadır. Bugün beni asıyorsunuz, fakat hiç şüphemiz yoktur ki yarın torunlarımız da sizleri yok edeceklerdir."***

Şeyh Abdülkadir (Şemdinli): ***"Zaten sizler yakma ve harap etme konusunda büyük bir şöhrete sahipsiniz. Burasını da Kerbela'ya çevirdiniz. Şunu biliniz ki dehşet ve insafsızca sömürü ile şan ve şeref kazanılmaz."***

Yusuf Ziya (Bitlis): ***"Bize mevki ve rütbe bahşetmek suretiyle bizi aldatabilirsiniz endişesi içindeydim. Şükür Allaha ki bizi mermi ve iple karşılıyorsunuz ve bundan dolayı biz hiç pişman değiliz. Verdiğiniz ders sayesinde torunlarımız öcümüzü alacaklardır."***

Doktor Fuad (Diyarbakır): ***"Vatanım için yiğitçe kurban olmayı daima düşünürdüm. Şüphesiz ki asılmakta olduğumuz bu toprağa bağımsızlık bayrağı dikilecektir."***

Avukat Tevfik (Diyarbakır): ***"Cesedimi bütün dünyaya gösteriniz ve herkes bilsin ki kişisel haklar için değil, ulusal haklar için savaşıyorum. Yaşasın Kürdistan!.."***

Koçzade Ali Rıza (Bitlis): ***"Elimdeki silahı ulusuma karşı kullanmayıp düşmanımız Türke karşı yöneltmiş olduğumdan dolayı mutluyum. İşte şimdi hayatımı Kürtlük için kurban ediyorum."***

Şair Molla Abdurrahman (Siirt): ***"Sefiller!.. Sizi ayağımızın altında çok alçak ve küçük görüyorum. Biliniz ki Kürt bir ağaç değildir, ölür fakat eğilmez!.."***

Hizanizade Şair Kemal Fevzi (Bitlis): ***"Cennet Kürdistan bizimdir. Ev sahibi biziz ve kim ne derse desin biz yine içeri gireceğiz, buna hiçbir güç engel olamaz, çünkü O bizimdir..."***

SHP Heyetinin Köln Toplantısı Komediye Dönüştü

12 EYLÜL FAŞİZMİNİ AKLAMAYA ÇALIŞARAK İNSANLIK DEĞERLERİNE SAHİP ÇIKILAMAZ

Faşizmin "solu" ve "sosyal demokrasisi", misyonunu daha iyi gerçekleştirebilmek için son günlerde kolları sıvamış görünmektedir. Bir yandan sosyal-şoven ve reformist "sol", her türlü ihanet batağına en soysuz bir biçimde yatmaktan tereddüt etmemekte, faşizmden icazet alabilmek uğruna en yüce insanlık değerlerini fütursuzca ayaklar altına alabilmektedir. Kimileri sansasyonel biçimlerde bizzat faşist rejimin eliyle öne çıkarılırken, kimileri havadan uçaklarla ihanetin derinliklerine atılmakta ve kalanları ise aynı akibete uğramak için pılı-pırtıyı toplamış, elindeki lokmayı atması için sahiplerinin gözlerinin içine yalvarırcasına bakan sadık hayvanlar misali, Avrupa'nın şurasından-burasından faşizmin bir "geri dön" işaretini beklemektedirler.

Beri yandan, majestelerinin muhalefeti niteliğindeki 12 Eylül faşist rejiminin "sosyal demokrasisi" ise, çeşitli kollardan Avrupa'da adeta cirit atmaktadır. Fikri Sağlar başkanlığındaki bir SHP heyeti Belçika, F. Almanya ve İsveç gibi ülkelerde ikiyüzlülük ve sahtekarlığın envai türlüsünü sergileyerek dolaşırken, bir canlı cesetten farkı kalmamış olan Ecevit de, Danimarka'da çeşitli girişimlerde bulunmaktadır.

Buna bir de Özal'ın Davos manevralarını eklersek tablo bir yanıyla tamamlanmış oluyor. Bir yanıyla diyoruz, çünkü tablonun bütünüyle tamamlanmasından söz edebilmek için, emperyalizmin daha geniş boyutlu çaba ve tezgahlarını da saymak gerekecek.

Kuşkusuz tüm bu yaşananlar, görünüşte değişik amaçlarla ve birbirleriyle fazla bağı yokmuşçasına ortaya çıksa da, özünde amaç aynıdır ve tektir: Alabora olmak üzere yan yatmış bulunan TC gemisini kurtarmak. Güçlü kasırgaların etkisiyle beşik gibi sallanan ve çatırdayan TC adındaki bir köhnemiş tekneyi kurtarmaya kalkışmanın beyhude bir çaba olacağı açık. Açık olan ve her geçen gün daha da iyi açığa çıkan bir gerçeklik daha var ki, o da, bu beyhude çabanın sahiplerinin giderek daha hızlı bir biçimde ortak bir payda da birleştikleridir. Nedir bu ortak payda? Elbette ki, korumaya, kurtarmaya çalıştıkları kemalist-faşist rejimi tehdit eden kasırgaya, güce karşıtlıktır. Bu gücün, ordusuyla-ARGK, cephesiyle-ERNK ve partisiyle-PKK Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesi olduğunu belirtmeye bile gerek yoktur sanıyoruz. Evet, sömürgeci-faşist TC'yi şu ya da bu biçimde ayakta tutmaya çalışan ve birbirlerinden çok farklı gibi görünen tüm güçlerin birleştikleri ortak payda, Kürdistan halkının bağımsızlık ve özgürlük mücadelesine karşıtlık noktası olmaktadır. Adları, sıfatları ve ünvanları ne olursa olsun değişmiyor, pratik gerçeklik budur.

Çeşitli güçlerin, özellikle de kendilerine sol sıfatlar yakıştıranların bu içler acısı durumları en geniş biçimlerde izah edildi, kimlerin ne adına neleri faşizme peşkeş çektiği anlatıldı, daha da anlatılacak. Ancak biz bu yazımızda belirtilen çerçevede, bugünlerde çeşitli Avrupa ülkelerinde dolaşmakta ve en çirkin sahtekarlık ve utanmazlık örnekleri sergilemekte olan SHP heyetinin durumuna değinmek istiyoruz.

Faşizme Hizmette Özgürsünüz Baylar Fakat Direnişçi, Soylu Değerlere Sahip Çıkarak Değil!

Genelde sosyal demokrasinin misyonu biliniyor. Türkiye'de ise 12 Eylül faşizminin kamçısı altında kurulup geliştirilen HP, SODEP, SHP ya da DSP gibi partilerin ne kadar "demokrat" olup olmadıkları biliniyor. Bu anlamda, SHP Genel Sekreteri Fikri Sağlar başkanlığındaki bir heyetin Avrupa'da çeşitli biçimlerde ve en ince sahtekarlıklarla faşist rejimi aklamaya çalışmasının yadırganacak fazla yönü yoktur. Fakat ilginç olan ve üzerinde durulması gereken yön, faşizme böylesine ince yöntemlerle hizmet sunulurken, bunun görünüşte devrimci-direnişçi değerlere sahip çıkılarak yapılmasıdır.

SHP heyetinin 6 Şubat 1988 tarihinde Köln'de yaptığı toplantıda bunun açık ve ilginç örnekleri yaşandı. Toplantı baştan sona kadar gerçek anlamda bir komedi niteliğindeydi. Zira görünüşte konuşmacıların tümü 12 Eylül faşizmini yermekte idi; demokrasiden, insan haklarından, işçi ve emekçi haklarından, çağdaşlıktan söz etmekte ve bunların savunucusu olduklarını iddia etmekteydiler. Oysa aslında yapılan ise, faşist rejimin savunuculuğundan, faşizme hizmetten başka bir şey değildi.

Birkaç somut örnekle durumu daha da açık izah etmek yarar var. En başta SHP heyetinin bileşimi bile asıl amacın ne olduğunu anlamaya yeterli. Fikri Sağlar dışında tümü de Kürdistan kökenli olan bu heyetin bu biçimde oluşturulması bile, asıl amacın, 12 Eylül faşist rejimine değil, Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesine karşıtlık olduğunu göstermeye yeterliydi. Nitekim konuşmalardan ortaya çıkan da bu oldu.

Mersin sermayesinin sözcüsü bay F. Sağlar, daha söze başlarken sahtekarlıktan yola çıkarak, kitlelere "*Size İzmir ve Çukurova emekçilerinden selam getirdim*" tarzındaki hitaplarla, sermayenin sözcüsü kimliğini maskeleyebileceğini sandı. Hatta sahtekarlıkta çok daha ileri giderek, "*Size Diyarbakır cezaevinde direnenlerden selam getirdim*" diye direnişe de sahip çıkmaya çalıştı. Fakat bunun ne büyük bir sahtekarlık olduğu daha sonraki konuşmasında açıkça ortaya çıktı. Her türlü düşünce özgürlüğünden yana olduklarını öne süren F. Sağlar, hemen ardından da "*Ama düşüncenin şiddet yoluyla kabul ettirilmesine karşıyız, tavrımız bu konuda nettir*" gibi sözler sarfederek sinsiliğin ve ikiyüzlülüğün ince bir örneğini sergiledi. Yani SHP Genel Sekreteri hem Diyarbakır zindanlarındaki direnişe sahip çıkar görünüyor, hem de bu direnişçilerin yoldaşlarının kahramanca geliştirdiği ve 12 Eylül faşizmini dize getiren silahlı mücadelesine karşı olduğunu söylüyor. Fakat kitlelerin bunu —ve buna benzer aldatmacaları— artık yutmayacağı, bizzat o toplantı zemininde ilerici ve gerçek demokratlardan gelen şiddetli protestolarla açıkça anlaşıldı. Salondaki dinleyicilere söz hakkı verilmemesine rağmen, F. Sağlar'ın bu ikiyüzlüce tavrına karşı salonun çeşitli yerlerinden itirazlar yükseldi; bu tavrın bir aldatmaca olduğu ve özünde —eleştirir göründükleri— K. Evren'in tutumundan fazla farklı olmadığı dile getirildi. Ve bay Sağlar, heyetiyle birlikte salondaki dinleyiciler tarafından yuhalanarak protesto edildi.

Bu baylar artık kitleleri, ilerici insanlığı aldatamayacaklarını ve kimseye demokrasi dersi veremeyeceklerini anlamalıdırlar. Her türlü düşüncenin özgürce savunulmasından yana olduklarını ve hemen ardından da "ama şiddet yoluyla değil" diyerek, faşizmin ekmeğine yağ süren bu baylara sormak gerekir: Ya peki faşizm her türlü düşünceyi şiddet yoluyla, faşist terörle sindirir ve yasaklarsa ne yapmalı? Devrimci düşünce faşist şiddete karşı devrimci şiddetle savunulmalı ve direnilmeli mi, yoksa faşizmin kanlı çizmesinin altına boynunu onursuzca uzatıp teslim mi olmalı? Elbette ki, devrimciler için olduğu kadar, ilerici ve demokratlar açısından da tutulması gereken yol onursuzluk yolu olamaz.

Burada SHP ve Genel Sekreterinin demokratlığını tartışmayacağız. Ve kuşkusuz bu bayların, 12 Eylül faşizmine hizmeti bir yana bırakıp silahlı mücadeleden yana tavır takınmalarını bekleyen de yok. Fakat şu gerçekliği iyice anlamalıdırlar: Evet baylar, faşizme hizmet etmekte özgürsünüz, istediğiniz kadar üstü örtülü biçimlerde 12 Eylül faşizmini savunabilirsiniz, ancak soylu, direnişçi değerlere sahip çıkarak değil. Yüce direniş bayrağını cezaevlerinde de, dağlarda da hep yükseklerde tutmak için ve 12 Eylül faşizmine karşı değerlerini korumak uğruna oluk oluk kan akıtanlar buna izin vermeyecektir. Nitekim Köln toplantısında da bu gerçeklik bir kez daha kanıtlanmış oldu. Faşizme hizmet edenlerin bu soylu değerleri ağızlarına almalarına kitleler de izin vermiyor.

Evren'i Eleştiri Adı Altında, 12 Eylül Faşist Rejimi Temize Çıkarılmak İsteniyor

Avrupa'nın çeşitli ülkelerini dolaşan SHP heyetinin bir diğer misyonunun da TC'nin "demokrasiye geçiş" aldatmacalarına Avrupa'yı inandırmaktır. Kürdistan'daki silahlı direniş mücadelesi karşısında bunalımı giderek derinleşen faşist rejimin, kendisini Avrupa emperyalistlerinin kucağına atmak, sorunlarını onların üzerine yığmak için başta AT olmak üzere, çeşitli kuruluşların kapılarını nasıl aşındırdığı ve buralara girebilmek için nasıl çırpındığı bilinmektedir.

İşte SHP heyetinin önüne konan görevin, bir yönüyle de bu olduğu, Türk burjuva politikacılığının insana tiksinti veren o bayağı örneklerinin çokça sergilendiği Köln toplantısında da açıkça görüldü. Görünüşte herkes Evren'i ve 12 Eylül faşizmini eleştirdi, ama özünde yapılmak istenen, faşist rejimi aklamak hatta Avrupa seyahatleri planlayan faşist Evren'e bu alanda zemin hazırlamaktı. Ve bu çok sahtekarca bir biçimde, faşizmi eleştiri adı altında faşist katliamlar ve 12 Eylül faşist rejiminin işlediği insanlık suçları örtbas edebilmek istenerek yapıldı. Bunun en bariz örneği de Fikri Sağlar'ın —daha sonraki günlerde Türk burjuva basınında ve özellikle de Tercüman'da abartılan— konuşmalarında görüldü.

Örneğin F. Sağlar, konuşması boyunca 12 Eylül rejiminin gerçek yüzünü ve katliamlarını örtbas edebilmenin yoğun çabası içerisinde iken görünüşte rejimi eleştirmekte idi. Bunu ne kadar becerebildiği tartışılabilir ama, amacının faşizmi temize çıkarmak olduğu tartışma götürmeyecek kadar açıktı. Bu nasıl yapıldı?

Herkes kabul eder ki, eğer 12 Eylül faşist rejiminin yaptıklarından söz edilecekse, en başta Kürdistan ve Türkiye halklarına ve devrimci-ilerici güçlerine yönelik faşist katliamlardan, işkencelerden, kalanlara da yaşamı nasıl zehir ettiğinden söz edilmelidir. Bütün bunlardan ısrarla kaçınarak "şeriat tehlikesinden", "Rabıta"dan faşist rejimin biricik suçu buymuş gibi söz etmek sahtekarlıktan da öteye bir komedi niteliğindedir. Zaten F. Sağlar'ın konuşması da bir komedi oldu. Diyarbakır zindanlarındaki direnişe sahip çıkarak bunun direkt bir uzantısı olan silahlı direniş mücadelesine karşı olduğunu ilan ediyor. Rabıta'dan, Şeriat'tan dem vurularak faşist Evren'in katliamları gözardı ediliyor. "*12 Eylül öncesinde terör vardı, sonrasında da insanlar intihar ediyor*" diyor F. Sağlar. Elbette ki, insanların intihar ettikleri doğrudur, fakat bunu öne çıkarıp faşist devlet terörünü gözardı etmek, hem de bunu 12 Eylül'ü eleştiri adı altında yapmak komedi oluyor. Ve tüm bunlar Türkiye ve Kürdistan'da dizginsiz bir faşist terörün estirildiği, Kürdistan halkı üzerinde geniş boyutlu katliam planlarının yapıldığı, başta Diyarbakır olmak üzere Eskişehir, Aydın, Mersin vb. zindanlarda faşizme karşı dişe diş bir mücadelenin sürdüğü ve salt Diyarbakır zindanlarında ikibin savaş esirinin açlık grevinde bulunduğu bir dönemde yapılıyor.

Böylesi bir ortamda "şeriat tehlikesinden", "Rabıta'dan", "Hacıbektaşın delikli taşı" gibi hikayelerden ve "davulcu damat" maskaralıklarından söz etmekle kime ve neye hizmet sunulduğunu anlamak zor değil. Şu da bilinmeli ki, faşizmi temize çıkarıp 12 Eylül rejimine Avrupa kapılarını açmaya çalışmakla halkın sözcüsü olunamayacağı gibi —çünkü bunda emekçilerin hiçbir yararı yoktur— böylesi bir çabanın sosyal demokratlıkla, çağdaşlıkla, insan haklarıyla, kısacası insanca değerlerle hiçbir ilgisi de olamaz.

Bu arada bir noktaya daha değinmekte yarar var. Köln toplantısında F. Sağlar'ın kıyısında sığıntı gibi yer alan DİSK Avrupa Temsilcisi Yücel Top'un sarfettiği sözler gerçekte Türkiye işçi sınıfı adına onur kırıcı nitelikteydi. Y. Top, DİSK Genel Başkanı A. Baştürk'ün onayıyla bu toplantıya katıldığını açıkladıktan sonra, işçi sınıfının temsilcisi olarak böylesi bir toplantıda SHP heyetinin yanında yer almaktan gurur duyduğu yolunda talihsiz sözler sarfetti. Bu utanç verici sözlerin Türkiye işçi sınıfının temsilcisi sıfatıyla yapılmasının büyük bir talihsizlik olduğunu ve Türkiye işçi sınıfının bu tür soysuzluklara sessiz kalmaması gerektiğini düşünüyor ve kalmayacağına inanıyoruz.

Sonuç olarak, şunu belirtelim ki, kemalist-faşist rejim Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesi gibi güçlü bir kasırganın etkisi altında hurda bir tekne gibi çatırdamakta ve gün geçtikçe daha çok yan yatmaktadır. Faşizmi aklamaya ve faşist rejime Avrupa kapılarını aralamaya çalışarak bu hurdanın okyanusa gömülmesini engellemek olanaksızdır. Bunu SHP, DSP vb. gibi, kitleleri aldatmaya çalışarak ve faşizmi eleştiriyor görüntüsü altında yapmak ise beyhudeliğin de ötesinde sadece gülünç olmaktadır.

Mısır ile Türkiye arasındaki askeri-siyasi dayanışma artıyor
Mısır Devlet Başkanı Hüsnü Mübarek'in Ankara Ziyareti Neyi Amaçlıyor

Mübarek ABD, İngiltere, Batı Almanya, Fransa, İtalya, Fas, Tunus, Yunanistan ve daha birçok ülkeyi kapsayan gezilerinin sonuncusunu, ''programsız'' bir şekilde Ankara'ya yaptı. 6-7 Şubat tarihlerinde olan ziyaret ve görüşmelerin içeriği ya gizlendi ya da genel izahlarla geçiştirildi.

Tarih boyunca düşman olan iki yönetim arasında birden bu yakınlığın doğması; iki rejimin karakteri ve gündemlerindeki sorunlar gözönüne alınınca, gezinin amacı ortaya çıkmaktadır.

Gezi ve görüşme gündemini ABD belirlemektedir. Nitekim Mısır, oluşturmak istediği Çevik Kuvvetler için Türkiye'nin desteğini aramaktadır. Bu kuvvetlerin, Körfez'de —yani Irak rejimini yaşatmak için— kullanılması hedeflenmektedir. Bilindiği üzere Mısır, Irak'ta büyük askeri birlikler ve teknisyenler bulunduruyor.

Gezinin diğer bir amacı, Filistin'deki son halk direnmesidir. Direniş, İsrail'in yanısıra Mısır ve Filistin politik gericiliğini zorlamakta ve oyunlarını bozmaktadır. Mısır, Filistin sorununu, bölgede uluslararası bir konferans düzenleyerek, tasfiyeyi amaçlamaktadır. Türkiye bu konuda kapalı durmakta, konferansın bütün bölge sorunlarını açmasından kuşku duymaktadır. Son olarak —FKÖ (Filistin Kurtuluş Örgütü) temsilcisinin, Y. Arafat'ın mesajıyla Ankara'ya gitmesinden sonra— K. Evren'in karşı mesajı, Türk devletinin Filistin ulusal hareketine karşı tasfiyeci çalışmalarını arttırdığını göstermektedir.

Dolayısıyla içeriği gizlenen görüşmeler, daha çok Pentagon kontrolündeki askeri ve siyasi işbirliği görüşmeleridir. Daha önce bu işbirliği doğrultusunda Mısır'a verilen 100'ün üzerinde F-16 savaş uçağı, satış adı altında Türk hava kuvvetlerine aktarılmış ve Türkiye-Mısır askeri ilişkilerinde sürekli artış izlenmişti.

ABD, Ortadoğu'ya —İran-Irak odağı, Kürdistan ve Lübnan-Filistin odaklarına— yönelik yeni yönelimler içindedir. Türk ordusu bu yeni yönelimde rol alacak baş güç olarak hazırlanmaktadır. Son ordu hazırlıklarına bakılırsa, bu durum rahatlıkla görülür.

O zaman Ankara'nın, gericiliğin kabesi durumuna gelmesi ve bütün yolların önce Ankara'dan geçmesinin fazla kapalı bir yanı kalmamaktadır.

Mısır'ın çoğu ülkenin -özellikle siyasal olarak kendisine yakın emperyalist ve kapitalist ülkelerin- desteğini istediği planı, İsrail ve Filistin halkı arasındaki savaşın durmasını hedeflemektedir. Açıkça Filistin halkına direnmeyin denmektedir. Buna karşılık İsrail'den istediği teahhüt şiddetini durdurması ve sorunun bölgesel bir konferansa getirilmesini kabul etmesidir. Mübarek planında, durumu kontrolle yetkili uluslararası barış gücünün konumlanması da var.

Filistin ulusal kurtuluş mücadelesine düşmanlığı pratikte ispatlanmış Mısır'ın, burjuvazisinin, Filistin halkının dostu görünmesi ne denli ilginçse, Mübarek'in barış (!) planı için faşist Türk rejiminden destek araması daha da ilginç olmaktadır. Yaser Arafat'ın özel temsilcisi Abdurrahim Ahmet'in gayri-resmi görüşmelere iştirak etmesi, Filistin halkı adına şanssızlıktır.

İki rejim, Filistin halk hareketinden korkmaktadır. Korkuları bunu da aşmaktadır. Bölgedeki halk hareketlerine karşı genel konumlanmaları benzer olan iki rejimin devlet başkanlarının görüşmesi, Filistin halk hareketinin tasfiyesini ve onun da ötesinde Körfez savaşı ile Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesine karşı hazırlıklarındaki işbirliğini artırmayı hedeflemektedir.

Filistin halkıyla dayanışma gösteren kitleyi joplayan bir rejimin Filistin halkının çıkarını savunması sözkonusu olamaz.

Mısır'ın Siyasal Konumu

Uzun Osmanlı sömürgeci egemenliğinin ardından, emperyalizmin mandater yönetimi altına giren Mısır'da ilk köklü değişiklik, 1950'lerin başlarındaki radikal darbe ile oldu.

Nasır öncülüğünde, ordu subaylarının ağırlıklı olduğu orta-küçük-burjuva yönetim, anti-emperyalist, anti-siyonist bir politika güttü. En çok nüfuslu ve en çok gelişen Arap ülkesi olan Mısır'ın konumu, Arap alemindeki gelişmeleri koşullandırdı. 1956'da İngiltere, Fransa ve İsrail'in ortak saldırısını Mısır, sosyalist sistemin aktif desteğini alarak, boşa çıkardı.

Türk devleti, Kanal Savaşı'nda aktif olarak emperyalistlerin saflarında yer aldı. Suriye'yi tehdit ederek, Suriye sınırına asker yığdı.

İsrail'e karşı Arap aleminin en büyük gücü olan Mısır, 1967 savaşına kadar bu konumunu sürdürdü. Nasır'ın ölümü ve Enver Sedat'ın başa geçmesi, aynı zamanda Mısır'ın emperyalizmin ekonomik, siyasal bağımlılık çemberine sürüklenmesine denk geldi. Enver Sedat, ABD'nin denetiminde, İsrail'le "Camp David Antlaşması"nı imzalayarak, Arap alemine ihanet etti. Bu gelişme Suriye, Libya, Güney Yemen, Filistin ve Cezayir'den oluşan Arap radikal cephesini oldukça zayıflattı.

Mısır, bundan sonra Arap gericiliğini bütünleştirmeye çalışarak, hızla silahlandırıldı. ABD Çevik Kuvvetleri'ni üslendirdi ve ortak tatbikatlar yaptı. Buna bağlı olarak Mısır'da yoksulluk, sosyal çelişkiler arttı. Zaman zaman halk ayaklanmaları oldu. 1982'de Enver Sedat öldürüldü. Mısır, zaman zaman Libya ile savaş durumuna geldi. Sudan ve Ürdün'le ortak pakt oluşturmaya çalıştı.

Arap aleminden tecrit olan Mısır, gerçekte Arap gericiliğinin kalesi oldu. Amman'da son yapılan Arap Zirvesi ile Mısır, Arap alemine dönmeyi ve birleştirici gerici askeri ve siyasal etkinliğini arttırmayı hedefledi.

Mısır, Türkiye, Pakistan ve İsrail ile beraber, emperyalizmin bölgede en çok rol verdiği devletlerin başında gelmektedir.

Fakat, ekonomik-sosyal sorunları, Körfez'e uzaklığı ve Arap radikal güçleri ile çelişkilerinden dolayı, Mısır rolünü tam oynayamamakta, Türk devletinin rolü daha da artmaktadır.

Mısır, son olarak, "Arap Çevik Kuvvetleri"ni oluşturmayı hedeflemektedir. Benzer güçleri Türk ordusu da oluşturmaktadır. İki ordu da ABD tarafından yönlendirilmektedir.

Ekonomik ve ticari olarak birbirine birşey veremeyecek olan Mısır ve Türk devletleri arasındaki ilişkiler, tümüyle askeri amaçlıdır.

DAVOS ZİRVESİ

Ocak ayının son günlerinde İsviçre'nin Davos kentinde Yunan ve Türk Başbakanları Papandreu ile Özal biraraya geldiler. Gerek görüşme öncesinde gerekse görüşme sonrasında Türk ve dünya basını ile politik çevrelerde öylesine bir imaj bırakılmak istendi ki, 600 yıla yakın süregelen anlaşmazlıklar bir çırpıda çözümlenmeye doğru ilerlemeye başladı. Oysa gerçekten iki ülkeyi daha da doğrusu Türkiye'yi böylesi bir ortam yaratmaya iten nedenler, onun diyalog yanlısı ve barışsever özelliğinden kaynaklanmıyor.

T. Özal

A. Papandreu

Her şeyden önce ikidebir soydaşlarını bahane ederek saldırgan ve faşist politika güden TC'dir. Türkiye her fırsatta Yunanistan'daki Türk azınlığı gündeme getirirken, 1964'de İstanbul'da malları gaspedilen Rum azınlık maselesini örtbas edemez. Kıbrıs'a saldırıp parçalayan kendisidir. Tarihsel olarak Yunanistan'ın bir parçası olan Ege (Yunan) adalarında hak iddia eden ve Ege'de provokasyonlar yaratan Türk devletidir.

Türk Yunan anlaşmazlığında herkes de bilir ki, gerek Ege sorununda olsun, gerekse Kıbrıs ve diğer meselelerde olsun hak iddia eden daima Türk tarafıdır. Bunun anlamı ise mevcut statükonun tanınmayarak kendi lehine bozmak istemesidir. TC, bir yandan Lozan'a sarılmakta ama onu basamak ederek daha fazlasına sahip olmaya çalışmaktadır. Gerçekte Lozan kararları ile yetinse, Lahey Adalet Divanı'na gitmekten çekinmezdi. Oysa onun emeli Ege'de birtakım imtiyaz ve manevra alanına sahip olmaktır. Kendisi için vaz geçilmez saydığı bu ''hak''larından vaz geçmesi düşünülebilir mi? Bizce hayır. Peki öyleyse TC'yi Davos'ta Yunanistan'a taviz vermeye, sorunları **dondurmaya** -çözüm değil- iten nedir?

İki açıdan bakmak gerekir. Birincisi; TC'nin kendi iç sorunları, ikincisi; ABD, Avrupa dayatması ve bölgenin durumu.

Türkiye'de yalnız parlamento ile sınırlı bir boğuşma yok. Türk burjuvazisi kendi içindeki kapışmayı; MİT'ten orduya, polisten hükümetin bünyesine varana dek korkunç bir boyutta yaşıyor. Kürdistan'da tüm zapturapt tedbirlere rağmen, mücadeleyi değil ezmek, engel bile olamıyor. Dışta İran, Suriye, Yunanistan ve Bulgaristan'la sancılı ilişkiler içinde. AET'ye başvurunun kabul edilmesi, dış borçların ertelenmesi, yeni kredi kaynaklarının bulunması sorunu var. İran-Irak savaşının yarattığı kontrol dışı huzursuzluk vs.

ABD'nin Yunanistan'daki üsler sorunu bu yıl yeniden gündeme geliyor. İspanya'da bazı üslerini yitiren ABD, Yunanistan'da fire vermek istemiyor. Avrupa Türkiye'ye vermek istediği yardımlarda Yunanistan engelinin kalkmasını istiyor. ABD bölgede İran-Irak savaşından doğan boşlukta Türkiye'ye yeni roller yüklemek istiyor. Bunun dışında SSCB ile imzalanan silahsızlanma sonrasında, NATO'nun Güneydoğu kanadının sorunsuz olması, Reagan sonrası izlenecek politika için zorunlu. Çünkü ortamenzilli füzelerin sökülmesi konvansiyonel silahları ve asker sayısını öne çıkarıyor ki, Türkiye ABD'de sonra en fazla askere sahip.

Öte yandan Yunanistan'da kendi içinde önemli ekonomik ve politik sorunlarla karşı karşıya. Buna, savaş tehdidi de eklenirse önemli bir huzursuzluk kaynağı olduğu açık. Bu bakımdan kendi iç sorunlarını çözebilmek için, dışta sorunların çözmüş olmasa bile, geçici anlamda da olsa yumuşatma ve dondurma önemli bir rahatlamaya yol açacak.

TC, Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesine Yunan halkından gelebilecek destek ve dayanışmayı kesmek, AET'ye girişte ve Avrupa'dan gelecek krediler için Yunanistan engelini kaldırmak zorunda. Kendi içindeki çekişmenin giderek sertleşmesi ve Yunanistan'a karşı tamamen haksız konumda oluşu, iktidarın zayıflığından dolayı bu aşamada Batı da bir maceraya atılmasını engelliyor. Ortadoğu'da İran-Irak savaşının yarattığı statükosal boşluğu doldurma rolünü yerine getirmesi için Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesine karşı sonuç alması gerekiyor. İçte patlama noktasına gelmiş, ekonomik sorunlar TC'nin açmazı. Burada kısmen nefes alabilmek için dış borçların ertelenmesi ve kredi temini gerekiyor.

ABD ve Avrupa ise, TC'nin Kürt sorunu da dahil tüm bu açmazlarını baskı aracına dönüştürerek TC'yi Yunanistan karşısında bazı tavizlere zorladı. Bunlar Ege sorununda Lahey Adelet Divanı'na gidilmesi, Kıbrıs'tan Türk askerlerinin çekilmesi vb. konular TC bu konuda görüşmelerde ılımlı kabul edilinir bir tutum izledi. Buna karşılık, Yunanistan'ın AT ve krediler konusunda engel olmamasını bekliyor. TC jest olarak 1964'teki Rumların mallarını gaspeden yasayı yürürlükten kaldırdı. Kıbrıs, Atina ziyeretinde federe devlet olarak anıldı. Oysa daha önceleri bağımsız cumhuriyet olarak nitelendiriliyordu. TC'nin bu geçici tavizkar yaklaşımı, ABD ile Yunanistan ilişkilerinin düzelmesi ve üsler sorunundan pürüzlerin kalkması doğrultusunda ABD lehine bir ortam oluştu. Ancak tüm bunların geçici olduğu çok açık. Türkiye ne ''hak'' talebinden vazgeçer, ne de taşıdığı sorunları çözebilir. Sorun bünyeseldir. Türk burjuva düzenin temel taşları olan bu ögeler, devrim alternatifi dışında değişmeyeceğine göre sorunlar çözümlenemeyecek, yeni bunalımlar tekrar gündeme gelecektir.

★

ORTEGA: *"Barış Ama Diz Çökerek Değil"*

Nikaragua Devlet Başkanı Daniel Ortega, televizyonda yaptığı bir konuşmada siyasi tutukluların serbest bırakılması, Contralarla doğrudan görüşmenin kabul edilmesi, tutuklu Contraların Orta Amerika dışına çıkmaları kaydıyla serbest bırakılması kararlarını anlatırken, bunu şöyle tanımlıyordu: *"Bütün bunlar Nikaragua hükümetine, ülkemizin bağımsızlığını, hükümranlığını ve kendi yazgısını özgürce belirleme hakkını savunmakta birtakım bağlardan kurtarmış olacaktır."*

Ortega'nın bu açıklamaları, Nikaragua'ya karşı savaşan Contraların en büyük destekçisi ABD ve Reagan'ı şaşkına çeviriyor ve bunun neticesinde Reagan ve çevresinin, bu, Ortega'nın bir oyunudur feryatalarına rağmen, ABD Kongresi Contralara yapılacak olan yardımı onaylamıyordu.

Durum neydi? Yıllardan beri özgür seçimler, Contralarla doğrudan görüşme, af, basına özgürlük vb. gerekçelerle Nikaragua'yı barış ve demokrasi düşmanı olarak nitelendirerek Nikaragua devrimini boğmak isteyen ABD, şimdi neyi ileri sürecekti.

1984'te seçimlere katılarak parlamentoda yer alan 6 muhalefet partisi mevcut. Bunlar: Halkçı Sosyal Hıristiyan Parti, Muhafazakar Demokratik Parti, Sosyalist Parti, Maoist Parti, Komünist Parti ve Bağımsız Liberal Parti. Bunun dışında iki sendika ile altı mesleki kuruluştan oluşan Demokratik Koordinasyon isimli örgüt var. Ancak seçimler boykot edilmiş. Ve seçimler, ABD'li gözlemcilerin de açıkça söylediği gibi, son derece demokratik bir şekilde gerçekleşmişti.

Bir müddet sonra ileri gelen Contra liderlerinden Eden Pastora (ki daha önce Devrim Konseyi üyesi idi) ABD'ye alet olmamak için Nikaragua'ya karşı silahlı mücadeleye son verdi.

7 Ağustos'ta imzalanan 5 Orta Amerika ülkesini kapsayan, adını Kostarika Devlet Başkanı'nından alan Arias Planı'nın öngördüğü biçimde Nikaragua'da bazı ileri adımlar atıldı. Örneğin muhalefetin önemli bir sesi olan La Prenza gazetesinin yayınına müsade edilmesi. Siyasi tutukluların affı. Tutuklu Contraların ise Orta Amerika dışında başka bir ülkenin kabul edilmesi kaydıyla serbest bırakılabilecekleri açıklandı. Contralar ABD'ye gitmek istiyorlardı. Ancak ABD'nin daha düne kadar bizzat Reagan tarafından Amerikan ulusal kahramanları Lincoln ve Jefferson'la benzeştirerek özgürlük savaşçısı olarak ilan edilen Contralara kapıları kapadı. Sıkıyönetime son verildi. Contralarla görüşmelere başlandı. Kaldı ki bu öyle aldatmaca falan değildi. Çünkü sözkonusu görüşmeler geçtiğimiz yıl içinde Washington'da yapılan Amerikan Devletleri Örgütü (OAS) 17. Genel Kuruluna Ortega'nın sunduğu 11 maddeli planda da yer almaktaydı. Bu öneride Ortega: *"Ateşkes ilan edilmesi ve silahların teslim edilmesi halinde kendilerinin verilecek alana yerleşebileceklerini ve süreç içinde bütün politik ve medeni haklarına kavuşabileceklerini, Nikaragua'da yaşamak isteyenlerin ise, yaşamlarını sürdürebilmeleri için yardım yapılacağını, uluslararası gözleme ve denetleme komisyonu (CIVS) tarafından bu süreç, hakkında olumlu rapor alındıktan sonra gerekli yasal ve anayasal değişiklikler Ulusal Kongre'ye sunulacaktı."*

Sandinist halk ordusu Kontralar peşinde

Sandinistler bu doğrultuda önemli adımlar atarak verdikleri sözlerinde durdular. Hatta çıkan aftan sonra, yurt dışındaki Contra liderlerinden birisi daha başkent Managua'ya geri döndü.

Aslında Nikaragua'da emperyalizmin yaygarasını kopardığı türde bir komünist yönetim yok. Sorunun özü Küba'dan sonra Nikaragua'nın da tüm yaptırımlara rağmen, ayakta kalabilmenin de ötesinde, rejimini pekiştirmesi diğer Orta Amerika ülkeleri için "kötü" bir örnek. Zira Nikaragua'da SSCB'yi kuşatmak isteyen ABD, farkında olmadan kendisi kuşatılacak. Bu, ABD için kabul edilemez bir durum. Ve zaten demokrasi, barış, özgürlük mücadelesi verdiğini söyleyen Contalar daha düne kadar Nikaragua'yı kan gölüne çevirmiş olan Somoza diktatörünün yanlıları. Esas niyetleri de emperyalizmin bölgedeki fesat kurumu. Yaptıkları eylemler sivil halka yönelik ve ekonomik yapıyı tahrip etmek. Çoğu çocuk olan 25 bin halktan insanı katledip, 3,5 milyar dolarlık zarara yol açmışlar. Emperyalizmin burnunun dibinde 3 milyonluk bir avuç halka, 3,5 milyarlık zarar küçümsenecek bir rakam değil, Ortega 4-5 Kasım tarihlerinde Moskova'da yapılan Barış ve İşbirliği Toplantısında yaptığı konuşmada bunu şöyle dile getiriyordu: *"Üç milyonluk bu ülkede Contraların yol açtığı zararın oranı ABD nüfusu ile oranlanarak mukayese edilirse, ortaya çıkan sonuç 2. Dünya Savaşının yol açtığı hasardan daha fazla bir yıkım olurdu ABD için"* dedi.

Meksikalı bir yazar Carlos Fuerntes, Newsweek dergisinde çıkan yazısında: *"Nikaragua'da sağcılara göre Sandinistler marksist-leninist. Ama solcularda Sandinistlere ateş püskürüyor. Onları burjuva reformcu olarak görüyor. Özel teşebbüse dokunulmamış olunmasını eleştiriyorlar"* diyor. Ve devamla *"Nikaragua'da savaşa ve ekonomik zorluklara rağmen, bir sosyal projenin, uygulandığını, kırsal bölgelerde yeni sulama kanalları, yeni okullar, süt üretim merkezleri"* gördüğünü anlatıyor ve *"Nikaragua alt yapısını kuruyor"* diyor.

Sovyet Devrimi Önderlerinden
GEORGIJ MALENKOW ÖLDÜ

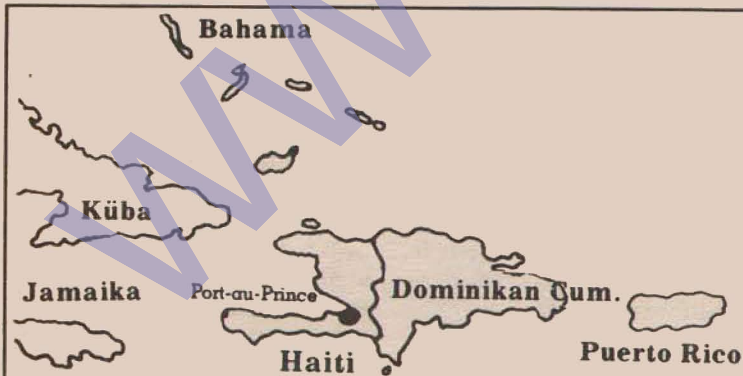
Stalin'in son silah arkadaşlarından olan Malenkow, 86 yaşındayken Moskova'da öldü.

G. Malenkow, 8 Ocak 1902'de Uralların Çakalow (Orenburg) kentinde doğdu. Liseyi bitirdikten sonra 1918'de gönüllü olarak Kızıl Ordu'ya girdi. 1920'de SBKP-B üyesi oldu. Lenin'in ölümünden sonra Moskova Teknik Yüksek Okulu'na girdi. Stalin'in oluşturduğu özel bir komisyonda görev alarak üniversitelerdeki Troçkistlerin tasfiyesi işleminde yer aldı. 1925'te Parti MK üyesi oldu. 1930-34 yıllarında Moskova parti örgütlenmesi ve kadro bölümü başkanı oldu. Aynı zamanda Stalin'in özel sekreteriydi. 1937 yılı ile Yüksek Sovyet Meclisi üyesi oldu. 1939-45 savaşında SSCB Savunma Komitesi üyeliği ve uçak inşası bölümü başkanlığı yaptı. 3 Mart 1953'te Stalin'in ölümü ardından Parti ve hükümet başkanı oldu. Ancak bu görevi kısa sürdü. Kruşçev'in başa geçmesi ile geliştirilen anti-Stalinci kampanyanın baş hedefi **Molotov** ve **Kaganoviç**'le beraber Malenkow oldu. 1957'ye kadar Endüstri Bakanlığı yaptı. 1955'te Yüksek Sovyet Meclisi'ndeki görevinden alınan Malenkow, 1957'de Molotov'la beraber suçlandı. 1961'de tüm yetkileri elinden alınarak partiden çıkarıldı. 1984'te Çernenko tarafından Molotov'la birlikte itibarı iade edilen Malenkow'a parti üyeliği de geri verildi.

HAİTİ'DE GÖSTERMELİK SEÇİM

1986'da halkın artan tepkisi ile ülkeyi terk eden devrik diktatör Duvalier'den sonra işbaşına gelen askeri yönetim, verdiği sözde durmadı. ABD ve Duvalier yanlısı cuntanın kontrolü altında, geçtiğimiz ay, 30 yıldan sonra ilk kez yapılan seçimi, muhalefet protesto ederek katılmadı. Bundan dolayı da, seçime katılma oranı %10 oldu. Muhalefet, seçimlerin bu yüzden iptalini isterken; işbaşına gelen ABD ve Duvalier kuklası yeni başkan, halk üzerinde terör estirmeye devam ederek, bazı muhalefet liderlerini tutukladı. Seçimler sırasında büyük endişe duyan ABD, bölgeye 33 gemi ile 8 müttefik gemi yolladı. Gemilerde 23 bin asker bulunuyordu.

Muhalefet liderlerinden Mare Bazin askeri yönetimin lideri Henri Hamphy'e seslenerek, "Halk bu yönetime karşı; tek seçenek, politik güç halka geçinceye kadar savaşmaktır. 6 milyon insanı karşınıza alarak kazanamazsınız, bugün, belki yarın da kazanabilirsiniz, ama sonuna kadar kazanamazsınız" diyordu. Gözlemciler, Haiti'deki seçimlerin 20. yüzyılın en fazla hile karışmış en kötü organize edilmiş seçimleri olarak niteliyor.

Haiti:
Yüzölçümü 27.750 km²—Nüfusu 5,54 milyon—Başkenti: Port-au-Prince (1.020.000)—Dili: Fransızca
Bölgenin en fakir halkı, sanayi çok az, ağırlıklı olarak tarım yapılıyor.
1492: Adanın, Kristof Kolombo tarafından keşfedilmesi
1697: Batı kısmını Ispanyollar, Fransızlara devrediyor
1794: Köleliğin sona ermesi
1797:1801: Bağımsız yönetim
1804: Bağımsızlığın ilanı
1822-1844: Ispanyol parçası ile birleşerek, ada bütünlüğe kavuşuyor
1915-34 Amerikan askeri işgali
1964: Yeni anayasa

Filistin'de Direniş Büyüyerek Devam Ediyor

9 Aralık'ta Cebaliye Filistin Mülteci Kampının gençleri öfkeyle sokağa indiler, dört arkadaşları bir kamyon kazasında can vermişti. Protesto gösterileri bir çığ gibi büyüdü. Olaylar artık sıradan bir protesto gösterisi olmaktan çıktı. İşgal altındaki tüm topraklarda İsrail varlığına karşı bir öfke seline dönüşmüştü.

Gerçi İsrail'in işgali altındaki bölgelerde daha önce de gösteriler olmuş, İsrail birçok lideri sürmüş ve şiddete başvurmuştu, ama bu sefer durum daha değişikti. Bu kez gösteriden çok, giderek kabaran bir öfkenin isyanıydı. İsrail bu ayaklanmalarda FKÖ'yu sorumlu tutamıyordu. Çünkü olay, basit bir-iki gösteri değil kadın, çocuk, ihtiyar, genç tüm Filistinlilerin iki ayı aşkın bir süredir dinmeyen isyanıydı. İsrail çaresizdi, tüm dünya İsrail'i kınıyordu. İsrail Filistin halkına uyguladığı ev hapsi, sokağa çıkma yasağı, kuşatma, dayak, terör, işkence halkı sindirmesi bir yana, daha da öfkelendiriyor, halk taşlarla silahların üzerine yürüyordu. Sorun, bu kez vahimdi. Muhalefet yalnız Filistinlilerden değil, kendi içinde de arttı. Olayların patlak verdiği ilk günlerde "şimdi barış" adlı Yahudi örgütünce düzenlenen ve hükümet politikasını kınayan gösterilere 2000 kişi katılırken, ikinci gösterilere 30 bin kişi katıldı. 1967 savaşı öncesi İsrail sınırları içinde yaşayan Arap nüfusu da Gazze ve Batı Şeria'daki Filistin halkıyla dayanışma içine girdi. Grev, kepenk kapama, sokak çatışmaları dalga dalga büyüdü. İsraillileri telaşa düşüren bir başka gelişme ise, gerek üniversitelerde gerekse dışında basit propaganda yürüyüşlerinden silahlı sabotaja varan eylemlere katılanların çok büyük çoğunluğunu gençlerin oluşturmasıydı. 1967'de doğanlar bugün 20 yaşını bitirdiler ve tümü de işgal koşullarında ağır bir baskı altında büyüdüler. İsrailliler bu topraklara Yahudi koloniler yerleştirme çabası içindedirler, ama bu, boşuna bir çabadır. Daracık Gazze dışında bile askerler dışında yerleşik İsrailli sayısı iki bin. Nüfusun %0,4'ü ancak toprakların %10'una sahipler.

Görevden alınan 79 yaşındaki Gazze Belediye Başkanı Reşad Sava, Le Monde'a yaptığı açıklamada şunları söylüyordu: *"İsrailliler de biliyor ki 2000 yılında Gazze'nin nüfusu bir milyon olacak. O zaman ne yapacaklar. İsrailliler'de biraz kafa olsa gözlerini açarlardı. Nüfusun %60'ını oluşturan genç kuşak tamamen sahipsizdir, her gün aşağılanıyor, ama artık ordudan korkmuyorlar. İnanın bana, bu isyanlar kendiliğinden oldu. FKÖ'nun ya da İslami Cihad'ın parmağı yok. Sorun, bu isyanların yeniden olup olmayacağı değil, bir daha ne zaman olacağıdır."*

İsrail ordusundan bir komutan ise sorunun ciddiyetini şöyle dile getiriyordu: *"İşgal altındaki topraklarda yaşayan her genç potansiyel bir teröristtir"* Genelkurmay Başkanı Yardımcısı Don Samron ise bu görüşe şunu ekliyordu: *"İsrail için bu topraklardaki sorun, bir sivil ayaklanmayı önlemektir. En büyük tehlike halkın ayaklanmasıdır."*

Öte yandan İsrailli sivil halk ise, ordunun işgale son vermesini istiyor. Tepkiler İsrail ordusu içinde de yaygın. Birçok asker işgal bölgesinde görev yapmayı reddediyor. Yönetimdeki Likud bloğu ve İşçi Partisi içinde önemli anlaşmazlıklar var. İşçi Partisi içinde istifalar var. İsrail Parlamentosunun Arap üyesi Abdül Vahap Daravşi, ordunun işgal politikasını eleştirerek protesto amacıyla İşçi Partisinden istifa edeceğini açıkladı. Daravişi *"FKÖ ile müzakerelere evet diyorum. Filistin devletine evet diyorum. İsrail'in 1967'deki sınırlarına dönmesine evet diyorum"* diye bağırdı. Kudüs Belediye Başkanı (Likud bloğu üyesi) *"İsrail'in Batı Şeria ve Gazze'de ne aradığını sorarak işgal sona ermelidir"* dedi.

Tüm bu gelişmeler FKÖ'yu uluslararası planda yeniden öne çıkarırken, düne kadar Filistin halkının mücadelesinin üzerine Camp David ile ölü toprağı serpen Mısır ile Arap gericiliğinin Filistin sözcüsü Ürdün, direnişin gelişmesiyle Filistin adına uluslararası turlara çıktılar. Mısır; Almanya, ABD Türkiye turu ile Camp David'i canlandırmaya çalışırken, hemen arkasından Ürdün'ün Almanya ziyareti ve destek araması Arap gericiliği ile İsrail ve ABD politikalarının altüst olduğunu gösteriyor. Öte yandan İsrailli yetkililerin konuya ilişkin "Bölgede huzur sağlanması için Mısır ve Ürdün Devlet Başkanlarının yardım ve desteğine ihtiyaç duyduklarını" belirtmesi, olayın iç yüzünü açığa vurmaktadır. Diğer yandan şimdiye kadar uluslararası konferanslara yanaşmayan İsrail, buna da bazı koşullarla katılabileceğini belirtmektedir.

Filistin Halkının Direniş Kararlılığı... Ülkesinden Kovulanlar Geri Dönüyor

Filistin halkı Batı Gazze, Şeria ve Kudüs'te ayaklanıyor. Birleşmiş Milletler vd. uluslararası kuruluşlarda siyasi diplomasi trafiği Filisin halkının lehine hızlandı. Dünyanın dörtbir yanında dayanışmacı güçler, Filistin halkı ile beraberliklerini gösteriyorlar.

Direnen bir halk yaratıcıdır. Şimdi de ülkesinden kovulanlar geri dönüş hazırlığı içinde, 130 Filistinli, 400 kadar gazeteci ve çok sayıda çeşitli ülke parlamenterleri Yunanistan'dan İsrail'in Hayfa limanına hareket için hazırlanıyor.

Olayın siyasi önemi büyük. 1940'larda işgalci İngiliz emperyalistlerinin desteği ile Filistinliler zorla ülkelerinden kovulmuş, yerlerine Avrupa'nın çeşitli ülkelerinden getirilen Yahudiler yerleştirilmişti. Şimdi ise tersi oluyor. Bu defa, zorba İsrail'in dostu çok az. Bütün dünya, Filistin halkının bu girişimini destekliyor.

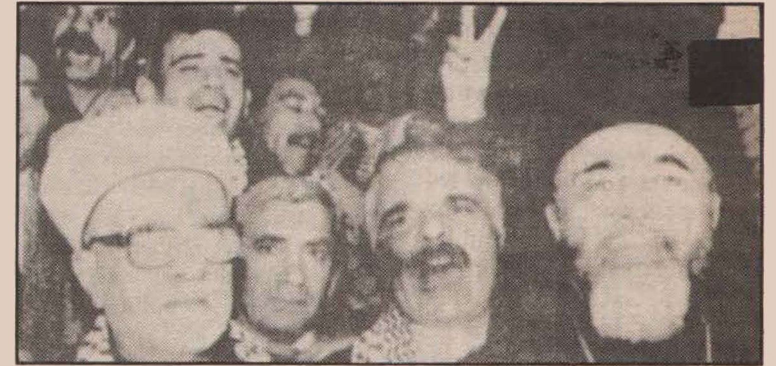
İsrail ve ABD, girişimi önlemek istiyor. Atina'da diplomatik görüşmeler hızlandı. Geminin Yunanistan ya da Kıbrıs Rum bandıralı olması düşünülüyor. Baskılar nedeniyle, şimdiye kadar iki hükümet de gemiyi verdiklerine dair bir açıklama yapmadılar.

Bu arada İsrail gizli güvenlik örgütü MOSSAD, gemi ile dönüş girişimini önlemek için iki komplo yaptı. Birinci olay Larnaka'da oldu. Meydana gelen bir patlamada üç Filistinli öldü. İkinci olay da Filistinlilerin kiraladığı ve *"Barış Gemisi"* adı verilen **Sol Phryne gemisine yapılan bombalı saldırı. Saldırıları Yahudi Savunma Birliği** adlı ırkçı örgüt üstlendi.

FKÖ, her iki patlamdan da İsrail devleti ve güvenlik örgütü MOSSAD'ı sorumlu tuttu. Diğer yandan İsrail hükümeti, "gemiyi Hayfa'ya sokmama kararında olduklarını" açıkladı.

Buna karşılık FKÖ ise, yolculuğu gerçekleştirmeye kararlı olduklarını açıkladılar.

Geminin İsrail'e varışı önlense bile, ortaya çıkan, artık İsrail'in Filistin halkının meşru mücadelesini hiçbir şekilde durduramayacağı gerçeğidir.

Golan'da İsrail'e Karşı Gösteriler Gelişiyor

İsrail'in işgali altındaki Golan bölgesinde Dürzi halk, başta Mecdal kasabası olmak üzere birçok ilçe ve köyde İsrail işgaline karşı gösterilere başladı. Mecdal'de halk İsrail askerlerine taşlarla saldırdı. İsrail ordu birlikleri halka saldırarak halktan çok kişiyi yaraladılar ve en az 30 kişiyi tutukladılar.

Golan'ın Suriye sınırına yığılan Suriyeli kalabalık kitlenin de gösteriler yapması gelişmelerin boyutunu artırdı. Bu gelişme üzerine gerek İsrail, gerekse Suriye sınırda yeni askeri birlikler yığdılar.

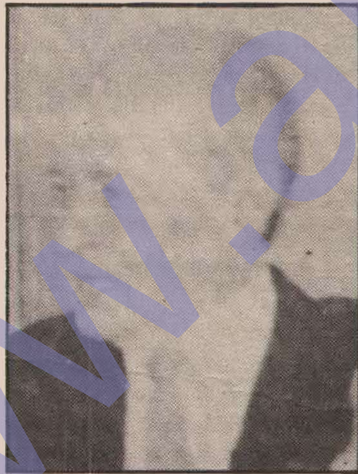
Golan, 1967'den beri İsrail'in işgali altında. Golan'da ağırlıklı olarak Dürzi halk yaşıyor. Dürzi halk, Golan'ın yanısıra Lübnan'ın dağlık alanlarında yaşıyor. Lübnan ilerici-yurtsever güçleri arasında olan ve Lübnan direnişinin temel potansiyelerinden birini oluşturan Dürzi halk, **Lübnan İlerici Sosyalist Partisi** içinde örgütleniyor. Dürzilerin lideri Kemal Canpolat, 1980 öncesi Lübnan iç savaşında bir suikaste kurban gitmişti. Şimdi Dürzi hareketinin başında Veli Canpolat bulunuyor. Lübnan İlerici Sosyalist Partisi, diğer Lübnan yurtsever, devrimci güçlerinin yanısıra Suriye ile ittifak yapıyor.

Dürzi halk, baştan beri İsrail işgaline karşı duruyor. Filistin halkının son direniş hareketinden sonra Dürzi halkının da aktif direniş konumuna girmesi, İsrail'in teşhirini daha da yoğunlaştıracak ve durumunu kötüleştirecek karakterdedir.

★

Glafkos Klerides

Yorgo Vasilliu

Kıbrıs'ın Yeni Cumhurbaşkanı 21 Şubat'ta Belli Olacak

İki aşamalı olarak Kıbrıs Rum kesiminde yapılan cumhurbaşkanlığı seçimlerinin ilk turu, 14 Şubat'ta yapıldı. Seçimlere, 1977'den beri cumhurbaşkanı olan **Kipriyanu**, sağ-liberal Demokratik Birlik Partisi lideri **Klerides**, sosyalist EDEK partisinin lideri **Vasos Lissarides**, komünist partisinin desteklediği bağımsız aday **Yorgo Vasiliu** ile **Thrasos Georgindes** katıldılar.

İlk tur seçimlerinde hiçbir aday %50 barajını aşamadı. 342.780 seçmenin oy kullandığı seçimlerde adayların aldığı oylar ve oranları şöyle:

Klerides:	111.504	(%32,1)
Vasiliu:	100.748	(%30,11)
Kipriyanu:	91.335	(%27,29)
Lissarides:	30.865	(%9,22)

En fazla oyu alan sağcı-liberal aday Klerides ile komünist AKEL partisi adayı Vasiliu en fazla oy için 21 Şubat'ta yarışacaklar.

HUNERKOM
5. OLAĞAN KONGRESİ TOPLANDI

6-7 Şubat 1988 tarihinde, 62 delege ve 40'a yakın izleyicinin katılımıyla gerçekleşen kongre, devrim şehitleri anısına saygı duruşu ve ardından kongrenin önemi ile yeni dönemin görevleri üzerine yapılan kısa bir açılış konuşmasıyla başladı.

Kongre, HUNERKOM'un geçmiş bir yıllık faaliyetlerini değerlendiren doygun çalışma raporunun okunması ile devam etti. Raporun ulusal-yurtsever kültüre getirdiği izahatlar ve faaliyetin bu gerçeklik karşısında sergilediği yetersizlikleri kaynakları ile beraber açık olarak ortaya koyması ilgi topladı.

Raporun okunmasından sonra, delegelerin değerlendirmelere verimli tarzda katılması, özellikle de HUNERKOM yönetiminin kendisini açımlayarak geniş ölçüde özeleştiri vermesi kongre platformunu güçlendirdi. Bu değerlendirme ve açımlamalar sonucunda, HUNERKOM kültür faaliyetlerinin gelişimini tıkayan, geniş kitlelere yayılmasını engelleyen, ulusal kurtuluşçu kültür talebine cevap vermeyen yanlış anlayışlar ortaya çıkarıldı. Bu anlayışların üzerine gidilerek mahkum edildi. Ve yanlış anlayış sahipleri, özeleştirilerini verip, gelecek dönem çalışmalarında, sözkonusu anlayışları aşarak daha güçlü yer alacaklarını belirttiler. Bunun dışında HUNERKOM kültür faaliyetlerine çeşitli düzeylerde yer alan diğer delegeler de, kültür cephesinde güçlü gelişmelerin sağlanması için görüşlerini belirterek öneriler sundular.

Kongre, gelecek çalışma dönemi için; a) Kültür, b) Eğitim, c) Maliye, teknik ve arşiv, d) Dış ilişki ve kamuoyuna yönelik çalışma, e) Basın-yayın, f) Folklor ve folklorik değerler, g) Müzik üzerine olan karar taslaklarını delegelerin onayından geçirerek kararlaştırdı.

Ayrıca kongreye, **Feyka-Kurdistan, Kurdistan Komite, Haydar KARASUNGUR Eğitim Devresi, Berxwedan Yazı Kurulu ve Berlin-Kürt Halkının Dostları** mesaj göndererek başarı dileklerini bildirdiler.

Kongrenin son oturumunda ise yeni yönetim kurulu seçildi ve kapanış konuşmasıyla kongre sonuçlandırıldı.

Kapanış konuşması özetle şöyle:

"Şimdiye kadar, ulusal kültürümüzü istenen düzeyde sergileyemedik. Önümüzdeki dönemde ulusal kurtuluş mücadelemizin gelişimine uygun bir kültür politikası hayata geçirme zorunluluğu vardır. Arkadaşlar, çalışmaları ile bütünsellik içerisinde yetersizliklerini dile getirerek özeleştiri verdiler. Platform önünde özeleştiri vermenin büyük önemi vardır. Makul olan özeleştiri, uygulamaya geçirilen özeleştiridir. Dönemin ihtiyaçlarına cevap verebilmemiz için bu çalışma alanının sorunlarını irdelenen şekliyle uygulama içinde uygun planlama yapma, güçlü bir iç işleyiş sistemine kavuşma, ulusal kurtuluşçu eğitimimizi süreklileştirme ve kollektif temelde kültürümüzü geliştirmedir. Kültürümüzü yayma, yeni değerler yaratma, ihtiyaçlara uygun örgütleme yapabilme, yeni bir kültür kadrosu, yeni bir kültür ordusu yetiştirebilme, tüm bunlar, önümüzde duran görevlerdir. Bunları yerine getirebildiğimiz ölçüde, uygun bir kültür çalışması yapmış olacağız. Gün bizden devrimci bir kültür çalışması yapmamızı istiyor. Halkın sanatçısı olmak, halkın sorunları ile ilgilenmek; halkın sorunlarına cevap vermektir. Halkın sanatçısı olmak, halkın diline tercüman olmak, halkın savaşçısı olmaktır. Bunları yerine getirdik mi, kendi devrimci kültür görevlerimizi yerine getirmiş olacağız."

ÇAND • PÎŞE • TORE — KÜLTÜR • SANAT • EDEBİYAT

HUNERKOM 5. Olağan Kongresi'nde Seçilen Yeni Yönetim Kuruluyla Yapılan Röportaj:

Berxwedan: Okuyucularımıza ulusal kurtuluşçu kültür ve sanat hakkındaki görüşlerinizi aktarır mısınız?

HUNERKOM: Sanat, kendi başına bağımsız bir olgu değildir. Kaynağını, yaşanan toplumsal gerçeklikten alır. Bu yüzden, sanatın toplum üzerindeki etkisi oldukça derindir. Sanat ve kültür; ulusal-toplumsal çelişkileri dile getirerek bir halkın, ulusun veya sınıfın çıkarlarını temsil etmede etkin bir rol oynar. Eğer bir sanat olayı, ulusal-toplumsal çelişkilerin sergilenmesinde ve çözümlenmesinde kendi rolünü oynayamıyorsa; açık ki, bu bir sanat olayı değildir. Ve sonuçta, belli bir azınlığın veya gericiliği temsil eden sınıfın elinde halkın aleyhine kullanılan kötü bir araç olmaktan öteye gidemez.

Sanat, gıdasını toplumsal gerçeklikten aldığına göre halkların ulusal-sınıfsal kurtuluş savaşımlarında kendi rolünü oynadığı oranda gerçek anlamına kavuşur. Soruna bu temelde yaklaştığımızda, kültür, sanat ve edebiyat olayı, geleceği temsil eden ilerici sınıfa hizmet etmek zorundadır. Bu olgu, Kürdistan gerçekliği açısından da geçerlidir.

Halkımızın bölünmüşlüğü ve parçalanmışlığına karşın, düşmana karşı verilen ulusal kurtuluş mücadelesinin bir yan cephesi olan kültürel ve sanatsal hareket, düşmanın halkımız üzerinde, özellikle de beyinlerde ve kültürel alanda yarattığı tahribatlara karşı mücadeleyi içerir. Ulusal kurtuluşçu kültür ve sanat aynı zamanda, halkımızın birliğinin yaratılmasında önemli bir rol oynar. Ulusal kurtuluşçu kültür ve sanat; halkımızın derinliklerinde bulunan direnişçi kültür birikimleriyle, yeni dönem modern ulusal kurtuluş mücadelemizin yarattığı değerlerin bileşimidir.

Berxwedan: Gerçekleştirmiş olduğunuz kongreye, beklediğiniz düzeyde bir katılım oldu mu?

HUNERKOM: Evet. Ancak, eğer yeterli bir ön hazırlık yapılsaydı, daha güçlü bir katılım sağlanabilirdi.

Berxwedan: Kongrede, gelecekteki çalışmalarınıza ilişkin hangi kararları aldınız? Bunları uygulamaya koyarken, dikkat edeceğiniz noktalar nelerdir?

HUNERKOM: Gelecek çalışmalardaki temel hedefimiz; kültürel faaliyetlerimizi daha geniş kapsamlı, örgütlü bir yapıya kavuşturarak, kültürel cephede ulusal kültür birliğini yaratmaktır. Yani Ulusal Kurtuluş Cephesi'ne bağlı ulusal kurtuluşçu kültür birliklerini oluşturmaktır.

Bunun yanısıra, profesyonel ve amatör çalışmaları bir arada örgütleme doğrultusunda kararlar alındı. Bunun için, bir taraftan merkezi düzeyde profesyonel ekipler (tiyatro, folklor, müzik vb.) oluştururken, diğer taraftan da çeşitli bölgelerde şube ve temsilcilikler açarak, kültür ve sanatla ilgilenen geniş yurtsever-demokrat kesimlerin örgütlü birliğini yaratmayı hedefliyoruz. Ayrıca, önümüzdeki süreçte müzik-folklor festival ve yarışmalarının düzenlenmesi, yabancı dillerde çeşitli konularda broşürlerin çıkarılması, zindan direnişçilerinin ve savaşçıların yarattığı kahramanlıkları dile getiren kasetlerin yapılması, ulusal kurtuluşçu kültür ve sanata ilişkin kitap ve broşürlerin hazırlanması, bu alan çalışmalarının video ve plak sistemiyle kitlelere taşınılması, birtakım ilerici sanatçı çevreleriyle ilişkilerin geliştirilmesi ve dayanışmalarda bulunulması vb. konularda kararlar alındı. Bu çalışmalarda ağırlık vereceğimiz nokta, profesyonel ekiplerin oluşturularak uluslararası düzeyde daha etkin bir rol oynar hale gelmektir.

Berxwedan: Şimdiye kadar yürüttüğünüz çalışmalar, belli bazı konularda odaklaşıyordu. Bundan sonraki faaliyetlerinizde daha değişik dallarda çalışmalarınız olacak mı? Eğer olacaksa, bunların nasıl yürütüleceğine ilişkin tasarılarınız nelerdir?

HUNERKOM: Elbette, geleceğe yönelik tasarılarımız vardır. En başta sinema alanında çeşitli girişimlerimiz olacak. Devrimci sanat ve edebiyata ilişkin araştırma-inceleme çalışmalarımızı daha da derinleştireceğiz. Devrimci kültür üzerine seminerler düzenleme ve video kasetleriyle ulusal kurtuluşçu kültür ürünlerimizi kitlelere taşıma yönünde kararlarımız vardır. Yine, elimizde bulunan kültürel değerlerle sergi açarak, ulusal kurtuluşçu kültürümüzü dışarıda tanıtma çalışmalarımız da olacaktır.

Berxwedan: Mevcut durumda halkla ilişkilerinizi nasıl değerlendiriyorsunuz?

HUNERKOM: Hiç kuşkusuz, kültürel çalışma ya da mücadele, halktan kopuk olduğu oranda gelişip güçlenemez. Yürüttüğümüz kültürel faaliyet de, gıdasını halkımızdan ve Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesinden almaktadır. Halkımız, en güçlü kültürel değerleri kendi bağrında yaşatmaktadır. Bunların ortaya çıkarılarak ulusal kurtuluşçu kültür değerleriyle bütünleştirilmesi gerekmektedir. Bizim önümüzdeki en temel görev de budur. Halkımıza ve halkımızın zengin direnişçi kültürel birikimlerine dayandığımız ve bunu çağdaş ulusal kurtuluş hareketiyle bütünleştirebildiğimiz oranda, ulusal kurtuluşçu kültür hareketini de yaratabileceğimize inanıyoruz.

Geçmiş pratik süreçte, faaliyetlerimizde bu yönlü yetersizlikler vardı. Ancak, bunları önümüzdeki dönemde aşacağız.

Berxwedan: Bu kongrenin HUNERKOM bünyesinde yarattığı etkiler nelerdir?

HUNERKOM: Kongre, geleceğe yönelik kültürel çalışmalarımızda önemli bir dönüm noktasıdır. Her şeyden önce, daha örgütlü bir yapıya ulaşmak ve faaliyetlerimizi bu cepheden de kitleselleştirerek derinliğine ve genişliğine büyümeyi yaratmak açısından oldukça önemlidir.

Ayrıca, faaliyete etkin katılımda bulunması gereken arkadaşların hem kişilikte yetkinleşme ve hem de çalışma tarzında doğruya ulaşma noktasında bir netleşme durumu sözkonusudur. Bu, gelişmenin en önemli öğelerinden birisidir. Pratik faaliyet içinde ortaya çıkan sorunların irdelenmesiyle hata ve yetersizliklerin kaynağının ortaya çıkarılması, tüm yanlış anlayış ve yaklaşımların kongremiz tarafından mahkum edilmesi; faaliyetlerimizin yeni dönemde geliştirilip güçlendirilmesinde önemli rol oynayacaktır.

Biz kültür emekçileri olarak, kongremizden aldığımız güçle hata ve yetersizliklerimizi giderme temelinde kültürel çalışmalarda daha etkin bir rol oynama kararındayız.

Berxwedan: Son olarak Berxwedan aracılığıyla halkımıza iletmek istediğiniz mesajınız var mı?

HUNERKOM: Halkımız, ulusal kurtuluşçu kültür çalışmalarına şimdiye dek büyük destek sunmuştur. Bundan sonra da bu doğrultudaki destek ve ilgisini esirgemeyeceğine inanıyoruz. Biz de, bu konuda en iyiyi yapmaya azami çaba harcayacağız. Sesimizi Berxwedan aracılığıyla halkımıza duyurduğunuz için teşekkür eder, çalışmalarınızda başarılar dileriz.

Berxwedan: Biz de teşekkür eder, yeni çalışma döneminizde üstün başarılar dileriz.

ŞEREKÎ MEZİN Lİ BAJARÊ SÊRTÊ NAVÇA KOZLUK

Roja 10'ê Sibatê, seet dora 15.00'an di navbera navçên Kozluk û Xana Hawêl (Baykan) de, li dora qopaniya Melefa (Tuzlagozû) li çiyan, şerekî giran di navbera yekîtiyeka ARGK a ji 20 kesan û hêzên dijmin derket.

Şer, di newaleka kur û di êrdimeka fireh a li dora vê newalê de, derket. Artêşa Tirk taliya sîxuriyê û glîkariyê cihê pêşmergan tê diderxîne. Hêzeka leşkerî a gelek mezin têne cihê rûdanê. Li kêleka yekîtiyên komando ji bajarê Îllohê (Batman) û yekîtiyên dij-şoreşgerî, ji bajarên Meyafarqîn (Silîva), Sêrt û Amedê (Diyarbekrê) jî hêzên leşkerî lezandin derdorên şer. Weke ku me ji gel salox girtî, tê gotin ku navbera navçên Kozluk û Farqînê girtine û rêyên çûyin û hatinê li hawirdor asêkirine. Êrdimeka mezin, bi 2-3 çemberan zivirandine.

Şer 16 seetan berdewam kir. Têkoşerên ARGK bi komên ji hevdu cuda, xebitîne ku çembera dijmin bişikînin. Dengê bombên ku ji balafiran dihatin avêtin, ji navçên Kozluk û Xana Hawêl dihatin vehesîn û bihîstin.

Bi esehî 2 balafirên dijmin hatine xistin. Bêhtirî 30 leşkerên dijmin hatin kuştin û birîndarkirin. Hinde ji têkoşerên ARGK ên leheng û keleş jî, ku di nava wan de serpêşmergeyên hogir Hamît DAGTEKİN (Hasan), Abdulmenaf ORMANCÎ (Ferhad), Sururî, Reşît û Ahmet... (Murad) jî hebûn, şehîd ketin. Pêşmergên mayin jî, zîrar û zîyaneteka ji can û mal a mezin dan dijmin, çember şikandin û xwe rizgarkirin.

Mêtinger, heya niha jî derdorên şer di çembera xwe de digirin. Gelek operasyonên leşkerî li gundan birêdikevin. Gelek mirovên Kurd hatine girtin û tên girtin. Çûyin û hatina li derdorê hîn jî qedexeye. Ji bo çûyina cihê rûdanê, destura rojnaman jî nayê dayin.

Piştî belavbûna dengûbehsên pozberiyê, li bajarên weke Îlloh, Sêrt, Amed, Farqîn û Qubînê (Beşîrî) livkarî û tevgeriyeka mezin derkete holê. Ji ber vê yekê, cesedên kuştiyan nedane malbatên wan.

Mêtinger hêvî ji bêbextan dikin
Li Sêrt û Dihê (Êrûhê) gelek kes hatin girtin

Mêtingerên Tirk, serê çendek mehe li derdorên Botanê operasyonên leşkerî birêvedibin. Bes, gişt avê de çûn û bêhuda derketin. Ji ber vê yekê jî, dijminê kedxwar bera xwe daye gundiyên bêgûneh û bêçare. Senaryoyên xwebidestdayina "terorîstan" ên xewnî, birêdixin. Bi vî awahî jî dixwazin neçakî û nejêhatîbûna xwe biniximînin. Leyistokên vê nolê, ji xwe re dikin hacetên girtin û pîkoliyên nûh.

Berî niha bi çendekê, 2 kesên nizm û rureş bi navên Bozan (Kemal) û Bahrî (Hasan Adak), xwe avêtine bextê dijmin û bêbextiya welatê xwe kiribûn. Welatfiroş Bozan, keçekê ku meriva wî bû direvîne gundê xwe Guyina. Navê Bozan dibe "kadroyê PKK ê pêşengî" û keç jî dibe (terorîsteka bi navûdeng." Li du vê jî MÎT, hevdîtin û hevpeyvînên derevîn pêşkeşî rojnaman dike û diweşîne. Ev senaryo jî, dibe sedema girtina gelek kesan. Di vê dawiyê de, tenê li Sêrt û Dihê bêhtirî 60 gundiyên necar hatine girtin û wanan hingavtine. Di nava vande, doktora jin Tûlay Ozdemir û mêrê wê jî hene, ku rojnamên Tirkan wanan bi rengê "doktorên PKK" didin nasdan.

Gelê me û alema giştî, sedemên girtinan baş dizanin û dinasin. Dewleta Tirk gelê me tev, ji xwe re neyar dibîne û dizane. Lewma jî, di her firsendê de hemû welatperwerên ku nasdike digire û dixe zîndanan.

Bilî hemû tenikiyên me ên barên hêzî de û bilî hoyên paşmayî ên civaka me ku mêtingeran wusa kiriye, em têkoşîneka zorzehmet lê gelek birûmet bilinddikin. Eşkereye ku, di vî şerî de ên wê bikevin û ên wê bêbextî bikin jî, ê hebin. Dijmin, wê sud û berjewend ji van rûdanan bigire û wê hinde tehrîbatan derxîne holê, ev ji aliyê me pir rind dihêtin zanîn.

Lê dijmin bila bizanibe, ê ku hebûna xwe bi bêşerefan girêbide, nikare jiyana xwe bidomîne. Gelê Kurd mana bêbextiyê gelek baş dizane. Şerê me ê ku berzdibe, tevlî dijmin wê welatfiroşiyê û cahşitiyê jî, di binê axê de rizîbike.

Artêşa Tirk hebûna xwe li Kurdistanê xurtdike

Destpêk rûpela dawî de

NATO peymanên mîsagor (garantî) hatine çêkirin. Li Amedê, li barêgaha Pirînçlîkê saziyên leşkerî ên mezin hene.

Bilî van, li hemû bajaran nêzîkî 100 hezar polês û "hêzên pola (taybetî ne)" hene. Polêsên veşartî û sîxur jî gelek in, û mirov nizane hejmara wan çuqase.

Di vê dawiyê de, meha Tirmeha 1987'ê de, bi avakirina waliyê mêtingeriyê, bin serokatiya Hulusî Sayin kolorduyeka cenderman a taybetî jî hat avakirin. Kontrayên taybetî û orduyeka milîsan ên ji sedan yekîtiyên leşkerî, hatin avakirin. Bi milîsiya bi peran û destura bo çekan, çetevanî jî hat pêşvexistin.

Ger mirov hejmara van hêzan gişt yekderbê bide, mirov dibêne ku artêşa Tirk behtirî 500 hezar endamên xwe li Kurdistanê bicihkiriye.

Gava mirov weşanên Tirkan bixwîne, tê derdikeve ku artêşa Tirk rojbiroj xwe bêhtir çekdar dike. Bi hiceta nûjenkirinê (modernkirinê) çekên nûh û ên xwedî-posîde dikirin. Firokên F-16 (Fantom) ên li Îspanya, tênin Tirkiyê. Weke ku rojnamekarê "Hûriyet"ê Ahmet Kûlakçi li bajarê Bonê li Almanya Rojava da xuyanîkirin, li kêleka alîkariyên leşkerî ên Almanya bo Tirkiyê, dewleta Alman bi bûhatiya 280 milyon Mark çek ji bo Tirkiyê bêdirav xelat (diyarî) kir.

Em dixwazin vê rûdana dawî, ji hejmara "Hûrriyetê" a 10'ê Sibatê 1988'ê, pêşkêşî xwendevanên xwe bikin: Weke ku vî rojnamê nivîstî, wê yekîtiyên cendermên li tixuban bên rakirin û li şuna wan yekîtiyên hêzên bejî wê bên bicihkirin. Rojname, sedema vê guhartinê, "kêmasiya subay û astsubayan" dide nasîn. Ji hêla din jî vê duxuyaniya jêrîn dike: *"Piştî ku Serleşkeriyên Hêzên Bejî li tuxubên Surî, Iraq û Îranê karguzarî bigirin ser xwe, wê xwe bi rûdanên suçê mijûl nakin û wê karên parêzkariyê bigirin ser milên xwe. Hingê, wê livbaziyên mîlîtan û terorîstên kêrîkar jî, ku ji van tixuban derbasî Tirkiyê dibin, wê bên rawestandin. Bi vî awahî xebatên bo çeperên fizîkî wê çêtir xwe bilezînin û li seranserên qirexên hemû tixuban dorfirehbikin."*

Niha jî em çend gotin, ji rojnama "Financial Times" hejmara 12. Sibat 1988'ê, ji aliyê rojnamekar Jîm Bedgener, pêşkêşî xwendevanên xwe bikin: *"Serleşkeriya gelemperiya Tirkan dibêje, ji ber çûyin û hatina pêşmergan em van tedbîrên hişk digirin... 'Ji ber ku di vê dema dawî de, tehdîtên li dijî xeta boriyên petrolê ên Tirkiyê û Iraqê, ji nava Îraqê zêdedibin, rewşa nazik a Ankara di şerê Xalicê de tevlihevdibe..'"*

Niha em rewşê ji ber çavan derbas bikin:

Naveroka tetbîkateka USA li Kurdistanê, tevlî yekîtiyên Tirkan şikandina serhildanên Kurdan ên bi guman, bû. Dewleta Tirk jî, giraniya xwe daye gerên derveyî welat. Dixwaze nakokî û dubendiyên xwe ên digel Yewnanîstan û Bulgarîstanê nermbike. An jî, ji bona hesanîkirina macarayên xwe li Kurdistanê, dixwaze dubendiyên xwe bi dewletên Rojava re bicemidîne. Şovenîzmê, pîkolî û paşverûtiyê dilezîne. Bi hemû rêyan û azînan, bi pêşvebirina çetevaniyê, dixwaze rûdanên hundurî birawestîne.

Mirov pir eşkere dibîne ku, artêşa Tirk amadekariyên xwe li dijî şerê pêşmergan (gerîla) birêdixe. Tedbîrên kolorduya cenderman a taybetî valahî danegirtine û kêmasiyên wan hene. Artêşa Tirk vê tengezarî û melûliya xwe dipejirîne...

Lê guhartinên çêdibin, ne tenê evin. Tiştên mezin armancên artêşa Tirk in. Gava mirov amadekariyên artêşê ên din jî bîne ber çavan û wanan bi xebatên ramyarî ên rejîmê girêbide, mirov dibîne ku dewleta Tirk hedefên mezintir ên qirkirinê, êrîşê û dagirkariyê daniye pêşiya xwe. Milîsî jî bi vê nolê tê pêşvebirin, ku bikaribe serhildanên êrdimî têkbibe...

Civîn û livbazî li gundên Amedê

Roja 7'ê Sibatê li gundê Kurudere navça Pîranê (Dêcle), yekîtiyeka ARGK civînek pêkanî. Di civînê de pirsyariya welatfiroşekî bi navê Îbrahîm Kartal hat kirin û dawiyê de bi mirinê hate cezakirin.

Ji hêla din, herçuqasî girtinên dijmin bi awakî tunde berdewam dikin jî, civînên ku li gundan çêdibin û livbaziyên cezakirina welatfiroşan, nejêhatîbûna dijmin eşkere datînin pêşiya çavan. Û çetevanî bi şêweyeka eşkere, roj bi roj dimire.

Livbaziyên ARGK li Mêrdînê zêdedibin

Li bajarê Mêrdînê û hawîrdorê, gelek hêzên dijmin ên leşkerî hene. Bi nêzîkahî li hemu gundan, an leşker hatine bicihkirin, an parêzkarên cahş hene, an jî bêsim hatine belavkirin. Çûyina gundekî, çêkirina civîneke an pêkanîna hevdîtineke rizîkoya livbaziyeka leşkerî bi wê re têne. Taybetiyên van livbaziyên ramyarî ên leşkerî, di vê merhelê de ne. Ji ber ku, gava çûyina gundan an ji gundan derketinê, bi pîranî digel çetan an jî hêzên leşkerî şerên çekdarî derdikevin.

Ji destpêka havînê vir de li Mêrdînê civînên gundan çêdibin. Di van çend mehan de, bi sedan civîn çêbûne. Tiştê ku mêtingeran dixe nava xofê, tiştê ku hebûna leşkerî, operasyonan û yekîtiyên çetan serjêr dibin, ev verastin. Ji ber ku, di civînên gundan de gel tê ronîkirin û zanakirin, bawerî û hêviyên gel tên têkûzkirin, gûnehbaz bersivên xwe digirin û pêşmerge pêvendiyên xwe xurt û bi bingeh dikin.

Di van rojên dawiyê de, li navçên Mistbînê (Nusaybîn), Midyadê, Gercewsê (Gercûş) û Mehsertê (Omerlî) gelek civîn li gundan hatin çêkirin, û gelek kiryar pêkhatin. Li gundên Xarmankaya û Duygulu li navça Mehsertê, di dema civînan de dest li ser bêsimên dijmin hat danîn û çetevanî hat mehkumkirin.

Serbazên Tirkan ê ku bi kotekê dişînin operasyonan li komutanên xwe dixin

Serleşkeriya gelemperî û rojnamên mêtingeran bi piranî, rewş, şêweya giyan, dubendî û nakokî û pevçûnên di nav refên yekîtiyên artêşa xwe, hêzên dij-şoreşgerî û çetên milîs vedişêrin.

Di gelek şeran de, leşkerên ku rastî pêşmergan dibin, an xwe vedişêrin an jî berên xwe berdidin asmanan. Ên ku di nav gundiyan de saloxên weke; "me bi kotekê dişînen şer" belavdikin, ne tenê serbazin, herwusa hinde serleşker jî saloxên wusa, ên tirsa dilê xwe di nav gelê me de didin bezandin. Xof û panîka çetan eşkeretir û mezintire. Yekîtiyên ARGK bi hesanî diçin gelek gundên, ku li wir parêzkar hene. Tiştê ku di destê çetan de dimîne, an revîn an jî xwebidestdayîne.

Hejmara serbazên ku fîrar dikin, xwe nexweş şanîdikin, ji bona ku neçin operasyonan xwe birîndar dikin an jî dikujin, gelek bilinde. Carnan dubendiyên dinê jî ristek dileyzin û pevçûnên ku dawiya wan dibe kuştin, derdikevin. Ev rûdan, ê din bûne rûdanên xwerû ûyekta. Lê "orduya qehreman" a Tirkan, vê şermiya xwe dişopîne.

Di vê dawiyê de, li karakola gundê Seslîce navça Şirnexê, serbazek bi navê Mehmet Bozkuş, bera serleşkerê xwe astsubay Ferruh Edîp dide û wî xedar birîndar dike.

Li Dihê civînên gundan û hatina nav refên ARGK

Radyo û weşan, û rojnamên dijmin bêrawestandinî, hertim dinivîsin û dibêjin "me terorîstan qedandin." Bangeşên vê nolê bi firehî belavdikin. Artêşa Tirk jî, serê çend mehane senaryoyên teslîmbûnê birêdixe. Lê encamên derdikevin holê, ji bo îspatkirina tengzarî û bêçaretiya dijmin gelek û besin.

Bilî hoyên zivistanê ên zehmet û operasyonên artêşa kedxwaran, ARGK diçe gundan, civînan çêdike, pirsyariya gûnehkaran dike û leyistoken dijmin pişange dike. Civînên gundan ku ARGK di van mehên zivistanê de bi giranî pektêne, û dixwaze di barên ramyarî, rêkxistinî û pêvendiyan de pêşve here, dibin sedema lezandina hatina nav refên ARGK de. Gelek xortên Kurd dest davêjin çekan û derdikevin çiyan... bo şoreşa Kurdistan...

Di vê taliyê de, ji gundê Eskîyapi navça Dihê (Êrûh) 5 xortên Kurdistanî, xwe têkilî yekîtiyeka ARGK kirin ku li gund civîn çêdikir.

Li Îllohê 5 welatperwer hatin berdan

Dawiya meha Kanunê sala 1987'ê de, bêhtirî 60 mirovên Kurd ên gûneh, piraniya wan ji bajarê Îllohê (Batman), bêsedem hatibûn girtin. Bi rojan li bajarê Sêrtê hatin hingavtin. Mêtinger zorî li girtiyan kirin, ku hevdu li dijhev gunehkar û xwedî-suc bikin. Piştî pirsyariya derevîn, wanan şiyandibûn bajarê Amedê. Û xistibûn girtîgaha sivîl de.

Ji ên hatibûn girtin, Metîn Ergîn, Abdurrahman Deger (karger), Abdullah Ekîncî û serekê SHP ê Îllohê Salîh û jineka 60 salî (Asiye Oguz) hatin berdan.

Yekî jî, Şexmus Çelîk, ku bi zorê îfade li ser hevalên xwe dabû, bi namekê serî da daddgeran û got ku; "bi hingavtinê bi min dan pejirandin, ku ez îfadê li ser ên din bidim. Ez dixwazim eşkere bikim ku, ev îfade bê bingehe."

★

Lİ AMEDÊ BERXWEDAN !

Berxwedana ku bin pêşengiya koxuşên 35. û 36'an ên girtîgaha taybetî a leşkerî li Diyarbakrê destpêkir, hefteyeka xwe dagirt. Xwestekên berxwedana dîliyên şer kin evên jêrînin (Rûpela dawî de me giştan nivîstine): *"Rawestandin û rakirina biryarên bidarvekirinê ên ku li derheqê 20 endamên PKK, dîliyên şer, hatine dayin. Rawestandin û rakirina biryarên cezayên hepsê ên heya dawiya jiyanê ên ku li derheqê dîliyên şer hatine dayin. Di peyvîna bi malbat û merivan re, rakirina qedexebûna axafa bi zimanê Kurdî. Û dawî bi pîkoliyên li zîndanan anîn, dev ji belavkirina berxwedanên li zîndanan berdan."*

Mêtingeriya Tirkên faşîst, qedexe kirine ku li girtîgaha bi navûdeng a qada hovitiyê, li Diyarbekre, bi Kurdî be peyvandin. Ev biryara ku ji dest pêkêve bi koteke tê bikaranîn, û nijadperest û faşîste, bilî ku pir rind dizanin malbatên girtiyan bi Tirkî nizanin jî, bi serhişkî hat domandin. Gelek nasên girtiyan, ji ber ku Kurdî diaxiftin, bi caran hatine girtin û hatine hingavtinkirin.

Di koxuşên 35. û 36'an ên hepsa Amedê de, ku ji sala 1980'ê vir de bûye navenda berxwedanê, dîliyên cengê ên pêşeng ên endamên PKK, dimînin. Heya niha bêhtirî 40 şoreşger li vira şehîd ketine. Di nav şehîdan de pêşrevanên PKK, Mazlum DOGAN, M. Hayri DURMUŞ, Kemal PİR û Ferhat KURTAY jî hebûn.

Berxwedana ku niha di van koxuşan de destpêkiriye, xwe hilimandiye giştiya girtîgahê û 1.000 şoreşger têkilî berxwedanê bûne. Duruşmên berxwedankaran ên ku lanetê li mêtingeriya faşîst dibarînin, bilî hemû tedbîrên artêşa faşîst hêt û dîwarên zîndanê quldikin û xwe digihînin gelê Kurd.

Berxwedan xwe hilimand girtîgahên li bajarên din jî

Girtîgaha sivîl a li Amedê jî, dest bi berxwedana hevkariyê kir. Welatperwerên ku di vê dawiyê de li Îlloh (Batman) û Amedê hatibûn girtin û girtiyên din gelek cureyên berxwedanê bilindkirin. Serleşker û serokatiya girtîgahê xwestin bi pîkolî û provakasyonan berxwedana hevkariyê birawestînin. Li girtîgaha sivîl de, ku gelek girtiyên ne konevanî jî hene, daku berxwedan dorfirehtir bibe, biryara dernekettina dîtinê, digel malbat û merivên xwe girtin. Girtî, heya roja 13'ê Sibatê tu dîtin û peyvîn nederivandin û şanîkirin ku alîkariya xwe bo girtîgaha leşkerî pêşkêş dikin.

Berxwedana li Eskîşehîrê qulibî pevçûnan

Li girtîgaha Eskîşehîrê, ku ji demeka dirêje li vir berxwedan didome, bi biryarên bidarvekirinê ên vê taliyê, berxwedan dîsa geşbû. Li kêleka şoreşgerên Tirkiyê, şoreşgerên pêşrevanên endamên PKK jî li vê girtîgahê hene. Yekîtiyên artêşa Tirk, bo têkbirina berxwedanê, dest avêtine darê zorê û koteke. Piştî şer û pevçûnên ku sê rojan doman, serbaz karîn têkevin avahiya girtîgahê. Tê saloxdan, ku gelek birîndar hene û birînên hinekan jî xedarin. Rojnamekaran û mebusên SHP (Partiya Sosyal-Demokrata Gelêrî), ku dixwestin digel girtiyan biaxifin nêzîkî girtîgahê nakin. Ji ber ku dîtin bi yekcarê hatine qedexekirin, malbat, nas û merivên girtiyan, kom bi kom li dora girtîgahê xwe li hev dicivînin.

Li girtîgahên Mersîn û Sagmalcilar berxwedanên hevkariyê

Berxwedana pasîf a li girtîgaha Mersînê, ku welatperwer û şoreşgerên Kurdistanê û herwusa şoreşgerên Tirkiyê lê dimînin, piştî biryarên bidarvekirinê ên nûh û berxwedana li Amedê, qulibî berxwedana hevkariyê a aktîf.

Welatperwerên ku li vê dawiyê li Stanbolê hatibûn girtin û li girtîgaha Sagmalcilar dimînin, bo protestoya yekcure cil û hevkariya bi Amedê re, derneketin peşiya dadgahan. Bi têkiliya şoreşgerên Tirkiyê, berxwedan mezintir bûn.

Malbatên girtiyan û nas û mirovên wan, girtiyan tenê nahêlin

Xwepêşdana hevkarî û protestoyê li bajarê Amedê

Malbat, nas û merivên girtiyan kom bi kom xwe li dora girtîgaha Amedê komkirin û dikin. Serbazên Tirkan, bi kotek û pîkoliyan dixwazin wanan belavbikin û wan didin ber lêdanê. Ji girtîgahê, hertim duruşmên berxwedanê çingînî didin derveyî girtîgahê, lewma jî gelek merivên girtiyan, di nav wan de kal, jin û zarok jî, dem bi dem bi duruşmên xwe ên hevkariyê bersiva girtiyan didin. Malbatên girtiyan duruşmên nola; *"Emê keç û lawên xwe tenha nahêlin", "Ger em bêne kuştin jî, ême zarowên xwe bibînin", "Ê din bese ev zilm û zordarî"* ûhw. dibangînin.

Serleşkerên faşîst, xwestin nasên girtiyan, bi waadên derevîn û tehdîtan belavbikin. Di nav malbatên girtiyan û hêzên leşkerî de şer û pevçûn çêbûn, hinek jî hatin girtin. Dixwazin hinekan jî bigirin. Lê girsên gel, zu bi zu nahêlin tukes bê girtin û liberxwedidin.

Dora 1.000 kesî, li kuç û zikakên Amedê dest bi xwepêşdanan kirin. Rêveçûnên protestoyê berdewam dikin. Bi hezaran serbaz û polês, tedbîrên xwe girtine. Xwe amadê êrişê kirine. Destkar û xwendevanên bajarê Amedê, alîkarî û sempatiya xwe ji bo malbatên girtiyan diyardikin. Girsên gel, li pêşiya avahiya ANAP (partiya hikûmetê) hikûmeta Tirk û biryarên bidarvekirinê protesto dikin. Girsên gel, xwestin bimeşin ser avahiya waliyê mêtinger (gelemperî) jî. Lê leşker û polêsan vêna bi koteke rawestandin û û gelek çeper li pêşiya wan avakirin.

Malbatên girtiyan li Eskîşehîrê dest bi berxwedana birçîmayinê kirin

Sê malbatên dîliyên şer ên endamên PKK, ku destura dîtina zarowên wan nehat dayin, li Eskîşehîrê di awahiya SHP de dest bi berxwedana birçîmayinê kirin. Dora 100 xortên xwendevan ên zanîngahê, serî li berxwedankaran dan û hevkariya xwe pêşkêşkirin. Mebusên SHP, hinde şîret li wan kirin û xwestin ku dev ji livbaziya xwe berdin. Lê piştî ku livbazî 3 rojan doma, hejmara livbazîkaran gelek zêdetir bû. Dure jî di nava xwe de biryar girtin, ku berxedana xwe li bajarê Ankara berdewam bikin.

Li girtîgaha bajarê Aydinê biryara berxwedanê

Girtiyên li girtîgaha Aydinê, ku dîliyên şer ên endamên PKK ên ku cezayên wan duxuyan bûne ne û herwusa gelek welatparêzên Kurd jî li wir hene, piştî ku bihîstin li Amedê berxwedan destpêkiriye û biryarên bidarvekirinê hatine dayin, ew jî dest bi berxwedanekê kirin.

Berxwedana ku li Amedê destpekiriye, xwe ne tenê hilimandiye bajarên Aydin, Eskîşehir, Mersîn û Sagmalcilar, herwusa girtîgahên din jî amadeyê xweragirtinê kiriye. Berxwedan, bi rêya meriv, nas û malbatan xwe gihand gelê Kurdistan û rista katalizorekê bicih anî, ku helwestên netewî û civakî berhevtêne.

Cezayên tolhildanê ên dadgerên mêtinger

Di dadgaha kolorduya heftemîn a leşkerî li bajarê Amedê, biryar li ser dawa PKK a navendî a ji 146 kesan, ku ji nûh ve destpêkir, hate duxuyanîkirin. Di vê barê de biryar hatin girêdan û dawî bi wan hat. Dadgaha faşîst mirin barand ser dîliyên şer.

Dîliyên şer ên ku ceza bidarvekirinê girtin, evin:

Alî Kiliç, Bedrettin Kavak, Fevzî Yetkin, Cuma Kuyukan, M. İzzet Baykal, Riza Altun, Mustafa Karasu, M. Şûkrû Gûlmûş, Îrfan Gûler, Abuzer Dehşet, Sûleyman Gûnyelî, Ramazan Odemîş, Salîh Ogaç, Zûlfûkar Tak, Alî Yaverkaya, Abbas Yokuş, Mehmet Fahrî Çiftkuş, Yilmaz Uzun, Celal Baymiş û Mehmet Emîn Keskîn.

Dîliyên şer ên ku ceza hepsê heya dawiya jiyanê girtin, evin:

Mehmet Tanboga, Halît Çalişkan, Alî Doganay, Mîkaîl Alkan, Alî Sevecek, Abdûlsamet Tektaş, O. Nîhat Kaya, Abdûlkadir Atim, Ahmet Kiliç, Abdurrahman Sevgat, Fettah Yîgît, Ahmet Kosanlioglu, Hamza Ateş.

Dadgaha mêtingeran li derheqê 71 girtiyan, navbera 3 û 24 sal cezayên hepsê da. Li derheqê 22 kesan jî, biryara serbest berdanê hat dayin.

Dîliyên şer, biryara dadgahê nederivandin û protesto kirin. Dîliyên şer gişt tevde duruşmên nola; **"Bijî PKK", "Bijî Serxwebûn", "Bijî serok APO", "Bijîn ERNK-ARGK"** û **"Bimire mêtingerî"** bangkirin û bi vê nolê bersiva dadgaha mêtingeran dan. Heyeta dadgahê a faşîst, ji hêrsa ji eywanê çû der. Ji ber ku, biryar ji hêla serleşkeriya gelemperî hatibûn amadekirin, û evan xulaman tenê biryarê xwendin.

Gava dîliyên şer duruşmên xwe bilinddikirin, serbazên dijmin êrîşî wan kirin, daku dengê wan bibirin. Lê dîliyên şer bersiva serbazan jî dan. Malbatên girtiyan jî tevlî wan duruşme bangkirin. Dustura wêne çêkirina rojnamekaran nehat dayin. Gava mêtinger, dîliyên şer ji dadgahê vegerandin girtîxanê, li ser rê jî girtiyan duruşmên xwe ranewestandin. Berxwedan li dadgahê destpêkiribû û gava dîliyên şer gihan mezelên girtîxanê, ê din hertişt ji bo domandina berxwedanê amadebû.

Ji bo girtiyan, roja rûmetî û namusê destpêkiribû. Tirêjên berxwedanê dîsa ji Diyarbekrê, dîsa ji koxuşên 35 û 36'an dîroka me ronî dikiran...

Cezayên dadgaha faşist...

Ji sala 1980'ê vir de, di dawên PKK ên navendî de li derheqê 167 dîliyên şer ceza bidarvekirinê hat dayin. Mêtingerên Tirk, heya niha tu bidarvekirina mirî bicihneanîn, ji ber ku ji posîdeyên bidarvekirinê û ji berxwedanê ditirsin. Ji şoreşgerên ku derheqê wan de bidarvekirin hatibû dayin Cemal Arat û ji girtiyên ku derheqê wan de bidarvekirin dihat xwestin, 30 şoreşger, bi hingavtinê hatin kuştin.

Ji dawên dawî bi wan hatiye, hinek li bal "yargîtay"ê rawestiyî bûn.

Weke biryarên berî niha, biryarên vê dawiyê jî, ji hemû sedemên maf û dadiyê bê bingehin. Cezayên tên dayin gişt polîtîkin. Li derheqê parêzkar û berpirsiyarên dozeka mafdar tên dayin.

Dîliyên şer di vê barê de, vê yekê dibêjin:

"Rejîma Tirk a mêtingera faşîst, nikare şoreşgerên Kurdistan û gelê Kurdistan derxîne pêşiya dadgahan. Ê ku divê derkeve peşiya dadgahan û bê pirsyarkirin, mêtingeriya faşîst bixwe ye. Lewma tu mana cezayên ku didine me nîne, em ji wanan tucaran natirsin. Bersivên rind dîliyên şer bixwe, bi berxwedanên xwe û duruşmên xwe dane. Tiştê ku em bikin, tenê xwedî li pêşengên xwe û lehengên xwe derketine. Divê em li rex wan bin, mil bidin berxedana wan, dewlet û dadgaha faşîst birabirin û bi navê gelê xwe, bi navê mirovatiyê pirsiyariya mêtingeriyê bikin. Roj, roja berxwedan û livbaziyê ye!.."

Kêliya me rojnama xwe dida çapê, li ser berxwedanên li girtîgahan de nûçe û agahiyên nûh gihan berdestê me.

Bilî hemû çeper rîsandinan, malbatên girtiyan xwe li dora zîndana Amedê bi berdewamî komdikin. Gelek malbat (37) dest bi livbaziya birçimayinê kirine û berxwedan pir mezin bûye.

Rewşa deh (10) dîliyên şer ên di berxwedanê de nebaş bûye, lê dîsa jî xweragirtina xwe didomînin.

Li gundên û navenda Amedê, rewşa ramyarî pir gerg bûye. Şik û guman heye, ku mêtingerên Tirk dîliyên şer bikujin û vebirînekê pêkbînin.

Vê dawiyê de girtîgaha bajarê Meletye jî, biryara berxwedanê girtiye û li vir jî berxwedanek bilindbûye. Rojnama me, rewşê ji nêzîk ve dişopîne, ger saloxên nûh bigihîne me, emê alema giştî ronakbikin û nûçan bigihînin xwendevanên xwe.

Livbaziyên protestokirina cezayên bidarvekirinê li derheqê dîliyên şer ên endamên PKK û hevkariya berxwedana wan li Ewrupa zêde dibin

Piştî ku biryarên dadgahên faşîst û saloxên berxwedanê hatin bihîstin pêde, welatperwerên Kurd ên li Ewrupa û Rojhelata Navîn û pêşengên wan PKK û ERNK bilez xwe tevgerandin. Li gelek welatên Ewrupa, li dijî saziyên dewleta Tirk, gelek livbaziyên protesto çêbûn. Komîtên ji Kurdistanê, duxuyanî ji bo rojnamên Ewrupa çêkirin. Welatparêzên Kurd, kom bi kom, gelek livbaziyên protesto û vegirtina saziyan, li dijî saziyên navnetewan birêxistin û ji van saziyan xwestin ku, dewleta Tirk û biryarên dadgahên mêtingeran protesto bikin. Bi gelek zimanan, belavokên li ser van rûdanên nûh hatin belavkirin. Gelek civînên piştigirtin û hevkariyê hatin dirustkirin. Li gelek bajarên Ewrupî, niştîmanperwerên Kurd dest bi xweragirtina birçîmayinê kirin. Herwusa, bo hevkariya dîliyên şer gelek afiş, wêne, kovar û belavok hatin çapkirin û belavkirin.

Livbaziyên rabirîn û vegirtinê

Almanya Rojava: Roja 10'ê Sibatê li bajarê **Hannover**, roja 10'ê Sibatê li bajarê **Hamburg** û roja 9'ê Sibatê li bajarê **Koln**, welatperwerên Kurd bi komên mezin, bûroyên saziyên rêyên asmanî ên Tirkan (THY) vegirtin. Welathêz, al û panqertên ERNK hildan baniyan û domana livbaziyên xwe de, duruşmên ku mêtingerên faşîst lanet dikin, bangîn. Livbazîkar daxwaza rawestandina biryarên bîdarvekirinê kirin û belavokên hevkariya berxwedana dîliyên şer ên li Amedê, belavkirin.

Roja 11'ê Sibatê jî, li bajarê **Duisburg**, komek ji welatperweran dora 3 seet û nîvan avahiya Yekîtiya Sandîkatên Alman (DGB) vegirt. Welatperwerên ji Kurdistanê, livbaziyên xwe bi teleksê nasî radyoya Koln û WDR kirin. Serî de rojnama "Bild", gelek rojname livbazî şopandin. Li bajarê **Stuttgart** jî, welathêzên Kurd avahiya Partiya Sosyal-demokrat a Almanya (SPD) vegirtin û protestoya biryarên bidarvekirinê ji wan xwestin.

Belçîka: Roja 10'ê Sibatê, 20 dilxwazên ERNK li bajarê **Brûksel** avahiya Rêkxistina Azadiyê (AI-Amnesty International) qederekê vegirtin. Hevdîtin digel berpirsiyarên rêkxistinê çêbûn. Welatperwerên Kurd ji nunerên AI xwestin ku, tewreke aktîftir şanî bikin. Livbazî û armancên livbaziyê, bi şêweyeka fireh ketin weşan û rojnamên vî welatî.

Avusturya: Komeke xilbe ji welatperweran, li barajê **Wîen (Viyana)**, li pêşiya avahiya balyozxana Tirkan numayişeka protestoyê çêkirin. Welatperwerên ku di destê wan de alên ERNK û panqertên piştgirtina dîliyên şer hebûn, duruşmên ku dewleta faşist ruswa dikin, bangîn û belavok belavkirin. Gelê Avusturya, dehn û bala xwe pir da vê livbaziyê.

Îsvîçre: Roja 11'ê Sibatê, li bajarê **Bern** livbaziyeka vegirtinê çêbû û dure livbazî xwe quliband xweragirtina birçîmayinê. Livbazî pêşî bi 30 kesan destpêkir, dure gava xwe quliband xweragirtina birçîmayinê, bi 28 kesan berdewam kir. Livbazî di awahiya "Amnesty International" de çêdibe. Berpirsiyarên AI ji welatperwerên Kurd xwestin ku berxwedan dawî pê bêtin. Berpirsiyarên AI ên li Bern, salox gihandin **Londra**, ku merkeza wan li wê derê ye. Weke ku nûçe gihan me nunerên AI, wusa gotine; *"Me ji bo girtiyan serî daye dewleta Tirk, lê, heke berxwedana birçimayinê dawî pê neyê, emê dev ji xebatên xwe berdin."* Welatperwerên Kurd, li ser van gotinan qopîkî teleksê ji AI xwestin û eşkere kirin ku, heya ev neyê dayin, wê livbazî berdewam bike. Gava rojnama me kete çapê, berxwedana birçîmayinê didoma.

Frense: Çil piştgirtên ERNK, roja 10'ê Sibatê li bajarê **Paris** serî dan Rêkxistina Azadiyê (AI). Cezayên bidarvekirinê ên li derheqê dîliyên şer endamên PKK û bikaranînên vê dawiyê ên li girtîgaha leşkerî li Amedê, protestokirin. Welatperwerên Kurd ji AI xwestin ku, bikaranînên derî-mirovahî ên dewleta Tirk protesto bike, heyetekê bişîne Kurdistanê û Tirkiyê daku pîkoliyên dewleta Tirk cih de bibîne û li pêşiya alema giştiya cihanê ruçkê dewleta Tirk deyne holê û xebatên rabirîna Komara Tirk li Ewrupa birêvebibe.

Welatperwerên Kurd û AI, taliyê de li ser sazkirina komeka an heyeteka hevpeyvîn û dîalogê, li hev hatin. Rojnamên Frense vê rûdanê anîn nav pelên xwe. Rojnamên "Le Humanîte" û "Liberation", bûyer bi firehî nasî xwendevanên xwe kirin.

Duxuyaniya Komîtên ji Kurdistanê: Komîta Kurdistanê, roja 8'ê Sibatê bi duxuyaniyeka bo rojnaman biryarên bidarvekirinê protesto kir. Duxuyankir ku, ev biryar li dermafê gelê Kurd û li dijî Têkoşîna Rizgariya Netewa Kurdistan, hatine dayin. Bang li welatperwerên Kurd û hêzên navnetewan kir, ku hevkariya xwe bilindbikin.

Komîtên ji Kurdistanê, civînek digel hêzên pêşverû ên Tirk û Almanî çêkir, taliya civînê de biryara hevkariya berxwedana li Amedê hat girtin. Belavok hat derxistin û belavkirin. Herwusa biryara çêkirina civînên firehtir hat girtin û biryara xebatên bo alema giştî hate derivandin.

Berpirsiyarên Komîtên ji Kurdistanê, hevdîtinek digel merkeza AI çêkirin. Hevdîtinê de Komîtên ji Kurdistanê, ji AI xwest, ku xwe bi biryarên bidarvekirinê û pîkoliyên nîjadperest ên li ser girtiyan û xwe li ser berxwedanê mijûl bike, protestoya xwe bilindbike û li dijî dewleta Tirk, ji ber kirinên we derkeve. Nunerên AI, *"emê duxuyaniyek çêkin"* gotin. Ev bêdengî û bêlêkariya AI, û hicetên şanîkirî, rastî navê rêkxistinê û rewşa rêkxistinê gûnehbar dike.

Komîtên ji Kurdistanê, bêhtirî 100 naman şiyandin partî û rêkxistinên curecure ên navnetewan. Di naman de mêjiyê pirsyariya dadgahên mêtingeran û naveroka konevanî a cezayên hatin dayin hat veristin û eşkere kirin. Ji bo xweragirtina li dijî biryarên bidarvekirinê bang hat kirin.

Komîtên ji Kurdistanê, civînek digel hinde hêzên pêşverû (weke hêzên ji Peru, Cimad ûhw.) çêkir. Tevde protestokirina Komara Tirk xwestin. Pêşveketinên ve dawiyê tevde veristin û ji ber çavan buhurandin.

Li kêleka van xebatan, Komîta ji Kurdistanê li Frense û welatperwerên Kurd amadekariya berxwedaneka birçîmayinê û hinde livbaziyên xwedî-posîde dikin.

Hollanda: Li bajarê **Den Haag**, komek ji 25 welatperwerên Kurd di avahiya dêrekê de berxwedaneka birçîmayinê bilinddikin. Berxwedan kete 20 rojên xwe de. Pêşveçûn û naveroka berxwedanê jî xwe zexm kiriye. Ev livbazî ji bo protestokirina karbidestiya Hollanda hatibû çêkirin, ji ber ku ev welat hinde zor û zehmetî datîne pêşiya Kurdên li vî welatî, hevkariya Komara Tirk dike. Lê niha naverok û daxwazên livbaziyê xwe dorfirehtir û dewlemendtir kirin.

Livbazîkar, biryarên bidarvekirinê ên ku dadgahên Tirk ên faşîst li derheqê dîliyên şer dane û hevkariya berxwedana li Amedê kirin nav armancên xwe.

Roja 10'ê Sibatê jî, komek ji welatperwerên Kurd çûn avahiya Wezîrê Karên Derveyî û daxwazên xwe bi wan dan naskirin.

Radyo, TV û rojnamên Hollanda bûyer weşandin. Wezîrê Karên Derveyî daxwazên welatparêzan rind dît û soz da ku wê digel hikûmeta Tirk bipeyive û wê pirsê bibe Konseya Ewrupî.

Dadgahên mêtingeran çawa pirsyariya dîliyên şer ên endamên PKK dikin?

76 sal ceza hepsê dan Sakîne Cansiz, ji ber ku liberxweda

Rojnama "Mîlliyet", hejmara 14'ê Sibatê; *"Herçuqasî Sakîne Cansiz têkilî tu livbaziyan nebûye jî, ji ber ku li pêşiya dadgahan duruşman bangkir û propaxanda Kurdîtiyê kir ceza hepsê a rekor girt"* nivîst.

Ji ber ku Sakîne Cansiz rûmetiya şoreşgeriya xwe parast û serî li ber bikaranînên faşîst ne çemand, bû sedem ji bo mêtingerên faşîst daku bikaranîneka wusa dij-mirovî birêbixin.

Cezayên ku ji bo Sakîne Cansiz û şoreşgerên din tên dayin, mirov di zagonên burjuvazî de jî, di barê maf û dadê de wusa bi hesanî nikare bibîne. Rastî, ken û civanokê li zagonên xwe bi xwe dikin, mêtingerên Tirk. Her mirovê ku mêtingeriya Tirkan û dadgahên wan nasdike, pêwist jî gelê Kurd û şoreşgerên vî gelî, gelek baş dizanin, çima mêtinger cezayên vê nolê didin.

Dadgahên Tirkan ên faşîst, ceza didin mirovan, didin rûmetî û şerefa mirovan. Ew dijminê hertiştê gelê Kurd in. Gelê Kurd çi hebe, kîjan nirxên pîroz ên gelê Kurd hebin, ew ceza didin wanan. Ew ceza didin rewşa çînî û netewatiya mirovan. Pêwist gava endamekî PKK an dilxwazekî welatperwer be ê ku derdixin pêşiya dadgahê, hingê dadgerên faşîst nema dizanin hisaba cezayan jî bikin. Ji ber ku ew, ceza didin Kurdistanê, mirovên Kurdistanê û berxwedana şoreşgeran.

Pirsyarên vê dawiyê, biryarên tên dayin û 76 sal ceza li derheqê Sakîne Cansiz di vê di vê çarçivê de, bê têgihiştin.

Sakîne Cansiz ji sala 1979'ê vir de girtiye. Û li Kurdistana Bakur, jina pêşemîne ku ji ber şoreşgeriyê hatiye girtin. Ji roja ketî hepsê heya niha, berpirsiyariya jinên Kurdistanê û partiya xwe PKK kiriye, sûd û berjewendên wan parastiye û serî li ber faşîzmê, pîkoliyên hov û îxanetê netewandiye.

Lewma dadgahên mêtinger û faşîst, pêşî 24 sal hepis dan vê jina Kurd a şoreşger. Di sala 1980'ê de, gava roja 12'ê Êlûnê cunta faşîst hate ser kar, gelek jinên Kurd jî hatibûn girtin. Ji wê rojê de Sakîne Cansiz, li pêşiya hemû jinên Kurdistanê bexwedan bilinddike. Li dadgahan herdemê duruşmên şoreşgerî bangda. Civanokên xwe li mêjiyên nijadperest kir û hercarê li dadgeran kenî, wanan ruswa kir.

Mêtingerên faşîst, ji bo çemandina serê jinên soreşger, gelek azînên hov di koxuşên jinan de bikaranîn. Xwestin ku, wanan birtirsînin û bixin rêya îxanetê. Lê di serî de Sakîne Cansiz girtiyên jin, leyistokên dijmin pûçkirin. Lewma jî Sakîne Cansiz, herdemê rastî lêdan û hingavtinê bû.

Berpirsiyarên girtîgahê, endamên "Rêya Azadî", "Rizgarî" ûhw. ên jin xapand û wanan wekî glîkaran li dijî jinên ku liberxwedidan, bikaranîn. Lê endamên PKK ên jin, li dijî van leyistokan jî xwe ragirtin.

Dadgerên faşîst, heft dawên curecure li dijî Sakîne Cansiz vekirin û taliyê de 76 sal ceza danê. Sedema vê bikaranina wan jî, ji ber xwe tê fahmkirin.

Cezayên dayin, tengezariya mêtingerên faşîst, li ber Têkoşîna Rizgariya Netewa Kurdistan datînin holê. Celladên faşîst, bersiva çêtir û mezintir, wê dîsa jî ji dîliyên şer û gelê Kurdistan bigirin.

Civînên zîndekirina kesbûna netewî û pêşvebirina têkoşîna rizgariya netewî ku ji ber 50 saliya serhildana Dêrsimê çêdibin, didomin

Ji ber salwextiya 50. a berxwedana Dêrsimê, li Almanya Rojava, civînên zindekirina kesbûna netewî û pêşvebirina têkoşîna rizgariya netewî hatin çêkirin û berdewam dikin Ev civîn, ji bona ku bala welatperwerên Kurd ên li derveyî welat li ser têkoşîna rizgariya netewî ku li Kurdistanê berz dibe, bê kişandin û yekîtiya girsên gel bin ala rizgariya netewî de pêkbêtin çêdibin. Kargerên Kurd ên li Ewrupa, ref bi ref beşdarî van civînan dibin û ji nêzîk ve dişopînin.

Ev civîn, ji xwe re hedef û armanc digirin, ku girsên gel ên Kurdistanî, pêwist jî ên ji Dêrsimê, ku li çarhêlên cîhanê hatine belavkirin, dîsa bikevin bin fermana rizgariya netewî û xwe têkilî **Meşa Azadiyê** bikin. Weke dihêtin zanîn, şerê şoreşgerî ku ji çend salan vir de ye bilindibe û gelek tişt bi destê xwe ve aniye, çanda serdest a mêtingeran berûpaşve dibe. Lewma jî dijminê mêtinger, ê ku li hemberê şerê pêşmergan serjêrdiçe, bi çar destan xwe bi azînên gemar ên şerê taybetî dibalifîne. Bi taybetî jî, di nav kargerên Kurd ên li Ewrupa, dubendiyên olî germdike û dixwaze bi azîna kevnare a "perçe bike û serdest be", konevaniya xwe biserbixwe. Berpirsiyariya ERNK li Ewrupa, ji bo rabirîn û pîşangekirina van xebatên dijminî û binxistina azînên şerê taybetî, civînên bo girsan çêdike. Bang li gelê me dike, daku yekîtiya xwe û hîma xwe birparêze û pêşve bibe.

Di civînan de,lehengên berxwedanê ên ku ji bo jiyaneka azad li dijî hovitiya mêtingeran liberxwedane û şehîd ketine, tên bîranîn, silava hirmetê li wan tê kirin û ji welatperweran tê xwestin ku, xwedî li keleporên wan derkevin û tola bi hezaran mirovên Kurd ku di berxwedanê de hatine kuştin, tola xwîna hatî rêtin bistînin, ji ber ku ev ferman û delameteka miroviye. Di civînan de tê eşkere kirin, ku dijmin dixwaze me bi me bide jibîrkirin, kesbûna me bi me bide înkarkirin û tê xwestin, ku em dîsa xwedî li xwe derkevin, xwedî li kesbûn û hebûna xwe derkevin û ji bona vê yekê şer birêbixin; ji ber ku, jiyaneka bê welat, ne jiyaneka miroviye. Bang li welatperwerên Kurd tê kirin, ku xwedî li nirxên xwe, mirovatiya xwe derkevin û ji bo fîdekariya mezin amade bin; her mirovê Kurdistanê ji bo rizgarkirina niştîman, bitêkoşe û alîkariya xwe, hevkarî û piştgiriya xwe pêşkêş bike.

Civînên nasdana YJWK

Roja 11'ê Sibatê 1988'ê li bajarê Giessen û roja 13'ê Sibatê jî li bajarê Berlîna Rojava, 2 civîn ji bo alema giştî hatin çêkirin. Di civînên nasdana Yekîtiya Jînên Welatparêzên Kurdistan (YJWK) de, dora 150 jinên biyanî vexwendî bûn.

Di civînan de li ser cihê jinên Kurdistanê di civakê de, li ser jiyana jinên Kurd û pîkoliyên li ser jinên Kurdistanê, axaf hatin çêkirin. Li kêleka vê jî, hate duxuyanîkirin ku, rizgarbûna jinên Kurdistanê ji hoyên jiyana qurna-navîn a tarî, tenê bi Têkoşîna Rizgariya Netewa Kurdistan hatiyê girêdan: Derfeta rizgarbûna jinan, ji têkiliya jinan di nav refên şoreşê de, derbas dibe. Herwusa nimunên lehengiyê ji jinên Kurdistanê, di têkoşîna nûjen de, hatin nasdan.

Du axafan, komên govendê şahî anîn civînan. Dure jî bira gotûbêjê û pirskirinan destpêkir. Ji pirsên derketin holê û alîkariyên hatin pêşkêşkirin, dihate dîtin, ku jinên biyanî pir ji Kurdistanê û jinên Kurdistanê hêvî dikin.

Civînên nasdana YJWK wê berdewambikin.

Ji bo bîranîna Seyid Rêza û 13 hevalên wî di 50 saliya berxwedana Dêrsimê de

Civînên Dêrsimê

Civîna Dêrsimê a yekemîn roja 17'ê Çilê 1988'ê li bajarê Koln çêbû, dure bi rêzê roja 24'ê Çilê li Stuttgartê, roja 13'ê Sibatê li Rûsselsheimê û roja 14'ê Sibatê li Duisburgê çêbûn.

Armancên civînên Dêrsimê, di belavoka di vê barê de, wusa hatin danîn: *"Di 50 saliya berxwedana Dêrsimê de, bîranîna şehîdan, fahmkirina van serhildanan girêdayiyê bi encamên rast ên bên derxistin...*

"Di van rojan de, ku em 50 saliya serhildana Dêrsimê bîrtênin, pir hewceye ku em rista berxwedana Dêrsimê di têkoşîna rizgariya netewî de û pêwistiya wê têbigihîjin. Ev ji me re delameteka mezine. Ango divê em carekdin, karguzariyên dîrokî û rojenîn di mêjiyê xwe de bidin gerandin."

Koln, 17. Çile: Dora 300 welatperwer beşdarbûn. Civîn bi axafekê destpêkir, dure silav li şehîdên şoreşê hat kirin.

Axafkar, dagirkariyên hêzên biyanî di peyvajoya dîrokê de, serhildan û berxwedanên li dijî van, gelek aliyên berxwedana Dêrsimê danîn holê. Vexwendî gelek pirs pêşkêş kirin. Bersiva hemû pirsan hat dayin.

Welatperwerekî Kurd, baweriyên xwe li ser berxwedana Dêrsimê anî zimên. Axafa baytar Nurî Dêrsimî a ji bo civanên Kurdistanî, ji devê Nurî Dersimî ku qasêtekê de gotiye, pêşkêşî civînê kir û wusa got; ***"Îro Nurî Dêrsimî, perpirsiyarên serhildana Dêrsimê hun in. Ji ber vê yekê xwediyê vê qasêtê jî hun in."*** Qaset hat guhdarkirin, û posîdeyek mezin li li niştîmanperweran kir.

Stuttgart, 24. Çile: Ev civîn jî, bi axafekê û silava bîranînê destpêkir. 350 welatxwaz vexwendî bibûn. Mêhvan bi bal û hay, guhdariya axafan kirin. Dawiya civînê de, govend hat kişandin û hozanan sitran û helbestên şoreşgerî xwendin.

Rûsselsheim, 13. Sibat: Civîn bi axafekê û hirmeta bo şehîdan destpêkir. 220 welatperêz hatibûn civînê. Piraniya wan, welatperwerên kal û pîremêrd bûn. Weke di civînên din de, rewşa Dêrsimê û cihê Dêrsimê di têkoşîna rizgariya netewî de hatin naskirin. Mêhvanan guhdariya axafa Nurî Dêrsimî kirin. Piştî civînê jî, hîn gotûbêj berdewam dikiran.

Duisburg; 14. Sibat: dora 350 Kurdên niştîmanparêz têkilî civînê bûn. Silava bo şehîdên şoreşê hat kirin. Axafên dorfireh hatin çêkirin. Qasêta Nurî Dersimî hat guhdarkirin. Dure bersiva pirsan hat dayin. Welatparêzekî kal, hisû ramanên xwe ên welathesiyê anî zimên û dure rojnama Berxwedan şanikir û wusa got; ***"Rojname dinivîse, li Mahabadê keçekeka Kurd axafek ji bo ala rengîn çêkiriye. Ez dixwazim ku keçeke Kurd bê vê axafê ji me re bixwîne."*** Keçeka ciwan hat û axaf xwend. Hemû vexwendî, pir dilşa bûn. Dawiya civînê de govendên gelêrî hatin leyistandin û Hozan Serdar û Zozan helbestên şoreşgerî pêşkêşkirin.

Civînên Dêrsimê û ên din wê berdewam bikin...

KOMCİVÎNA HUNERKOM A PÊNCEMÎN ÇÊBÛ

Rojên 6 û 7. Sibatê 1988'ê, bi beşdarbûna 62 encumanan û dora 40 vexwendiyan komcivîna Hunerkom a pêncemîn pêkhat. Komcivîn bi silava ji bo şehîdên soreşê destpêkir, û bi axaftineka komcivînê li ser naverokê û delametên domana nûh berdewam kir.

Komcivîn, xebatên Hunerkomê ên sala buhurî, ji ber çavan derbaskir. Di vê barê de duxuyaniyeka karûxebatê hate xwendin. Rapora xebatê, pirsên çanda netewî û welatparêziyê, herwusa kêmasî û şaşiyên karvaniyê, tevlî bingeh û kehniyên wan bi awakî dorfireh verist. Piştî xwendina raporê, endamên civînê yeko-yeko dest bi axaf û rêxnên xwe kirin. Berpirsiyarên Hunerkom û endamên birêvebirinê bi awakî rind rexne li xwe kirin û kêmasiyên xwe danîn pêşiya çavan. Vê rûdanê jî, platforma komcivînê (kongrê) pir zexmkir. Piştî bîrûbawerî gotinê, li ser wan baweriyên xelet hate rawestandin, ku pêşveçûna di nav girsên gel de dirawestînin, ku bersiva xwestekên çanda rizgarîmenda netewî nadin. Xeletî, çewtî û şaşiyên vê barê de hatin mehkumkirin. Kesên xwediyê baweriyên çewt, rexne li xwe kirin û diyarkirin, ku wê di dema pêşîn de bo rakirina van xeletiyan, bi awakî dijwartir têkilî xebatan bibin.

Feyka-Kurdistan, Komîtên ji Kurdistanê, koma perwendebûnê a bi navê Haydar KARASUNGUR, sernivîsariya rojnama Berxwedan û Dostên Gelê Kurd ji bajarê Berlîna Rojava namebrûskên xwe ên hevkariyê hinartin komcivînê û daxwaza serkeftiniya Hunerkomê anîn zimên.

Di civîna dawî de, heyeta birêvebirinê a nûh hate hilbijartin û bi axafeka dawîkirinê, komcivîn giha encama xwe.

Axafa dawîkirina komcivînê bi kurtî bi vê nolê bû:

"Heya niha me nekarî çanda xwe a netewî weke ku dil dixwaze pêşkêşbikin. Di dema pêşiya me de, em necarin ku xebateka layiqê pêşveçûna têkoşîna rizgariya netewî di barê çanda netewî de, pêşvebibin. Heval gişt kêmasiyên xwe danîn holê û rexne li xwe kirin. Pêwistiya rexne lixwekirinê di platformeka wusa de pir mezine. Rexna baş, rexna ku di karvaniyê de bersiva xwe bide ye. Ji bona ku em bikaribin bersiva domanê bidin, hewceye ku em pîlaneka bikaranînê a ku pirsên qada xebata me diverisîne di karvaniyê de pêkbînin, şêweyên kar bigihînin sîstemekê; xwe perwendebikin û çanda xwe bi awakî kollektîf pêşvebibin. Dorfirehkirina çanda netewî, afirandina nirxên çandî ên nûh, rêkxistina li gora xwestekan, derxistina endamên nûh ên karên çandî û sazîkirina artêşeka çandî a nûh, delamet û karguzariyên me ên mezinin. Heke em bikaribin van delametan bibin serî, hingê emê bikaribin xebateka çandî a ku dil dixwaze jî, bicihbînin. Roj, ji me, pêşvebirina çandekî şoreşger dixwaze. Hunermendê gel û mijûliya bi kêşên gel; tenê bi bersivdana pirsên gel derdikevin holê. Hunermendê gel, zimanê gel e, şervanê gel e. Gava em bikaribin bigihin vê koçberê, hingê me delametên xwe ên çanda şoreşgerî jî, bicih aniye..."

Şeva berxwedana netewî li bajarê Lyon li Frense

Bi armanca hevkariya bo Têkoşîna Rizgariya Netewa Kurdistan, roja 29. Çile 1988'ê li başura Frense bajarê Lyon'ê cara yekemîn, "Şeva Berxwedana Netewî" hat çêkirin. Dora 450 kes vexwendî bûn.

Şev bi xoşxanên netewî destpêkir û bi axafên bi zimanên Kurdî û Tirkî, ên ku têdayiya şevê dihanîn zimên, berdewamkir. Komên govendê, leyistokên gelêrî ên rengareng, ji gelek êrdimên Kurdistanê pêşkêşkirin. Ji hunermendên mêhvan, dengbêjê Ermenî welatparêz Serop jî, helbestên xwe ên bi Kurdî pêşkêş kir. Dengbêj Serop, axafeka ku birayetiya gelên Kurd û Ermenî dihanî zimên, kin wusa da nasdan:

"Gelê Kurd ê bira; ku ez we wusa di berxwedanê de dibînim û hun yekîtiya xwe çêdikin, ez gelek serbilind dibim. Me welatê xwe berda, an me ji welat derxistin. Lê birano, hun Kurdistana xwe a şêrîn û bedew bernedin." Ev peyva Serop, dilê vexwendiyan şakir. Lewma jî girsên gel ên di şevê de, bersiva axafa wî bi vê duruşmê dan: **"Kurdistan a me ye, nayê berdan!"**

Şeva ku bi heyecan û şahî didoma, bi xoşxanên şoreşgerî û şîno berdewamkir. Bernama şevê, bi govenda koma zarokan û sitrana serpêhatinê **"Apo hate Hilwanê"**, dawî bû.

Piştî 63 salan

SERHİLDANA ŞÊX SEÎDÊ PÎRANÎ

Rewşa Kurdistan heya dema serhildanê

Şerê emperyalî ê di navbera salên 1914 û 1918'an de, bû sedema 4 perçe bûyina Kurdistanê. Birê ku niha bin hikmê Suriyê de ye, ma di destê Frensiyan de, birê di bin hikmê Îraqê de jî ma di destê Îngilîzan de û Kurdistana Rojhelat jî ma bin hikmê şahînşahiya Îranê ku pişta xwe dida Îngilîzan. Bêhtirî nivê xaka Kurdistanê jî, ango Kurdistana Bakura-Rojava ma di destê burjuvaziya Tirkan de. Herçuqasî Frensiyan hinde êrdimên vê birê vegirtin jî, ev dagirkarî domnekir û Tirkan şerê serdestiya li ser vê birê bi awakî pêwist û bingehîn bilindkirin.

Burjuvaziya kemalîst ku bi bernama "Peymana Netewî (Misak-i Millî)" şerdikir, hêj di dema şer de ji hêla dewletên emperyalîst hate naskirin. Di sala 1922'ê de, ê din burjuvaziya kemalîst serdestiya xwe bingeh kiribû.

Dewletên dijhev ên dagirkariya emperyalîst, xwestin di Tebaxa 1920'ê de bi peymana Sêvres û di nav çarçiva pilana dewletek mandater de, Kurdistaneka bi serxwe jî bidamezrînin. Lê ji dewletên emperyalîst ên ku peyman îmzekiribûn, tu dewlet di vê barê de tu gav neavêt. Ji ber vê yekê, peymana Sêvres mirî zabû.

Çînên serdest ên Kurdî ku yekîtiya wan nebû, di navbera hêviya bi peymana Sêvres re û tevgera girêdayiyê burjuvaziya kemalîst de, man. Lê li kêleka seriyên wan, Şoreşa Cotmehê (Oktober) li Sowyetîstanê çêbibû. Burjuvaziya Tirkan tenikbû. Li Kurdistanê valahiyeka doliwgeriyê hebû. Heke daxwazên netewî ên çînên serdest ên Kurdî bikêmasî jî be hebana û heke dilêriya şer di vê xetê de şanîkiribana û bikêmasî jî be rêkxistinek pêşve bixistana, gengaz pirbûn ku di navbera salên 1918 û 1923'an de dewletek li Kurdistanê bihata damezrandin. Ev doman, di vê barê de hatîgihiştî bû. Ji hêla din, hoyên Kurdistanê ên hundurîn, ango rewşa gel a aborî, rêkxistinî û ramyarî, ne bi wî awayî bûn, ku bikaribin avahiya eşîrvanî li du xwe bihêlin. Rewşa rapirîn û nîvserhildana Kurdistanê, ku bi tevayî di bin pêşengiya serdestên eşîran de bû, giringe bi rastiya ku çînên serdest ên Kurdî ji daxwazên netewî dûr bûn, neyê tevlîhevkirin. Ji ber ku, serhildan bi hîm û hêza gel bilinddibûn, lê bi rengê berhemên avahiya civakî, serdestên eşîran bi berjewendên çînî îmza xwe avêtin bin serhildanan.

Burjuvaziya kemalîst xwe bi pirsa Ermeniyan, ku di karvaniyê de ji binî nebû, mijûlkir û pirsa rizgarkirina misilmaniyê pêşvexist. Bêhtir berjewend ji taybetiyên çînên serdest ên Kurdî bi vê nolê ji xwe re bidest ve anî û wanan nêzîkî xwe kir. Pêvendiyên çînên serdest ên Kurdî ên digel Kemalîzmê, rastûrast xulamtî datanîn holê. Nakokî û dubendiya di navberên çînên serdest ên Kurdî û Kemalîzmê de, pêşemîn li Koçgîrî afirîbûn. Û wê demê de rind ronîbibû, ku Kemalîzm bilî xulamtiyê tiştekî nade çînên serdest.

Lousanne (Lozan) û pirsa Kurdistan

Naveroka hevdîtinên di konferansa Lausanne de, ku di navbera mêjûyên 21. Mijdar 1922 û 24. Tirmehê 1923'an de çêbû, Kurdistan bû. Daxwaz ne ew bû, ku mafên gelê Kurd bên dayin an otonomiyek ji Kurdan re bê naskirin. Bêhtir li ser debaşkirina Kurdistanê dihat rewestandin û dixwestin li ser lihevbên, ka Kerkûk û Musil wê ji kê re bimînin. Tukesî ku li Lousanne berpirsiyarî an nûneriya gelê Kurd bikara, di konferansê de tunebû. Li ser mafên gelê Kurd jî, hevdîtin çênebûn. Hêlwestên civînê de cih girtibûn, dixwestin armancên xwe ên li ser Kurdistanê bi hev bidin pejirandin û doliwgeriya xwe têkûzbikin.

Li ser hebûna gelê Kurdistan gotûbêjên tunde çêdibin. Gotûbêj dijbehan şerê di navbera gurên ku di nêçîrê de pez kuştibin. Pezê hatî kuştin, ango gelê Kurd, nedikarî xwe biparêze. Axafkarê heyeta kemalîst Îsmetê Kerr (Înonû), ji ber sedemên etnografî, erdnîgarî (coxrafî), aborî, dîrokî û leşkerî dixwest ku doliwgeriya li ser Musul û Kerkûkê ji Tirkan re bimîne. Di nav sedemên hatin jimartin de, hinde daxwazên nîjadperest jî hebûn. Îsmetê Kerr digot ku; "Kurd Tirkin". Daku Îsmetê Kerr teoriya xwe îspat bike jî, hinde axayên Kurd ên cahş jî, ji xwe re amade kiribû. Van cahşan daxwaza girêdaniya xwe bi dewleta Tirk re, gihandibûn Lousanne. Li gora şênîhejmartinên (îstatîstîkên) Tirkan di sala 1918'ê de, ji şêniyên êrdimên Sûleymaniye, Musul û Erbîlê 263 hezar Kurd bûn. 146 hezar Tirk, 43 hezar Ereb, 18 hezar Êzîdî û 31 hezar jî ên ne misilman hebûn. Lê li gora şênîhejmartinên Îngilîzan jî, ku ew jî weke armancên xwe ev hejmartin danîbûn holê, ev hejmar wusa bûn: 455 hezar Kurd, 186 hezar Erep, 66 hezar Tirk û 79 hezar Fileh û Cihû.

Nûnerê Îngilîzan Lord Curzon di bersiva xwe de, ji bo Îsmetê Kerr ku digot "Kurd Tirk in", bi hêrs wusa gotibû; *"Kesê ku li vê cîhanê tiştekî wusa bikaribe bêje, tenê Îsmet Înonû ye. Di meclîsa Tirkiyê de, gengaze ku hinde mebusên Kurd jî hebin. Lê ev kes ew kesin, ku ji binî zimanê Tirkan nizanin, têkilî xebatên meclîsê nabin û bi hilbijartinên ji banî de, wanan anîne wir. Berpirsiyariya gelê Kurd di meclîsê de tuneye. Ziman, çand û serpêhatinên Kurdan ji ên Tirkan cuda ne. Ji sedsalan vir de Kurd li çiyan biserxwe jiyane û niha Tirk dixwazin xwedî li wan derkevin. Kurdan, herdemê li dijî êrîşên ji Stanbolê li berxwe dane."* (Ji hevdîtinên li Konferansa Lousanne)

Nûnerê Îngilîzan xwedî li Kurdan derdiket, ji ber ku dixwest Musul û Kerkûk di destê Îngilîzan de bimîne. Dawiyê de hikûmeta Tirk, di barên aborî û konevanî de serî li ber dewletên emperyalîst diçemîne. Li Tirkiyê hinde mafên netewên hindikîn ên aborî û çandî, ew jî bi tixup, ji bo Yewnaniyan û Ermeniyan tên naskirin. Kurd, em dev jê berdin ku nola neteweki bên naskirin, bi nola neteweki hindikîn jî nehatin naskirin.

Musul û Kerkûk ji bo Îngilîzan dimînin. Lê dubendî û nakokî berdewam dikin.

Rewşa Kurdistana ku terkî sernivîsa xwe hatibû kirin

Kurdistan, bibû 4. bir. Rastûrast ketibû bin doliwgeriya serdestên mêtinger, ku înkara Kurdistanê dikiran. Gel jar û hêjar ketibû, belangaz û perîşan bibû; ji şer û xelayê dişikest, qirdibû. Artêşa kemalîst gav bi gav xwe dadigerand. Artêşa kemalîst weke ewrên reş xwe dikişand ser gelê Kurd, herder talan û weran dikir, dişewitand û dihilweşand. Rojên reş ne tenê ji bo gelê Kurd, ji bo çînên serdest ên Kurdî jî xuyadikirin. Zengilên tunekirinê lêdixistin. Kemalîzm, bilî cahşitî, xulamtî û xwe înkarkirinê, tu statûyeka dinê nedipejirand. Ev verast, hinde çînên serdest nêzîkî gel kirin.

Li êrdima Bêtlîsê serhildaneka navçeyî bilinddibe. Dure, sala 1924'ê de li êrdima Çolamêrgê (Hekkarî) serhildana Nasturiyan dipeqe. Pêşengên van serhildanan hinde pêvendî digel rêkxistina bi navê "Azadî" pêşve dibin, ku dixwest xwe li êrdimên nola Muşê, Xarpitê (Elazîz) Bêtlîsê, Çolikê (Bingol) û Erzeromê rêkxistin bike. Amadekariyên berxwedanê û civînên di nav serekên eşîran de, xwe di van êrdimên navendî de tunde dikin.

Burjuvaziya kemalîst pêşveçûnan dişopîne. Hêdî hêdî xwe li Kurdistanê dorfireh û belavdike. Artêşa Tirkan xwe li bajarên Erzerom, Xarpit û Amedê bicihdike. M. Kemal (Atatürk) diçe bajarê Erzeromê û serekên eşîran dicivîne. Amadekariyên artêşa xwe, ji nêzîk ve ji ber çavan derbasdike. Kemalîst, hinde serekên eşîran ên mîna Xalidê Cibranî, Yusuf Ziya û serekê eşîreta Hesanan Xalid, digirin, ji ber ku ji vanan ditirsiyan. Artêşa kemalîst, weke taybetiyên xwe, leyistok û dekûdolabên xwe dîsa birêdixe û ji bo vebirîn û dagirkariya xwe, hinde hicetan zadike. Li du van girtinan, biryara girtina Şêx Seîd jî tê dayin, ku di êrdimê de serekekî olî û eşîrvanî ê pêkivî û posîdeyîtir bû.

Kurdistan gihabû koçbereka amadê peqînê. Rûdan an bûyereka piçûktirîn dikarî bibe sedema rapirîn û serhildanê...

Serhildan, çawa destpêkir û pêşveket?

Weke ku li Koçgîrî bûyî, gava artêşa kemalîst xwe ji alîkî dorfirehdikir, ji aliyê dinê jî dest bi provokasyonan kir. Karakola Tirkan li Pîranê (Dicle) dixebite, ku Şêx Seîd bigire. Roja 8'ê Sibatê 1925'ê de kurê Şêx Seîd Abdurrahîm davêje ser karakola Pîranê û girtiyan rizgardike. Di şerê derketî de, cendermek tê kuştin. Ev bûyer, ji bo destpêkirina serhildanê dibe remzek, rista tirêjekê dileyize.

Serhildana ku ji ber xwe û bêrêkxistinî destpêkiribû, di demeka kin de belavî bajarên Pîran, Xanî, Çapaxçûr (Bingol), Licê û Daraxînê (Gênç) dibe. Ev derdor dikevin destê hêzên Kurdî. Serhildan xwe dirêjî êrdimên Amed, Muş û Xarpitê dike. Navenda serhildanê dibe navça Daraxînê. Şêx Seîd û serekên eşîran dibin pêşrevanên serhildana Kurdî. Navenda bajarê Xarpitê tê vegirtin. Dest li ser çek û çebilxanan û bankên dewleta Tirk tê danîn. Yekîtiyên artêşa kemalîst, nikarin xwe li hemberê hîma gelê Kurd xwerabigirin, herçuqasî di barê çekan de gelê Kurd tenik jî bû. Li herderê artêşa kemalîst tê şikandin û belavkirin. Serhildana Kurdî, lehengên xwe û pêşengên xwe diafirîne. Armanc û hedefa hêzên Kurdî dibe bajarê Amedê. Navçên Xanî û Licê tên vegirtin. Yekîtiyên Kurdî ên bin serokatiya Kurê Şêx Seîd Abdurrahîm, navça Erxenî digirin. Serhildan xwe vedike bajarên Sêwrek û Mêrdînê jî. Lê eşîrên li van herdû êrdiman xwe têkilî serhildanê nakin. Bêhtir rista paşiya eniya şer û delametên vê barê de bicih tênin. Piştî vegirtina navça Warto, serhildan ber bi bakur ve dorfireh dibe. Hevdîtin digel eşîrên Dêrsimê çêdibin û daxwaza serhildana wan jî tê kirin. Lê gelek ji serekên eşîran alîkariya arteşa Tirk dikin ku piştre jî bi destê vê artêşê hatin bidarvekirin. Têkilî serhildanê nabin. Serhildan nikare xwe rind ber bi bakur ve dorfireh bike. Lê belê, êrdimên Çiyayê Agrî (Araratê) di rewşeka rizgarbûyî de bûn. Li kêleka vê serhildana li bakur, li Kurdistana Rojhelat jî serhildana Simko bilindbibû. Pêşengên serhildanê çi ji xwe re armanc dikiran an jî çi çuqas dixwestin? Em nikarin vêna bizanibin. Lê heke navçên Xinis û Karayazî ji bo serhildanê bihatan rakirin, û serhildan xwe dirêjî Agrî bikira, hingê wê herdû serhildan xwe bigihandana hevdû û yek serhildan wê bilindbibûya.

Piştî ketina Erxenî, navça Egîn (Egîl) jî dikeve nav tixubên serhildanê. Eşîrên li Farqînê (Silîva) û Hazo (Hazro), eşîrên Bekiran, ên li navça Qubînê (Beşîrî) Reşkotan û Sinîkan jî seriyên xwe hildidin. Li Berwarî jî eşîra Garisan serî hildide. Ger serhildan bi-

Bireka ji banga Şêx Seîdê Pîranî ku di Adara sala 1924'ê de ji bo gelê Kurd kiribû:

Tirkan û Osmaniyan, ji 400 hezar salan vir de ye, bi navê olî, misilmanî û xalîfetiyê, hêdî hêdî em kirin dîliyên xwe. Bera me dan tariyan û koriyê. Welatê me vegirtin û hilweşandin, talan kirin. Di tu demên dîrokê de Kurdistan, biqasî îro vîrane nebibû. Tu Kurdê dilsoz, tu kesê ku baweriya wî bi xudê heye, nikare vê rewşê bipejirîne. Em gişt necarin û delameta me ye, ku em xwe ji vê tivancê û ji vê jiyana bê talûnesîp rizgar bikin. Lewma divê em tucaran ji rêya dadî û verastiyê venegerin û şaşnebin. Divê em ji mirinê netirsin. Ji bo bidestanîna mafên xwe, divê em binkeftî nebin. Berxwedana xwe li dijî leşkerên Tirkan bilindbikin! Ew me dikujin, herçuqasî pir baş dizanin ku ol destura vêna nedê jî. Parêzkariya jar û bêkesan, perîşan û bêçekan bikin! Zilmê li hêsir û birîndaran nekin! Bi leşkerên Tirk re ên ku şernakin û û xwe didin dest weke biran bin! Ji wan re baş bin!

Di şer de divê destên we nelerizin. Ji mirinê tirs bila nebe. Ji ber ku, jiyana li paş bimîne, bêdil, bi kêş û kovanan be, ne tu jiyane. Jiyaneka wusa şerm û fihêtiye bo me. Mirineka bi dilêrî, ji jiyaneka dîldariyê çê û xweştire.

Divê armanca me jiyaneka birûmet û pîrozbe. Ji bo azadî û dilşahiyê gişt tev de em xwe gorî bikin, em navekî bilind û bişan li netewê xwe kin. Em remzê cîhanê bidin, ku em li dijî karbidestiyeka xwînxwar û zorbazin û em berxwedana xwe li dijî bêmafiyê bilind û jorve dikin.

Hun! Gelê Kurd! Başî û nebaşî di destê me de ye. Tenê bi derfet û keferata xwe emê rizgaribibin û êmê ji tariyan derbasî ronahiyan bibin. Em Kurd, ev bû domaneka pir dirêje ku em di bin nîr û zordariya doliwgeriya Tirkan in. Bindestê xwînxwaran in. Ger em li benda azadkirina wan bimînin, eme rizîbibûn û tunebibin.

Giringe ê din em xwe weke serpêhatinên Tirkan nelivînin. Em dawî bi vêna bînin. Hevalbendî û hevkariya bi kemalîstan re, li herdû cihanan jî bilî xewneka gemar, tu encameka din heya îro nedaye me. Divê em vê bizanibin!

kariba eşîrên li Çolamêrgê û Elkê (Beytûlşebab) jî bixistana nav tixubên xwe, wê bikariba xwe bi berxwedana li Kurdistana Başur (Şex Mehmudê Berzancî-1918-30) jî girêbida û wê biqulibana berxwedaneka yekber û mezin. Ji ber ku eşîrên Mêrdînê serî hilnedabûn û artêşa Frensî jî tedbîrên xwe birêxistibû, Kurdistana Başur nekarî alîkariyên xwe ên zexm pêşkêşî vê serhildanê bike.

Destpêka meha Adarê de hêzên Kurdî êrîşî Amedê kirin. Roja 7'ê Adarê bajêr ji çarhêlan tê zivirandin. Di destê serhildankaran de çekên mezin ên nola topan ûhw. tunebûn. Yekîtiyeka Kurdî a ji 60 kesan, bin serokatiya Mihê Hêlê û bi alîkariya şêniyê bajêr, dikeve bireka bajarê Amedê û lêdanên xedar li hêzên Tirkan dixe. Lê hêzên Kurdî, berî ku tevayî bajêr vebigirin, necar dimênin ku roja 8'ê Adarê xwe ji bajêr paşve dabikişînin. Belê dîsa jî êrdimên Xarpit, Çolik û Amedê bi rengê navendên serhildanê dimînin.

Pilanên burjuvaziya Tirkan bo vebirîna netewî

Lêdanên ku li artêşa kemalîst ketin û dorfirehbûna serhildanê, karbidestiya kemalîst dihejînin. Destpêka Adarê de hikûmeta Fethî Okyar îstîfa dike û Îsmetê Kerr dibe serekwezîrê Tirkiyê. Zagona bi navê "Takrîr-î Sûkun" tê derxistin. Dadgaha Îstîklala Rojhelatê (Şarq Îstîklal Mahkemesî) tê sazîkirin. Derfeta bidarvekirinê beyî ji hikûmetê destur bê xwestin, ji bo vê dadgahê tê naskirin. Roja 21'ê Sibatê li êrdimên nola Muş, Erxenî, Amed, Ruha (Urfa), Sêwrek, Bêtlîs, Xinis, Gexî, Wan û Çolamêrgê girêdana awerte (îdara orfî) tê duxuyanîkirin. Biryar, ji meclîsa Tirkiyê bi daxwaza hemû wezîran derdikeve. **Pilana şikandina serhildanê, roja 24'ê Sibatê, di "seraya Çankaya" de ji hêla M. Kemal, Feyzî Çakmak, Kazim Karabekîr û Îsmet Înonû tê amadekirin. Wek daxwaza pilanê, divî bû çarhêlên êrdimên serhildanê bên girtin, girêdana van êrdiman bi derve re bê birîn û tevgera têkbirînê û vebirînê li ser êrdimên Sêwas, Erzerom, Erzîngan, Amed û Mêrdînê bê pêkanîn.**

Serhildan bû goriyê jariyên xwe

Herçuqasî serhildan bêhtirî nivê Kurdistanê xiste nav tixubên xwe jî, nekarî xwe rêkxistin bike. Di nava êrdimên serhildanê de, koordînasyona hundurî nebû. Serhildankar bê çek bûn. Pêşengên serhildanê nekarîn pêvendiyên konevanî û pêvendiyên bi derveyî welat re pêşvebibin. Stratejiyeka ronak nebû. Serhildan ne xwediyê taktîkên serxwe bû. Şêweyên şer jî weke rewşê pêşvediçûn. Pêşengiya eşîrvan biryartenik bû û baş nedizanî çi bike. Zanatiya gel "li dîwarên êşîrvaniyê diket û mîna bizmaran di dîwaran de dima."

Rewşa dewleta kemalîst seranser li çewta rewşa Kurdanê bû. Xwe rêkxistin kiribû. Hîm bi dewletên emperyalîst re, hîm jî bi Yekîtiya Sowyet re hinde peymanan îmzekiribû û artêşa xwe rêkxistî kiribû û rind çekdar kiribû. Herwusa, bireka pêwist ji serdestên Kurdan kişandibû rex xwe. Eşîrên Dêrsimê ranebûn serhildanê. Gava hêzên kolordiya 8'an a Tirkan hat zivirandin, eşîrên Lolan û Xormekan wanan ji destê hêzên Kurdî rizgarkirin. Ev herdu eşîr, ji paş ve li hêzên Kurdî xistin. Hinde axayên nola axayê Amedê Feyzî ûhw., bin navê "Kuvvay-î Mîlliye" hinde yekîtiyên cahş birêdixin û ji artêşa kemalist bêhtir, gel qirdikin û talandikin. Serekê Tabaniyan Reşît, serekê Varesizan Reşît, ji eşîra Mîran Naîf, serekê Devriyan Sûleyman, serekê Pişriyan Îbrahîm, serekê Alevkanan Îbrahîm Mihemed, serekê Musa Reşan Îbrahîmê Heso, serekê Serbatanan Mihemed ûhw., gelek serekên eşîran serî çemandina xwe li ber kemalîstan û girêdana xwe bi wan re, duxuyankirin. Li dijî sehildanê rawestîn...

Bi destpêka 10'ê Adarê, serhildan bêhtir ji berê ku gavên paşve bavêje. Xalidê Hesanan, ku êrîşên yekîtiyên 9. û 62. ên Tirkan şikandibû, ji ber alîkariya eşîrên Mutkî, Xormekan û Lolan bo Tirkan, necar ma ku xwe paşve bikişîne. Xwe davêje bextê Simko. Dure dîsa vedigere warê xwe, lê vê carê jî rastî bêbextiya bireka ji eşîra xwe dibe. Tê girtin û tê bidarvekirin. Şêx Şerîf û Yado Axa, ku serekên yekîtiyên Kurdan bûn ên ku Xarpit vegirtibûn, nekarîn xwe li hemberê hêzên dijmin ên serdest rabigirin û derketin çiyayên Çolikê (Bîngolê)...

Hinde hêzên artêşa Tirk, bi alîkariya Frensiyan ji birên Kurdistanê ku ji hêla Frensiyan hatibûn vegirtin, xwe gihandin êrdima Mêrdînê. Dewleta Tirk, hêzên xwe ên li Amedê jî têkûzkir û xebitî ku eniya şer di navenda serhildanê de tengezar bike. Şêx Seîd necar ma ku xwe paşve bikişîne. Şêx Seîd xwest tevlî Pîranê, eniya Çermûk û Palu bixe bin hikmê xwe.

Lê însiyatîf ketibû destê artêşa Tirk de, ku ji hêla çekan û hejmarî de gelek serdesttir bû. Artêşa Tirk, hemû derdorên vedigirt, dişewitand û dihilweşand; tu mirov jiyan nedihişt. Yekîtiyên taybetî ên vebirîn û talankirinê hatibûn sazkirin. Hinde îstatîstîkên duxuyan bûn, van hejmarên jêrîn dan der: 210 gund hatin bombekirin, 9.000 xanî hatin şewitandin, 15.000 mirov hatin kuştin. Roja 26'ê Adarê, artêşa Tirkan bi vebirîn û kuştinan ber bi bajarên Amed, Xarpit û Warto ve pêşve diçe. 31'ê Adarê navça Xanî dikeve destê artêşa Tirkan. Rewşa pêşengiya serhildanê bêhtir diheje. Bajarê Farqînê ku roja 25'ê Adarê ketibû destê hêzên Kurdî de, ji ber liva serok Şêx Şemsettîn û xwe bidest dayina wî, roja 1'ê Nîsanê ji hêla hêzên dijmin tê vegirtin. Dure jî navçên Pîran û Palu dikevin.

Hêdî hêdî dawiya serhildanê dihat. Piraniya pêşrevanên serhildanê, dure an bi kamployan wê bihatan kuştin, an wê bihatan girtin an jî wê xwe bidest bidana.

Şêx Seîdê ku ji hêlên başur û rojava de bibû hedefê êrîşên dijmin, xwe dikişîne aliyê navça Daraxînê (Gênç). Lê roja 15'ê Nîsanê Daraxînê jî dikeve. Her di wê rojê de, li nêzîkî navça Warto li ser Pira Çarbaxê dikeve kemîneka dijmin de, ku bi alîkariya serekekî ji eşîra Cibraniyan bi navê Qasim, ev kemîn hatibû danîn.

Bi vî awahî, serhildana ku roja 8'ê Sibatê destpêkiribû, dawiya meha Nîsanê de hate şikandin; lê li du xwe vebirînên (jenosîd) mezin, lehengiyên herî gewre, bêbextî û welatfiroşî û verasteke dîrokî a mezin jî hîşt...

Hinde bir ji axafên lehengên serhildanê:

Şêx Seîd (Pîranî): "Dawiya jiyana min a dinyayî hat. Ji ber ku ez ji bo gelê xwe têm gorîkirin, ne poşîmanim. Ger neviyên (torinên) me, me li ber dijminên me mehçup nekin, ev ji me re bese."

Xalidê Cibranî (Warto): "Ez ne tenê me li hemberê we. Li pişta min, li Îranê, li Mezopotamya yê û li Tirkiyê, netewê Kurd ê mezin heye. Hun îro min bidarvedikin, lê tu gumana me pê nîne, ku sibe wê neviyên me jî we tunebikin."

Şêx Abdûlkadir (Şemzînanî): Ji xwe hûn di şewitandin û talankirinê de bi navûdeng in. Hewe vir jî quliband Kerbela yê. Divê hun vêna baş bizanibin, bi hovîtî û bi kedxwariya bêwicdan, mirov nikare şan û şerefê bidest bîne. Bila bimirin Tirkên dirinde!.."

Yusuf Ziya (Bêtlîsî): "Min guman pê dibir, ku hunê bi bexşkirina mewkî û rûtbê me bixapînin, tirsa min ji vêna hebû. Lê şikir ji xûde re, hun bi ber û werîsên bidarvekirinê hatin ser me, lewma jî em ji binî ne poşîmanin. Bi fêra ku we dayî me, wê neviyên me tolê hilînin."

Doxtor Fuad (Amedî): Bi mêrxasî gorîbûna min li ber welatê min, herdem fikara seriyê min bû. Bêşik û guman, li ser vê xaka ku em li ser bidarvedibin, wê ala serxwebûnê bê bilindkirin."

Abukat Tewfîk (Amedî): "Ceseda min şanî tevayî cîhanê bikin û bila herkesek baş bizanibe ku, ez ne ji bo mafên kesanî, ez ji bo mafên netewî ditêkoşim. Bijî Kurdistan!"

Koçzade Alî Rêza (Bêtlîsî): "Ji ber ku min, çekên di destê xwe de ne li dijî netewê xwe, lê li dijî dijminên me Tirkan bikaranî, gelek serbilind û dilşa me. Vaye niha ez jiyana xwe bo Kurdîtiyê gorî dikim."

Hozanvan Melle Abdurrahman (Sêrtî): "Rezîl û ruswano!.. Ez we li binê lingên xwe, pir bêşeref û piçûk dibînim. Divê hun bizanibin, Kurd ne dareke, dimire lê natewe!"

Hîzanîzade Hozanvan Kemal Fewzî (Bêtlîsî): "Kurdistana cennet a me ye. Xwediyê malê em in û kî çi bêje bila bêje, emê dîsa têkevin û derbasî vê malê bibin. Tu hêz û quwwet nikarê me ji vê rêye vegerîne, ji ber ku Ew a me ye..."

Encamên serhildanê

Şikandina serhildanê bû sedema ku artêşa Tirk bikaribe xwe li seranserî Kurdistana Bakura-Rojava bicihbike. Nexasim, bilî Agrî û Dêrsimê artêşa Tirk xwe li herderan belavkir. Pêşî zagona koçberkirina kotekî hat derxistin. Dest li ser gund û xaka Kurdan hat danîn. Ev, an ji bo axayên milis an ji ji bo penahên ne Kurd hatin belavkirin. Hinek jî kirin "çiftlikên dewletê".

Bi zagoneka duwemîn jî, hinde mûfettişên leşkerî ên bi taybetiyên waliyên mêtingehî kirin fermandarên Kurdistanê. Ev fermandar pêşî çekên gel bi kotekê topkirin. 3.000 mawzer û 160.000 çek lihevcivandin. Fermandarên leşkerî pîkolî, vebirîn û mejokdariyê ji xwe re kirin konevaniya bingehîn. Ji hêla din jî, çetevaniya milîsiyê hate birêvexistin.

Çuqas artêşa Tirk xwe dorfireh dikira û hêzên Kurd jî teniktir diketan, hevqas jî hêvîyên rizgariyê hundadibûn. Lê dîsa jî li çardorên Kurdistana Bakur eşîrên Kurdan seriyên xwe hildan û liberxwedan. Ji van serhildanên nûh a giringtir, serhildana Qubîn, Bekiran û Reşkotan ê. Di vê serhildanê de, alaya 12. a tûmena 44. a artêşa Tirk hate tunekirin. Serhildan, mêjûya Tebaxa sala 1925'ê de şikest. Serhildana Aliyê Yunus li navça Hazo, mêjûya Çileya 1926'ê de şikest. Berxwedana malbata Haco Axa li derdorên Mistbîn (Nusaybin) û Midyadê jî, hate şikandin. Li du vê serhildanê, bikaranînên vebirîn û qirkirinê li van derdoran jî birêketin. Artêşa Tirk xwe ji ser Berwarî (Pervarî) û Şirnexê, ber bi Elkê û Qilaba (Uludere) ve dorfireh kir. Li derdorên Garisan û Çemêşeyan berxwedanên mezin ên Kurdan bilindbûn.

Encameka din a serhildanê "Mehkemên Îstîklalê" ne. Gava mirov bêje ev dadgahên taybetî bêhtir ji şer mirov kuştine, rastî ne tiştekî xelete. Ev dadgah, weke dadgahên engizîsyonê ên ji qurna-navîn, bûn dadgahên vebirînê. Artêşa Tirk biserket. Mehkum, bû gelê Kurd. Armanc bû şanîkirina hîma Tirkan û tunekirina gelê Kurdistan. Ne dadger ne jî dadgah, tu dad û mafên mirovan nasnekirin. Bi hiceta serhildanê gelê Kurd hat kuştin, ên serî hilnedabûn jî, ji sêpiyan buhurandin û kuştin. Dadgahên Tirkan xwediyê mafê hingavtin û lêdanê jî bûn. Biryar nedihatin dereng hîştin, cih de pêkdianîn. Şelandin, talan û mejokdarî bibû karekî mîrî û zagonî. Serekên dadgahan armanc û ramanên xwe pir ronî û bi vê nolê datanîn pêşiya çavan: *"Serhildan bi armanca damezrandina Kurdistaneka serbixwe derketine. Gelek sal ji bo vê armancê xebat hatine kirin. Kuştina û mirina vê giyanê delameteki netewî û pîroze. Kesên ku guman be li Kurdistanê wê bikaribin bibin pêşeng, giringe bi dijwarî bên tunekirin û neyin azadkirin."* (Îstîklal Mahkemelerî, Ergûn Aybar, Rp. 138)

Roja 14'ê Nîsanê Xalidê Cibranî, Yusuf Ziya, Melle Abdurrahman, roja 17'ê Nîsanê Şêx Eyûp û Doxtor Fuad, roja 17'ê Gûlanê Şêx Abdulkadir û kurê wî Mihemed, Kemal Feyzî, Seîdê Kor û Hacî Axdî hatin bidarvekirin. Şêx Seîd û 46 kesên tevlî wî ku roja 10'ê Gûlanê derxistibûn pêşiya dadgahê, şeva 28 û 29'ê Gûlanê hatin bidarvekirin. Bidarvekirin ne tenê li Amedê hatin bikaranîn. Li gund û bajarên din, li ser rêyan bi sedan kes hatin kuştin. Di meha Êlûnê de li Xarpitê (Elezîz) bidarvekirin tên domandin. Roja 23'ê Mijdarê mebusê Dêrsimê Hasan Xeyrî tê bidarvekirin. Roja 13'ê Çilê 1926'ê de jî 14 kesên ku pêşengên serhildana Reşkotan bûn, hatin bidarvekirin. Ne derfet û gengeze ku mirov bikaribe hejmara bidarvekirinan rast bide. Ji ber ku ê dihata bidarvekirin, netewê Kurdistan bixwe bû...

Encameka din a serhildanê, posîdeyên li ser gelê Tirk e. Herçuqasî "Mehkemên Îstîklalê" li Kurdistanê kar kirin jî, hîkariyên mezin li Tirkiyê jî li du xwe hîştin. Hêlwestiya burjuvazî, weşan û komunîstên Tikiyê derxistin pêşiya dadgahan û dengên wan birîn. **Bi vî awahî carek din pir ronî derkete holê ku, ger bi naveroka burjuvazî jî be, veristina pirsa demokrasiyê li Tirkiyê, girêdayiye bi veristina pirsa azadiya gelê Kurdistan.**

Serhildana Şêx Seîdê Pîranî û emperyalîzm

Berî ku serhildan destpêkiribû, dewleta Tirk û dewletên emperyalîst, li ser statûya Kurdistanê lihevhatibûn. Bira Kurdistanê a mezin ji bo dewleta Tirk hatibû hîştin û dewletên emperyalîst bernama "Mîsak-î Millî" ku armanca asîmîlasyona gelê Kurd datanî holê, pejirandibûn. Ne Frensî ne jî Îngilîz, ji bo berjewendên Kurdistanê tiştekî naxin bernamên xwe de, herçuqasî doliwgerên hinde birên Kurdis-

tanê jî bûn. Herdû dewletên emperyalîst, hevaltiya digel burjuvaziya Ereban, ji xwe re hilbijartibûn. Artêşa qraliyeta Îngilîzan, ji kemalîstan ne kêmtir, bêmirovî û bêdadî êrîşî gelê Kurdistana Başur kir, ku gelê vê birê jî, ji bo mafên xwe ên mirovî seriyê xwe hildida û dirapirî. Lewma serhildanên li Kurdistanê, tu berjewend ji Tirkan, Ereban, Frensiyan an jî burjuvaziya Îngilîzan re, bi xwe re nedianîn. Ji ber ku evan, li ser statûya Kurdistanê di nav xwe de peyman girêdabûn û lihevhatibûn; dubendî û nakokiya di nav wan de, li ser pirsên talî bûn. Lê belê giştan jî dizanî ku serhildana gelê Kurd vê statûqoyê diçirine û perçedike.

Nexasim, burjuvaziya kemalîst di barên diravî, ticarî û konevanî de serê xwe li ber emperyalîstan danîbû. Ango, sûd û berjewendên hêzên ku li dijî Kurdistanê bûn, xwe gihandibûn hevdû.

Ji hêla din jî, çînên serdest ên Kurdî, ne xwediyê wê zanatî, rêkxistinî û posîdeyê bûn, ku bikaribin digel hinde hêzên derveyî welat, pêvendiyên hevkariyê, tifaqê, dîplomasî an aboriyê girêbidin û pêşve bibin. Di şer bi xwe de, daxwazên bi vê nolê ji hêla pêşrevanên serhildanê nehatin şanîkirin.

Herweha, dewleta kemalîst li dijî serhildana gelê Kurd a rast û xwedî-maf, hevkariya emperyalîstan kir. Artêşa Tirk ji êrdimên bin doliwgeriya Frensiyan derbasbû û leşkerên xwe gihandibû derdorên Mêrdînê. Ev karbidestî, vê hevkariya xiniz û ruswa weke peymana Ankara a sala 1921'ê, birêvexistibû.

Îngilîzan xwe ji serhildanê dur girtin. Daku posîdeyên serhildanê xwe derbasî Kurdistana Başur nekin, karûbarên xwe birêxistin. Tixubên herdû biran bi hêzên xwe girtin. Penahên ku derbasî başur dibûn, an jî hêla wan dihatin girtin, an jî wanan vedigerandin bakur. Daku gelê Kurdistana Başur li dijî wan ranebe, destura vegerîna Şêx Mahmudê Berzencî dan, ku hatibû koçberkirin. Dîroknasê Tirkan doçent doxtor Omer Kûrkçûoglu, ku piştî serhildanê bi gelek salan ji bawirnamên (dokûman) Îngilîzan ên veşartî domana serhildanê hurkola, wusa dinivîse: *"Di vê barê de, em rastî tu dokûmanan nebûn, ku bikaribe rista Îngilîzan deyne holê"* (Türk-İngiliz ilişkileri, Rûpel 310)

Kûrkçûoglu behsa dokûmaneka Wezîrê Karên Derveyî ê Îngilîzan ê di vê barê de jî dike. Di bawirnamê de ev baweriyên jêrîn cih digirin: *"Heye ku ev serhildan bi destê hikûmeta Tirk jî derketibe. An jî bi hiceta vê serhildanê bavêje ser Musilê. Armanceka Tirkan jî, ji destê Îngilîzan derxistina Musilê ye. Ji ber ku, tê gumankirin, ku Kurdên Musilê wê rojekê tovên hizir û baweriya Kurdistaneka serbixwe bavêjin. Heke dewleteka Kurdan rojekê li Musilê bê damezrandin, wê ev dewlet daxwaza xakên bin hikmê Tirkiyê jî bike, lewma Tirk ji niha ve gumana ve yekê dikin."*

Rastî hevqas ronî û diyarin. Kemalîzmê çavvekirî, beyî ku cahşitiya xwe bo emperyalîzmê bêne ber çavên xwe, navê serhildana gelê Kurd a xwedî-dad û -maf, bi nola "serhildana paşverû û hunereka Îngilîzan" danî.

Çepê Tirk, di şovenîstiya xwe de ji Kemalîzmê kêmtir nema. Lê hisaba kirana xwe jî pir xedar da. Ji ber ku, Kemalîzmê di barên ramyarî û aborî de girêdayiyê emperyalîzmê bû, dikarî kîjan dûbendî digel emperyalîzmê şanîbike, bilî levakirineka mêtinger (kolonyalîst)?

Burjuvaziya Tirkan, koteka leşkerî û konevanî ji xwe re bingeh digirt û ji bo dorfirehkirina netewatiya Tirkan li Kurdistanê, gelê Kurd divebirand û qirdikir. Ango netewek dihata tunekirin. Pir eşkereye ku gelê Kurd li dijî hêzeka hevqas paşverû ku dixwest hebûna gelê Kurdistan tunebike, ji bo parastina hebûn û nirxên xwe liberxwe dabû, herçuqasî di barên perspektîfên ramyarî de, rêkxistinî de, pêşveketina netewî û armancê de tenik û tenê bû, ne xwediyê alîkarî û tifaqên derveyî bû û hatibû perçekirin û barê civakî de pêşneketî jî bû... Lewma bi yek gotinê dikare bê gotin ku, şerê gelê Kurd xwedî-maf û pir pîrozbû.

Bal û haya xwe bidin komployan!..

Karbidestiya Almanya Rojava rihê Hîtler têne jiyanê

Destpêk rûpela dawî de

nabê. Heya di barê komployan de jî, hevxebatkarî dikin. Tiştên ku dewleta Tirk a mêtinger nikarê bike, karbidestiya Almanya bi navê wê dike. Erîşên polêsên Alman ên di mehên Tirmeh û Tebaxê sala 1987'ê de, hîn nehatine jibîrkirin.

Di van rojên taliyê de, dîsa rojnamên mêtingerên Tirk dest bi xebatên reşkirina Têkoşîna Rizgariya Netewa Kurdistan, pêşengê vê têkoşînê PKK û eniya gelê me a şer ERNK kirine û ji bo komployan gelek xebat birêvedibin. Di rojên 2 û 6'ê Sibatê de, rojnama "Tercûman" nivîstek birabirîn û pişangekirinê weşand. Rexne li Almanya Rojava dike û dibêje; *"dewleta Alman dibêje ku marê bi min ve ne de, hezar çar bila bijî".* Û bang li Almanya dike ku pîkoliyan bikarbîne. Polêsen Alman jî; *"hun binivisînin, ezê êrîşê bikim"* dibêjin. Lew, piştî çend rojan ku ev weşan bibû, dîsa polêsên Alman êrîşî welatperwerên Kud kirin.

Pêşî cahşek, piyonek ji xwe re peyda kirin. Xinizek bi navê Şahîn, ji bo ku îltîca (rûcû) wî bê pejirandin, îfadeê derevîn da. Ev bêbext, bi destê subayên Tirkan, ji Ruhayê (Urfa) hatibû Almanya Rojava. Xwe bi rengê endamê PKK da naskirin. Polêsen Alman, bi rêya vî xinizî senaryoyeka revandinê birêxist. Bi vî cahşî wusa dan gotin; *"ji bona ku di dadgaha gelî de pirsyariya min bikin, min dibiran bajarê Kolnê".* Dure jî weşanên Tirkiyê, "li Almanya mîlîtanekî PKK hat girtin" nivîstin (Tercûman,10. Sibat 1988). Dure jî êrîş û xebatên birabirînê ên polêsên Alman hatin...

Li bajarên Frankfurt, Koln û Duisburg avêtin ser malan, bê destur sehkirin. Dest danîn ser hinde tiştan. Tehdîtên şiyandina Tirkiyê hatin kirin. Hinde kes girtin û teklîfa sîxuriyê bo wan hat kirin. Leyistok eşkereye. Komara Tirk pasaportan dide. Dibêje here bi navê PKK îltîcayê bike. Heke te hin kes naskir, navê wan bide polêsan. Dure jî, xelekên bingehîn, ango polêsên Alman û rojname xebatê digirin destê xwe. Encamê de êrîşên nûh û xebatên reşkirinê tên birêvebirin.

Berî çendekî li bajarê Mûnchen (Mûnîh) partiya CSU civînek çêkir, bi rêya saziya bi navê "Hans Seidel". Di civînê de sereke saziya ticaretê a Stanbolê Niyazî Adigûzel peyivî û wusa got: *"Ji hêlekê hun alîkariya xurtkirina arteşa Tirk dikin, ji hêla din jî, hun alîkariya wan kesên ku dixwazin Tirkiyê perçebikin, dikin."* Bi vî awahî bang li nûnerên Almanya kir, ku dest bavêjin xebata li dijî Têkoşîna Rizgariya Netewa Kurdistan. Berpirsiyarê Tirk, eşkere danî holê ku ewê destur ji bo îhalên li Tirkiyê bidin.

Dewleta Alman, hevkarî û hevxebatkariya xwe digel vê rejîma derî-mirovahî nikare veşêre. Êrîşên vê taliyê, li ser daxwaza dewleta Tirk dibin. Di xaniyên welatperweran de avakirina karakolan, azîna polês û leşkerên Tirk bi xwe ne.

Welatperwerên Kurd, divê rind bal û haya xwe, dehna xwe bidin van komployan. Herdemê wê cahş hebin, wê komplo birêve bikevin. A pêwist eve, ku em xwediyê van komployan baş nasbikin. Ev gişt, ji bo rawestandina şerê me ê serxwebûnê û rawestandina alîkariyên welatperweran bo şereşa Kurdistan, tên kirin.

Rêya binkeftinkirina komployan, ji li dijî wan rawestandinê, ji berxwedan û yekbûnê derbas dibe. Divê em mafên xwe biparêzin, li ber cahşan hişyarbin, em wanan nexin nav xwe de û derfetên xwe nedin wan. Bi zanatiya xwe a ramyarî, bi yekîtiya xwe û berxwedana xwe divê em herin ser komployan û xwediyên wan serjêrbikin.

Bindestî û talan

Welat bindest e. Mîllet kole ye. Hertişt talan dibin. Lê vegerandina talanê jî ne karekî hesaniye. Divê rêberiyeka gelparêz, yekbûneka xurt û xebateka dijwar hebe.

Rojekê ez li malê runiştî me. Roja şemî bû. Gelek mêhvanên min hatin. Gelek dilxweş bûm. Min gotinên kurdparêzî vekir. Axafên di nava me de germbûn. Dûr û dirêj em çûn û hatin. Me serê hevdû pir êşand. Em birçî jî ketin. Ez rabûm û min xwarinek çêkir. Me xwarina xwe xwar. Hindekî bêhna me derket.

Berî vê rojê min helbestek bi navê; **"Jibîrnakim, jibîrnakim, jibîrnakim"** nivîstibû. Bêguman, ez bi vê nivîsandina xwe gelek razî bûm. Ji ber ku min bi Kurmancî û bi şivikahî û nermî nivîsandibû.

"Bindestiya Kurdistan û talankirina hemû hebûnan jibîrnakim", min gote mêhvanên xwe. Dure, "gelî hevalan min helbestek nivîsandiye, em bi hevre bixwînin û guhdarbikin" got. Daxwaza min ew bû, ka kî çi şaşiyan di ziman de wê bibîne. Min ji wan xwest ku bi kerema xwe şaşiyan binivisînin. Min qaxez û pênûs dan tevan û min dest bi xwendinê kir.

Rastî ev heval ne wusa ne zimannas bûn. Li gora min ew tev zimannas bûn. Yek ji Çolamêrgê (Hekkarî), yek ji Dêrikê, yek ji Farqînê (Silîva), yek ji Agrî (Ararat), yek ji Dêrsimê, yek ji Qerejdaxê, yek ji Ruha (Urfa), yek ji Cizîra Botan û didû jî Çiyayê Kurmancan (Efrîn) bûn.

Li ser gelek bêjan me daûstand. Ji hemû bêjeyan me derbas bû bêjeya **"Axaftin"** kir. Li ser vê bêjeyê hevalê ji Çolamêrgê li rex min cih girtibû. E wî ve bêjeyê diparast. Û got: **"Axaftin** bêjeyek tam Kurdî ye. Li Çolamêrgê, li Behdînan, li nav Kurmancên Îranê tê bikaranîn. Bêjeyeka dirist e. Tu bêjeyên dinê, ên ketine devan, nikarin li şuna vê bêjeyê bên bikaranîn".

Hevalê ji Dêrika Çiyayê Mazî bi hêrs erîş bir ser wî û got: "Ez ji we giştan dipirsim. Kanî li malan, li gundan, li bajaran kî dibêje **Axaftin**. Li Çolamêrgê û li Behdînan dibêjin, ev ji me re çi lazim e. Divê li çarhelên Mêrdinê û Ciyarbekrê (Amedê) ev be bikaranîn. Piştî ku li van deran nayê bikaranîn, ji me re ev gotin çi hewce ye? **Peyivîn** raste."

Hevalê ji Farqînê xwerane-girt û got: "Ku em bi a we Dêrikiyan bikin, divê em navê **Diyarbekrê** bikin **Ciyarbekir**. Em nebêjin **Diya** min, em bibêjin **Ciya** min."

Heval tev kenîn. Hevalê Farqînî gotinên xwe domand: "Belê raste gotina **Peyivîn** li dorhêla Dêrikê û ji aliyê Dêrikiyan ve tê bikaranîn. Dîsa, dibe ku **Axaftin** li Çolamêrgê û dorhêlên wê tê bikaranîn. Lê ev herdû bêje jî li tevayî welat belavnebûne. Ji ber vê yekê, bikaranîna wan neraste. Divê li şuna van bêjeyan de a belavbûyî, ango **Xeberdan** bê bikaranîn. Ev bêje, ango **Xeberdan** li tevayê Diyarbekrê, Sêrtê û Muşê tê bikaranîn. Ji ber vê, giringe ev bêje bê pejirandin."

Hevalê ji Agrî gotina wî birî û got: "Nexêr! Li Bingolê (Çolikê), li Erzeromê, li Qersê (Serhedê), li çarhêlên Agrî **Qisekirin** te bikaranîn. An jî **Qezîkirin.** Ji bo me, **Axaftin, Peyivîn Xeberdan** pir xerîp tên. Mirov ji hinan re xeberan dide, çêran bi wan dike, **Xeberdan** eve."

Hevalê ji Dêrsimê jî wusa got: "Hun dizanin kapîtalîzm û çanda Roman bi derengî ketiye welê derên din û xwe hunda nekiriye. Dêrsim herdem xwe parastiye û şer kiriye. Ji ber vê yekê li Dêrsimê tukes **Axaftin, Peyivîn** nizane. **Xeberdan** jî tê mana dijunan. Ez nabêjim ev ne rastin, lê a baş **Qezîkirine**. Li çardorên Dêrsimê **Qezîkirin** tê bikaranîn. Divê Herbijî **Qezîkirin** binivîse."

Hevalê ji Qerejdaxê: "Ne! Ji wanan yek jî ne diriste. A dirist **Galegalkirine**. Ez fîlan an bêvan nizanim. Merkeza devokê Amedê Qerejdaxe. Zimanê Kurdî dîsa li Qerejdaxê li ser xwe ye. Giringe **Galegalkirin** bê nivîsandin û hevqas! Başka tiştek nine!"

Hevalê ji Ruhayê: "Oxil, Oxil ma te xêre! Çi galegal û çi hale! Hun hevqas li ser van şoran disekinin û serî digerînin. Rastî **Şorkirine**. Herin deşta Berêz, herin Surî, hunê bibînin . Hun runiştine li şorên Kurmancî digerin, şorên zêde ne lazime!"

Hevalê ji Cizîra Botan: "Ezbenî li min fekin. Tukes nikarit înkarbikit ku merkeza edeb û ilm û îrfana Kurdî ne Cizîre. Çanda Kurdî bi Melayê Cizîrî destpêdikit, heya îro têt. Hemû şaîr û alimên Kurd bi Kurmanciya Cizîrê nivîsandine û dinivîsin. Zimanê Cizîra Botan çi girtibit, bûye zimanê mirî ê Kurdî. Pêwiste Herbijî **şitexilîn** biemilînit."

Hevalê ji Efrînê destpêkir û got: "Law yawrum hun qiçixin! We zimanê dêka xwe jibîrkiriye. Qulaxên we li ser gotinên Tirkan e. Ji şeref gişt hun tev qulaxên xwe bidin ser vî hevalî. Ev heval ji licna şuî û iştirakiye. Bekelorî girtiye."

Hevalê Efrînî ê duwem destpêkir: "Ya sîdî alekul hun bi Tirkî gotinan dikin. Di iştimaada hun bi Tirkî gotinan dikin. Ya exî ez insanekî fehmanim. **Axaftin, Peyivîn** ez nizanim, lê **Xeberdan** bi Erebiye. Evanan tev ne rastin. Lê ekît **Dengkirin** rast û diriste. Divê **Dengkirin** bê bikaranîn."

Ev bêje dilê min peritand û mêjiyê min sekinand. Min helbesta xwe hilanî û got: "Gelî hevalan! Zimanê Kurdî, zimanekî xurte. Li şuna bêjeyekê, gelek bêje hene. Heke welat rizgarbibe û gel azadbibe, ziman dibe yek. Herkesek li dibistanê wekhev wê bixwînin, wê bizanibin û binivisînin. Hingê tukes cure-cure nabêje. Serxwebûna welat û azadiya gel wê hemû tiştan avabike..."

Herbijî

Berxwedana ku di girtîgaha leşkerî de li Amedê destpêkir, kete hefteyeka duwemîn. Dora 1000 dîliyên şer vê berxwedanê bilinddikin.

BERXWEDAN

HER TIŞT JI BO ENÎYA RIZGARÎYA NETEWA KURDISTAN

Lİ AMEDÊ BERXWEDAN !

- **Girtîgaha sivîl a li Amedê dest bi berxwedaneka hevkariyê kir.**
- Di girtîgahên bajarên Aydin û Mersînê de berxwedan destpêkir.
- **Protestoya girtiyên li Sagmalcilar a li dijî yekcure cil li xwe kirinê, qulibî berxwedanê.**
- Berxwedana li girtîgaha bajarê Eskîşehîrê, qulibî pevçûnan. Gelek birîndar hene.
- **Li Amedê, malbat nas û merivên girtiyan xwepêşdaneka protestoyê çêkirin.**
- Li bajarê Eskîşehîrê, malbatên girtiyan dest bi xweragirtina birçîmayinê kirin.

Dadgahên faşîst mirin li ser têkoşerên serxebûnê, endamên PKK barandin

Li derheqê 20 dîliyên şer biryara bidarvekirinê, li derheqê 13 dîliyên şer biryara ceza heya dawiya jiyanê û li derheqê 71 dîliyên şer biryara di navbera 3 û 24 sal hepis hat dayin.

Dîliyên şer, bersiva biryaran bi duruşmên nola, **"Bijî PKK"**, **"Bijî Serok APO"** û **"Bimire Mêtingerî"** dan. Berxwedan di avahiya dadgahê de destpêkir.

Nûçe rûpelên 22 û 23. de

Daxwazên dîliyên şer ên di berxwedana li Amedê de

— Serbestkirina axaftina bi zimanê Kurdî,
— Pejirandina stutûqoya girtiyên ramyarî,
— Rawestandina sewkkirina girtiyan û dawî bi belavkirinê anîn,
— Îptalkirina biryarên dadgahên leşkerî û ji nûhve destpêkandina dawan,
— Guhartina zagona înfaza cezan û li gora pîvekên navnetewan ji nûhve dirustkirina wê,
— Dawî bi destur û bernamên birêvebirinê anîn, ku bi armanca pîkoliya li girtîgahên Sînop, Eskîşehîr, Sagmalcilar û Bursa hatine derxistin,
— Rakirina bikaranîna yekcure cil,
— Pirsyarîkirina rûdanên kuştinê û hingavtinê, ku di girtîgahê de dibin û bûne,
— Kêmnekirina hecatên parêziya li ber dadgahan,
— Dustura derfeta nivîsandinê bi şaxên weşanan re, û namêyen vê nolê dayin,
— Dema hevdîtinên digel malbat û avukatan re ji wir çûyina serbaz, polês û ên guhdardikin,
— Weke daxwazên girtiyan, dayina destura xebatên çandî,
— Gava girtî diçin nexweşxanê, baş li wan bê nêrîn,
— Îptalkirina zêdekirina hejmara girtiyan di koxuşekê de, ku ji hêla karbidestiya leşkerî bi şêweya 1/3 tê bikaranîn,
— Destura hevpeyvînên bi telefonê bê dayin,
— Rakirina cudatiyên di nav koxuşan de û destura hevdîtinê di nav koxuşan de dayin,
— Ji pêşve kelepçe li destan dayinê,
— Dawî bi dagirtina fîşên nobetê anîn,
— Destura guhdarkirina hacetên muzîkê û bikaranîna wan dayin,
— Di dema hewa sitandinê de, vekirîhîştina deriyên koxuşan û destura hewa sitandinê di rojên yekşemb û şemî yê jî bê dayin û ev hewa sitandin rojekê bê berdewamkirin,
— Teslîmkirina û nexêzkirina nemayên tên û diçin, di navbera 3 rojan de qihandina xwediyên wan,
— Serbestberdana reh û simbêlan,
— Dayina ocaxên germkirinê û îskanên piyalî (qedehên cam),
— Ji hêla birevebirina girtîgahê dayina perên xwarinê, firaqan, kefçiyan, ampulan, musluk û hacetên paqijiyê,
— Zêdekirina cureyên xwarinê di qantînê de û kêmkirina bûhatiya xwarinan.

Bal û haya xwe bidin komployan!

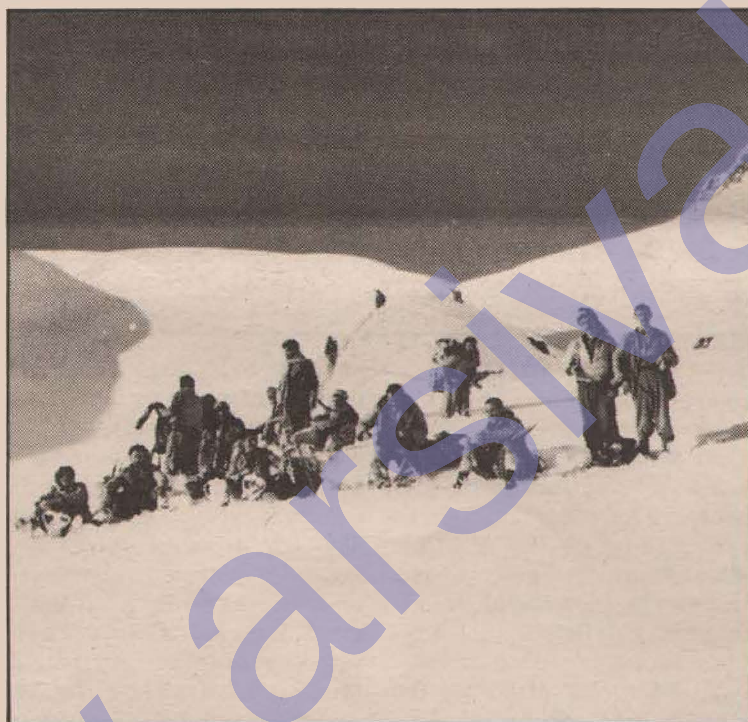
Karbidestiya Almanya, hevxebatkariyeka gelek xiniz, digel mêtingeriya Tirkên faşîst birêdixe. Ev hevkarî, rastûrast li dijî gelê Kurdistan û têkoşîna gelê Kurdistan e.

Ê din karbidestiya Almanya Rojava jî, vê hevxebatkariya xwe û armancên xwe venaşêre. Di van rojên taliyê de, dîsa alîkariyeka mezin di barên çekan de da Tirkiyê. Ser de jî, vê alîkariyê bi nola xelatê an diyariyê dide komara kedxwar. Roja 15 û 17'ê Çilê 1988'ê de civinek li bajarê Mûllheim çêbû. Di civînê de nûnerekî Almanya Rojava (Alfred Offner), pir eşkere got ku Almanya Rojava wê piştgiriya Tirkiyê bike û wê li dijî gelê Kurd û têkoşîna gelê Kurd biraweste.

Hevxebatkarî bi vê jî dawî

Dûmahîk rûpela 27. de

Şerekî mezin li bajarê Sêrtê navça Kozluk

- **Şerek di navbera hêzeka ARGK û hêzên dijmin de derket. 16 seet doma. 2 balafirên dijmin hatin xistin. Gelek serbazên dijmin hatin kuştin. 5 têkoşerên ARGK jî, şehîd ketin.**
- Li Mêrdinê, livbaziyên ARGK didomin. Li gundan civîn çêdibin. Li gundên Mehsertê, dest li ser bêsimên keyên gundan hat danîn, ku mêtingeran dabûn wan.
- **Li bajarê Amedê navça Pîranê civînên gundan çêbûn. Sîxurek hate kuştin.**
- Li Dihê civîn li gundan çêdibin. Têkiliyên nav refên ARGK zêde dibin.
- **Li Sêrtê operasyonên leşkerî serjêr çûn. Dijmin bera xwe dide gel. Gelek kes hatin girtin.**

Nûçe rûpela 21. de

Kampanya protestokirina biryarên bidarvekirinê û hevkariya berxwedana li girtîgahan

- **Li Hollanda (Den Haag) û Îsviçre (Bern) xweragirtina birçîmayinê.**
- **Li Avusturya (Viyana) û Almanya (Duisburg, Hamburg, Hannover, Koln, Stuttgart) livbaziyên vegirtinê.**
- **Li Frense (Parîs), welatperwerên Kurd hevdîtinek digel "Amnesty International" çêkirin.**
- **Komîtên ji Kurdistanê duxuyaniyek bo rojnaman çêkirin. Hevdîtinek digel merkeza "Amnesty International" çêbû. Ji bo 100 saziyên navnetewan, name hatin hinartin.**
- **Li Frense (Lyon) Şeva Berxwedana Netewî çêbû.**
- **Li Almanya (Berlîna Rojava, Giessen) civînên nasdana YJWK çêbûn.**
- **Li Almanya (Köln, Stuttgart, Rûsselsheim, Duisburg) ji bo bîranina şehîdên berxwedana Dêrsimê, civîn ji bo girsên gel çêbûn.**

Nûçe rûpelên 23 û 24. de

Piştî 63 salan
SERHİLDANA ŞÊX SEÎDÊ PÎRANÎ

"... Di tu demên dîrokê de Kurdistan, biqasî îro verane nebibû. Tu Kurdê dilsoz, tu kesê ku baweriya wî bi xudê heye, nikare vê rewşê bibejirîne... Divê em ji mirinê netirsin... Berxwedana xwe li dijî leşkerên Tirkan bilindbikin... Di şer de divê destên we nelerizin... Ji ber ku, jiyana li paş bimîne, bêdil, bi kêş û kovanan be, ne tu jiyane... Mirineka bi dilêrî, ji jiyaneka dîldariyê çê û xweştire..."

Nivîst rûpelên 25, 26 û 27. de

Komcivîna HUNERKOM a Pêncemîn çêbû

Komcivîn di mêjûya 6-7. Sibat 1988'ê de çêbû. Komcivîn bi silava bo şehîdên şoreşê destpêkir. Rapora xebatên komcivînê hat xwendin. Li ser raporê û kêmasiyan gotûbêj çêbûn, rexne û veristin hatin diyarkirin. Li ser pêşvebirina çanda netewî û xebatên Hunerkomê hat rawestandin. Koma birêvebirinê a nûh hat hilbijartin û bi serkeftinî dawî bi komcivînê hat.

Nûçe 24. de

Artêşa Tirk hebûna xwe li Kurdistanê xurtdike

Gumane, ku mirov nekaribe hejmara serbazên artêşa Tirkan ên li Kurdistanê rastî bide û bizanibe çuqas eskerên dijmin li welatê me hene. Lê ji 4'an 3 bir ji serbazên artêşa mêtingeran, li Kurdistanê hatine bicihkirin. Ev rind dihêzanîn. Ji 4 artêşên Tirkan, 2 artêş li Kurdistanê ne. Ev li bajarên Meletye û Erzînganê hatine bicihkirin.

Di bin fermana van artêşan de jî, li bajarên mîna Amed, Erzerom ûhw. de jî gelek kolordu hene. Ji bona ku însiyatîfa tevgerê û jêhatîbûna artêşan bê zêdekirin, di sala 1986'ê de hinde xebatên nûh hatin birêxistin. Serbestiya însiyatîfê ji bo artêşên li Kurdistanê hate dayin.

Li bajarê Îllohê (Batman) jî, alayeka komando heye. Barêgahên Tirkiyê ên mezin, li Kurdistanê hatine avakirin. Ev jî li bajarên Amed, Muş, Diluk (Entab) û Erzeromê ne. Ev barêgahên firok û balafiran weke standartên NATO hatine avakirin û ji bo bikaranîna

Dûmahîk 21. de